

مرکز تحقیقات اسلامی

اصفهان

گامی

عمران
علیه السلام

www.ghaemiyeh.com
www.ghaemiyeh.org
www.ghaemiyeh.net
www.ghaemiyeh.ir

۵

علم معارفیم شناسی
در قرآن

نویسنده: رسول ملکیان اصغرنانی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

علم مفاهیم شناسی در قرآن

نویسنده:

رسول ملکین اصفهانی

ناشر چاپی:

مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان

ناشر دیجیتال:

مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۶	علم مفاهیم شناسی در قرآن جلد پنجم- حرف ث
۶	مشخصات کتاب
۶	مقدمه
۲۳	ثبات قدم از دیدگاه قرآن در تفسیر راهنما
۳۷	ثروت از دیدگاه قرآن در تفسیر راهنما
۲۱۷	ثنویت از دیدگاه قرآن در تفسیر راهنما
۲۲۰	درباره مرکز

مشخصات کتاب

سرشناسه: رسول ملکیان اصفهانی، ۱۳۴۴

عنوان و نام پدیدآور: علم مفاهیم شناسی در قرآن جلد پنجم - حرف ث / رسول ملکیان اصفهانی

مشخصات نشر دیجیتال: اصفهان: مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، ۱۳۹۴.

مشخصات ظاهری: نرم افزار تلفن همراه و رایانه

تلفن همراه مولف : ۰۹۱۳۱۱۴۰۱۴۰

موضوع: علم - مفاهیم قرآنی

رده بندی کنگره : ۵۲/BP۶۵/۴

رده بندی دیویی : ۱۳۹۰.۵۷۷۷د۳۷۲/۲۱

مقدمه

بسم الله الرحمن الرحيم

علم مفاهیم شناسی قرآن

۱- قرآن کتاب خداست که برای هدایت ناس و بشروانسان و مسلمان و مومنین و متقین نازل شده است ؛ و از معجزات جاویدان محسوب می شود ؛ چه انسانهای مومن و خدا جوئی که با معرفت و عمل به این کتاب آسمانی به سعادت رسیدند و چه دانشمندان بزرگی که در طول بیش از چهارده قرآن برای فهم و نشر معارف این کتاب کریم عمر خود را گذاشته اند. هر زمانی که از این کتاب می گذرد تازه هائی از معارف این کتاب الهی کشف می گردد و این جریان همچنان ادامه دارد. در پرتو این تلاشهای شایسته علمی زیادی از معارف و علوم قرآنی برای ما به یادگار باقی مانده است . که از مهمترین آن می توان از تفسیر قرآن نام برد. این علم بر اساس مقدماتی از علوم است مثل مفردات قرآن.

شاید بتوان گفت علم مفاهیم شناسی قرآن حد واسط بین معنی کلمه (علم مفردات) و (علم تفسیر قرآن) است. علم مفاهیم شناسی قرآن یک علم جدیدی است که نه می توان علم مفردات قرآن آن را دانست زیرا فراتر از آن است و نه می توان آن را علم تفسیر نامید زیرا اساسا با آن متفاوت است.

تفسیر به معنای «دانش تفسیر»، یعنی علمی که دارای ارکان مشهور علم (موضوع، مسائل، مبادی تصویری و تصدیقی) است و

تفسیر دارای موضوع، تعریف، هدف، فایده، پیش

انگاره‌ها (مبانی و مبادی) و ... است. از این رو، تفسیر از علوم مرتبط با قرآن به شمار می‌آید که بیش از هزار سال عمر دارد.

علم تفسیر به دانشی گفته می‌شود که انسان را با معانی و مقاصد آیات قرآن و منابع، مبانی، روش‌ها، معیارها و قواعد آن آشنا می‌سازد.

به عبارت دیگر، دانش تفسیر از چند بخش اساسی تشکیل می‌شود: (۱) مبانی تفسیر؛ (۲) قواعد تفسیر؛ (۳) منابع تفسیر؛ (۴) شرایط مفسر؛ (۵) سنجه‌های فهم تفسیر و معیارهای تفسیر معتبر؛ (۶) روش‌های تفسیری؛ (۷) گرایش‌ها (مکاتب) تفسیری.

موضوع علم تفسیر: آیات قرآن (سخنان الهی که در قالب وحی قرآنی بر پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله و سلم نازل شده است).

هدف دانش تفسیر: کسب توان استنباط صحیح از آیات قرآن.

فایده علم تفسیر: فهم مراد استعمالی (معانی آیات) و مراد جدی خدا (مقاصد آیات).

۲- اگر مفاهیم قرآن خوب تبیین و توصیف شود مقدمه تفسیر خواهد شد و تفسیر قرآن از غنای بیشتری برخوردار خواهد شد. این دانش که مربوط به مجموعه دانشهای نوین زبانشناسی است می‌باشد. زبانشناسی بیشتر ناظر به کلام انسانی است که در دوره‌های مختلف شامل کلام‌های مقدس (کتابهای آسمانی) نیز شده است. زبان‌شناسی شامل: زبان‌شناسی نظری؛ آواشناسی؛ واج‌شناسی؛ واژه‌شناسی؛ ساخت‌واژه؛ نحو؛ معناشناسی؛ معناشناسی واژگانی؛ معناشناسی آماری؛ معناشناسی ساختاری؛ سبک‌شناسی؛ تجویز و توصیف؛ کاربردشناسی؛ زبان‌شناسی کاربردی؛ اکتساب زبان؛ زبان‌شناسی روان‌شناختی؛ زبان‌شناسی جامعه‌شناختی؛ زبان‌شناسی شناختی؛ جامعه‌شناسی زبان؛ زبان‌شناسی محاسباتی؛ زبان‌شناسی توصیفی؛ زبان‌شناسی تاریخی؛ زبان‌شناسی تطبیقی؛ رده‌شناسی زبان؛ دستورگشتاری؛ ریشه‌شناسی. و همچنین توجه به نظریات هرمنوتیک و متودولوژی می

تواند تاثیرات خوبی درمباحث شناخت قرآن داشته باشد وفضاهای جدید تحقیقات قرآنی ایجاد نماید.

۳- اگر تفسیر ما از پیشرفت مناسبی برخوردار نیست دلیل عمده آن این است که روی مقدمات تفسیر کارهای اصلی صورت نگرفته است. این مسئله برای هر کس که با تفسیر قرآن آشنا باشد بدیهی است. برای روشن شدن زوایای پنهان و آشکار قرآن بیش از ده هزار کتاب نوشته شده است ولی می توان به جرات گفت مسلمانان و بشرهنوز به صورت کامل از این ذخیره الهی بهره لازم را نبرده است و استخراجات لازم را از این گنج الهی نکرده است.

۴- بعضی آیات قرآن قرن‌ها از نظر تفسیری هیچ پیشرفتی نداشته است. و مثل آن است که تفاسیر از روی هم بازنویسی کرده اند و اگر حرف تازه ای هم زده شده است بیشتر جنبه فرقه ای و گرایشی داشته که اکثرا به تاویل آیات و یا بهتر بگوئیم تفسیر به رای شده است. چگونه می توان یک آیه و یا یک سوره را خوب تفسیر کرد در صورتی که زوایای آشکار و پنهان کلمات خوب کالبد شکافی نشده باشد. برای آشکار شدن این مدعی تفاسیر قرآن را براساس قرون طبقه بندی کرده و سیر پیشرفت معانی و مفاهیم و تفاسیر آیات را در آن براساس استانداردهای علمی و روش های نوین بررسی کنید.

۵- متأسفانه در زمان معاصر که به این مسئله مهم یعنی مفاهیم آیات کمی توجه شده است بعضی آن را با شرح لغت اشتباه گرفته اند و کتابهایی به همین نام تالیف شده است و اسم کتاب خود را مفاهیم قرآن گذاشته اند و حال آنکه اصلا به مفاهیم نپرداخته اند و یک مقدار بیشتر از حد معمول از ترجمه لغت فرارفته اند و در این زمینه مراکز قرآنی

و علمی را نیز به اشتباه انداخته اند.

۶- علم مفردات یا واژه شناسی در قرآن دانشی است که در باره تک واژه های قرآنی از نظر ریشه اشتقاق لغوی و دلالت آن بر معنای مطلوب مناسب و نوع کاربرد آن در قرآن بحث می کند بدین منظور که هرگاه شخصی معنای واژه های قرآنی را نمی داند با مراجعه به کتابهای لغوی مانند مفردات راغب می تواند معنا و ریشه موارد اشتقاقی و نوع کاربرد آن را بشناسد. و حال آنکه علم مفاهیم شناسی قرآن درباره یک واژه و معنای آن در تمام حالات علمی و ادبی در قرآن بحث می کند با این توضیح تفاوت عمده و عمیق علم مفردات با علم مفاهیم تا حدودی روشن شد.

علم مفردات شاخه های فراوانی دارد که به بعضی از آنها اشاره می شود:

الف- دانش غریب القرآن

ب- معرب القرآن که در آن در مورد واژه هایی که از زبانهای دیگر به زبان قرآن وارد شده و به صورت عربی در آمده بحث می کند.

ج- اعراب القرآن در خصوص چگونگی اعراب الفاظ قرآن بحث می کند

د- مجازات قرآن انواع مجازهای به کار رفته در قرآن در این شاخه بحث می شود.

ه- وجوه و نظائر در قرآن

و بعضی دیگر از موضوعات علوم قرآن که بنوعی با مفردات قرآن سرو کار دارد.

دانشمندان بزرگی به تبیین واژه های قرآنی پرداخته اند و برخی از آنها کتابهایی را نیز تدوین نموده اند که تفصیل آنها در کتابهای رجال مانند: معجم الادباء، تاریخ بغداد، فهرست ابن ندیم، اعلام زرکلی و..... آمده است.

برای آگاهی از این کتابها می توانید به مجله بینات شماره

هفت و نه مراجعه کنید که بیش از سیصد جلد کتاب معرفی شده است.

۷- مفاهیم قرآن به معنای تحقیق کامل و جامع در باره بنیان آشکار و نهان یک لغت است؛ و بررسی سابقه و شرح آن در کل مجموعه آیات قرآن است. و همچنین تمام کاربردهای علمی و ادبی آن را بررسی کردن است. و این تقریباً یک علم کاملاً جدید درباره قرآن است. زیرا باید نقش یک مفهوم را در تمام قرآن در قالب یک کلمه و ارتباطات آن مشخص کرد. تحقیق درباره مفاهیم شناسی قرآن کار ساده ای نیست و افراد باید صاحب تخصص های گوناگونی باشند. و بصورت گروهی کار کنند. مفهوم شناسی قرآن بعد از آشنائی علوم ادبی و منطقی و فلسفی و عرفانی و تاریخی و فقهی و غیره برای محققین حاصل می شود. تازه این بررسی نقش یک کلمه و مفهوم در قرآن است؛ حال آنکه اگر ما خواستیم نقش مفهوم یک جمله و یا چند جمله و یا یک آیه و یا یک سوره را نسبت به یک جمله و یا چند جمله و یا یک آیه و یا یک سوره دیگر بررسی کنیم؛ ببینید چه نیروی انسانی دانشمند و چه سرمایه مالی هنگفت و چه تکنولوژی (ابرایانه) و امکانات نرم افزاری و علمی و سخت افزاری نیاز است. ولی به هر حال کاری است که باید در آینده نزدیک انشاء الله بشود.

۸- قرآن را می توان مثل قطعات متنوع هندسی (Magnets game) فرض کرد که به بی نهایت اشکال قابل تصورات اگر شما به یک آجر در یک ساختمان بسیار بزرگ و چند هکتاری توجه کنید و نقش این آجر در کل مجموعه را بررسی کنید یک تصور مفهومی بدست آورده اید که جایگاه و معنای آن را در منظومه این

ساختمان به شما نشان می دهد و تصور بود و نبود آن در این منظومه به کل آن می تواند کمک کند و یا آسیب برساند. پس باید در نظر داشت هر یک از کلمات قرآن مفهومی در بردارد که با تمام کلمات و جملات قرآن ارتباط دارد ارتباطی که در طول تاریخ تفسیر قرآن کشف نشده است. و از این مبنا استنتاجات بسیاری می توان استخراج کرد که در لابلای بعضی از تفاسیر آمده است.

۹- البته شاید بتوان گفت مفاهیم قرآن یک رشته جدید در علوم و معارف قرآن است و مربوط به دوران معاصر است زیرا که بسیاری از علوم در حدود نیم قرن جدید تحولات جدی بخود گرفته اند. با استفاده از ابزار و امکانات جدید بویژه رایانه و برنامه ریزی برای آن می توان به این علم دسترسی پیدا کرد. این علم بصورت رسمی هنوز وارد حوزه و دانشگاه نشده است و مطالب آن بصورت گسیخته در ضمن مطالب دیگر بیان می شود. هراستادی با توجه به شناخت نسبی خود از آن بحث می کند و بسیاری آن را بعنوان یک علم قرآنی نه می شناسند و نه قبول دارند. اینجانب بعد از حدود سی سال آشنائی با علوم دینی و اسلامی و قرآنی و بعد تمرکز بر روی این موضوع (علم مفاهیم شناسی قرآن) و کشف آن در تفسیر شریف راهنما به این امر خطیر نائل شدم و خداوند رحیم افق نور دیدن آن را بمن نشان داد. و این چیزی بود که بصورت متفاوت در بعضی مکتوبات قرآنی با آن برخورد می کردم که خود داستانهای زیبا و دلنشینی دارد. خیلی دوست داشتم با قرآن مانوس باشم و روزانه چندین نوبت تلاوت داشته باشم ولی بعضی از مواقع یک کلمه و یا یک جمله قرآن و نقش آن در کل

قرآن فکرو دل من را بخودش مشغول می کرد و ساعتها و روزها وقت مرا می گرفت و رهایم نمی کرد؛ نمی توانستم از آن مفهوم کلمه و جمله و آیه دلم را جدا بکنم؛ هر لحظه و زمانی که می گذشت رخ جدیدی از آن برایم کشف می شد ولی همیشه دوست داشتم یک راهی پیدا کنم که آن را به صورت علمی در معرض دیگران قرار دهم؛ ولی عظمت کارونداشتن ابزار و امکانات لازم من را از آن باز می داشت تا اینکه این توفیق نسبی برایم حاصل شد. و برای همین همیشه درحیرتم که قلب مقدس اشرف و اکرم واعظم انبیاء یعنی حضرت محمد مصطفی (ص) چگونه این حجم با عظمت معنوی را در سینه مبارکشان داشتند و آن را حمل می کردند. آری این کلمات و آیات الهی است که بی نهایت بار قابل استناد و استدلال و فیض جاری است و هنرنمایی می کند. کاری که از عهده هیچ مجموعه و دستگاه علمی بر نمی آید. کاریکه من انجام داده ام کاری است که اصل زحمت آن را دانشمندان اسلامی در تفسیر قیم راهنما انجام داده اند و من فقط آن را دیده و استخراج و تالیف کرده ام؛ هر چند که قبل از من به این صورت کسی انجام نداده است.

۱۰- از خوبیهای علم در دوران جدید این است که آنچه را در تصور ذهن و یا کشف دل و یا توهم و یا خیال بود امروز می توان بصورت علم در آورد و به معرض نمایش و عموم گذاشت. شما نگاه کنید در زمان ما مسائلی حتی مثل طی الارض و روی آب راه رفتن و نامرئی شدن و صدها نمونه

از این دست به صورت علمی دسته بندی و طبقه بندی شده است. چه برسد به علمی که از قواعد و ضوابط مثل تفسیر قرآن برخوردار است.

۱۱- بسیاری از تفاسیر که در دوران قدیم نوشته شده است در محدوده علم آموزی و دانش یک فرد و بسته به نوع کتابهای تفسیری و امکاناتی که در اختیار داشته و گرایش و هدفی که داشته است. در صورتیکه در زمان معاصر باید از نوشتن تکراری و بیهوده این تفاسیر خوداری کرد و زیر نظر مجموعه ای از اساتید ، تفسیر همه جانبه نوشت. و حوزه های پژوهشی عظیمی به این امر مهم اختصاص یابد. امید است در آینده حوزه های علمی بزرگ و دانشگاههای بزرگ قرآنی در راستای آموزش و پژوهش های قرآنی بیش از آن چیزی که امروز وجود دارد تاسیس شود.

۱۲- داشتن روش هدفمند و اصولی و رعایت آن در طول نگارش تفاسیر از نکات مهمی است که مفسرین باید رعایت کنند. زیرا مفسرین بزرگ قرآن بعضی از موارد یک مفهوم را در یک جای قرآن به یک معنا گرفته اند و در جاهای دیگر قرآن از آن عدول کرده اند مثل آن است که یک جا در قرآن ما کلمه (صلوة) را به این شکل و در جاهای دیگر قرآن بصورت (صلاة) بنویسیم. اگر ما توانستیم به معنای واقعی و مفهوم (روح) یا (امر) یا (امام) و در قرآن برسیم باید با این ملاک واحد در کل قرآن به تحقیق پردازیم.

۱۳- اگرخواستیم عظمت قرآن را در نظر بگیریم باید اینطور تصور کرد که تمام عالم هستی دو بار تکرار شده است یکبار بصورت عینی در عالم خارج و یکبار بصورت مکتوب به صورت قرآن و اگر گفته عرفاء را به آن اضافه کنیم به این صورت است که وجود انسان قرآنی (کامل) دو چهره دارد یکی به صورت عینی یعنی جهان خارج و دیگری بصورت مکتوب یعنی قرآن.

۱۴- قرآن کریم در آیه ی بیست و یکم سوره ی

حجر به سرچشمه و منبع موجودات و نزول معین آنها اشاره کرده، می فرماید:

(وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا عِنْدَنَا خَزَائِنُهُ وَمَا نُنزِّلُهُ إِلَّا بِقَدَرٍ مَعْلُومٍ)

و هیچ چیزی نیست جز آن که منابعش نزد ماست؛ و [لی] جز به اندازه معین آن را فرو نمی فرستیم.

«خزائن» در اصل به معنای حفظ و نگه داری چیزی است و در اصطلاح به معنای محلی است که افراد، اموالشان را در آن گردآوری و حفظ می کنند.

این مفهوم در مورد انسان ها صادق است که قدرت محدود دارند و نمی توانند در هر عصری همه چیز را فراهم کنند، اما در مورد خدا تصور نمی شود.

پس خزاین الهی، یا به معنای «مقدورات الهی» است؛ یعنی همه چیز در منبع قدرت الهی جمع است و هر وقت بخواهد هر مقدار که لازم باشد ایجاد می کند و یا به معنای مجموعه ی اموری است که در عالم هستی و جهان ماده وجود دارند؛ مثل عناصر و اسباب، که در این مجموعه همه چیز فراوان است، اما هر موجود خاص آن به صورت محدود ایجاد می شود.

قرآن خداوند نیز از همین سنخ است که متصل به دریای بی کرانه وجود خداوند است و هر وقت خداوند بخواهد مقداری از معنای آن را برای ما ایجاد می کند. و چهره کامل آن در زمان حکومت ولی عصر (عج) ظهور می کند. انشاء الله.

۱۵- قرآن کریم در آیه ی چهل و یکم سوره ی بقره با اشاره به رابطه ی قرآن با کتب آسمانی پیشین، چهار فرمان در مورد پاس داشت قرآن می دهد و می فرماید:

(وَآمِنُوا بِمَا أَنْزَلْنَا مُصَدِّقًا لِمَا مَعَكُمْ وَلَا تَكُونُوا أُولَ كَافِرٍ بِهِ وَلَا تَشْتَرُوا بِآيَاتِي ثَمَنًا قَلِيلًا وَإِيَّايَ فَاتَّقُونِ)

و به آنچه فرو فرستادم

(/قرآن) ایمان آورید، در حالی که مؤید چیزی است که با شماست. و نخستین انکار کننده آن نباشید؛ و بهای اندک را با آیات من مبادله نکنید؛ و تنها (از عذاب) من (خودتان) را حفظ کنید.

خداوند می فرماید قرآن را ارزان نفروشید قدر و قیمت و عظمت آن را دریابید و برای رسیدن به آن بهای لازم را بپردازید. هر آیه قرآن مثل عروسی بلند مرتبه ای است که تا بهای آن پرداخته نشود رخ نمی نماید بعضی از موارد این بهاء به قیمت جان و حقیقت انسان است. کسانی که خادم قرآن هستند باید همیشه این را مد نظر داشته باشند.

عروس حضرت قرآن نقاب آن گه براندازد که دارالملک ایمان را مجرد یابد از غوغا

(سنائی)

۱۶- در این قسمت برای اینکه وظیفه ما نسبت به قرآن مشخص شود سخن رهبر عظیم الشان انقلاب اسلامی در دنیای معاصر حضرت امام خمینی (ره) را می آورم: (جلد بیستم صحیفه امام خمینی (ره) - صفحه ۹۱ تا ۹۳ - پیام به مردم زائران بیت الله الحرام به مناسبت ایام حج "مهجوریت حج ابراهیمی"):

(از انس با قرآن کریم، این صحیفه الهی و کتاب هدایت، غفلت نوزند که مسلمانان هر چه دارند و خواهند داشت در طول تاریخ گذشته و آینده از برکات سرشار این کتاب مقدس است. و از همین فرصت از تمامی علمای اعلام و فرزندان قرآن و دانشمندان ارجمند تقاضا دارم که از کتاب مقدسی که تبیان کل شیء است و صادر از مقام جمع الهی به قلب نور اول و ظهور جمع الجمع تاییده است، غفلت نفرمایند. این کتاب آسمانی - الهی که صورت عینی و کتبی جمیع اسما و صفات و آیات و بینات است و

از مقامات غیبی آن دست ما کوتاه است و جز وجود اقدس جامع من خوطب به از اسرار آن کسی آگاه نیست و به برکت آن ذات مقدس و به تعلیم او خلص اولیای عظام دریافت آن نموده اند و به برکت مجاهدات و ریاضت‌های قلبیه ، خلص اهل معرفت به پرتوی از آن به قدر استعداد و مراتب سیر بهره مند شده اند و اکنون صورت کتبی آن ، که به لسان وحی بعد از نزول از مراحل و مراتب ، بی کم و کاست و بدون یک حرف کم و زیاد به دست ما افتاده است ، خدای نخواستہ مباد که مهجور شود و گر چه ابعاد مختلفه آن و در هر بعد مراحل و مراتب آن از دسترس بشر عادی دور است لکن به اندازه علم و معرفت و استعداد های اهل معرفت و تحقیق در رشته های مختلف ، به بیانها و زبانهای متفاوت نزدیک به فهم از این خزینه لایتنهای عرفان الهی و بحر مواج کشف محمدی -صلی الله علیه و آله و سلم - بهره هایی بردارند و به دیگران بدهند و اهل فلسفه و برهان بابررسی رموزی که خاص این کتاب الهی است و با اشارات از آن مسائل عمیق گذشته ، براهین فلسفه الهی را کشف و حل کرده ، در دسترس اهلش قرار دهند. و وارستگان صاحب آداب قلبی و مراقبات باطنی رشحه و جرعه ای از آنچه قلب عوالم از "ادبانی ربی" دریافت فرموده ، برای تشنگان این کوثر به هدیه آورند و آنان را مودب به آداب الله تا حد میسور نمایند. و متقیان تشنه هدایت بارقه ای

از آنچه به نور تقوا از این سرچشمه جوشان هدی للمتقین هدایت یافته اند، برای عاشقان سوخته هدایت الله به ارمغان آورند. و بالاخره هر طایفه ای از علمای اعلام و دانشمندان معظم به بعدی از ابعاد الهی این کتاب مقدس دامن به کمر زده و قلم به دست گرفته و آرزوی عاشقان قرآن را برآورند و در ابعاد سیاسی، اجتماعی، اقتصادی، نظامی، فرهنگی و جنگ و صلح قرآن وقت صرف فرمایند تا معلوم شود این کتاب سرچشمه همه چیز است؛ از عرفان و فلسفه تا ادب و سیاست، تا بیخبران نگویند عرفان و فلسفه بافته ها و تخیلاتی بیش نیست و ریاضت و سیر و سلوک کار درویشان قلندر است، یا اسلام به سیاست و حکومت و اداره کشور چه کار دارد که این کار سلاطین و روسای جمهور و اهل دنیا است. یا اسلام دین صلح و سازش است و حتی از جنگ و جدال با ستمکاران بری است. و به سر قرآن آن آورند که کلیسای جاهل و سیاستمداران بازیگر به سر دین مسیح عظیم الشان آوردند.

هان ای حوزه های علمیه و دانشگاههای اهل تحقیق! بپاخیزید و قرآن کریم را از شر جاهلان متنسک و عالمان متهتک که از روی علم و عمد به قرآن و اسلام تاخته و می تازند، نجات دهید. و اینجانب از روی جد، نه تعارف معمولی، می گویم از عمر به بادرفته خود در راه اشتباه و جهالت تاسف دارم. و شما ای فرزندان برومند اسلام! حوزه ها و دانشگاهها را از توجه به شئون قرآن و ابعاد بسیار مختلف آن بیدار

کنید. تدریس قرآن در هر رشته ای از آن را محط نظر و مقصد اعلاّی خود قرار دهید. مبدا خدای ناخواسته در آخر عمر که ضعف پیری بر شما هجوم کرد از کرده ها پشیمان و تاسف برایام جوانی بخورید همچون نویسنده .

باید بدانیم حکمت آنکه این کتاب جاوید ابدی که برای راهنمایی بشر به هر رنگ و ملیت و در هر قطب و قطر، تا قیام ساعت نازل گردیده است ، آن است که مسائل مهم حیاتی را چه در معنویات و چه در نظام ملکی زنده نگه دارد و بفهماند که مسائل این کتاب برای یک عصر و یک ناحیه نیست .)

۱۷- منطق شیوه ی تفکر صحیح را می آموزد حال اگر کسی بخواهد اندیشه ها و تفکرات خود را به دیگری منتقل کند. یعنی بخواهد از آنچه در ذهن خودش می گذرد دیگری را آگاه سازد ناچار از سخن استفاده می کند، یعنی الفاظ را برای افاده ی مقصود خود به کار می برد.

مردم عادی چنین می پندارند که انسان نخست می اندیشند سپس اندیشه های خود را در قالب الفاظ بر زبان می آورد. اما با کمی دقت نظر معلوم می شود که اساساً تفکر بدون استعمال الفاظ امکان پذیر نیست. حتی وقتی که آدمی لب را از سخن فرو بسته و به اندیشه فرورفته باشد، باز در واقع با یک سلسله الفاظ مختل به تفکر می پردازد و به قول حکما، گویی با خود «حدیث نفس» یا نجوا می کند، به همین جهت است که تفکر و تعقل را نطق باطن می نامند (در مقابل نطق ظاهر که

با الفاظ مسموع انجام می یابد) پرورش ذهنی و فکری آدمی و از قوه به فعل درآوردن استعدادهای معرفتی او جز به کار بردن لفظ امکان پذیر نیست. پس زبان اولاً توأم و همراه با اندیشه های درونی آدمی است. ثانیاً موجب انتقال دانش و فرهنگ و تمدن به دیگران است و آموزش و پرورش بدون استعانت از آن امکان پذیر نیست. همین نیاز مبرم آدمی به زبان موجب شده است که به وضع الفاظ بپردازد و در برابر هر معنایی لفظی را که نمایانگر آن معنی باشد قرار دهد.

چنانکه معلوم است هر لفظ مسموع صوتی است که در هوا پخش می شود و به سرعت محو می گردد. یعنی علامتی است فرار و ناپایدار که عمر آن لحظه ای بیش نیست و فقط هنگام رویارویی با دیگران بکار می رود. اما آدمی مایل است افکار و اندیشه ها و خواسته های خود را به مکانهای دور دست و به آیندگان و کسانی که با او رویاروی نیستند نیز برساند. به همین جهت به وضع الفاظ بسنده نکرده و یک سلسله علایم دیگر نیز وضع کرده که همان خط یا علایم مکتوب یا الفباست. علایمی به مراتب پایدارتر و ثابت تر از الفاظ، این علائم مکتوب را نشان و دال بر الفاظ قرار داده است.

بنابراین علایم مکتوب یا خط یا وجود کتبی دلالت بر حفظ، یعنی اصوات معین، دارد. به عبارت مختصرتر وجود کتبی دال بر وجود لفظی است، همانطور که وجود لفظی دال بر معنای ذهنی است و معنای ذهنی دال بر شیء خارجی.

وجود کتبی (علایم کتبی یا خطی) - وجود لفظی)

علایم ملفوظ یعنی اصواتی که با اتکاء به مخارج حروف از دهان خارج می شود) - وجود ذهنی (معنی ذهنی یا صورت ذهنی) - وجود عینی (وجود خارجی یا شی خارجی)

به عبارت موجزتر شیء دارای چهار نحوه وجود است. وجود عینی و وجود ذهنی و وجود لفظی و وجود کتبی. از آنجا که نقش الفاظ در تفکرات آدمی تا این درجه است. منطق دانان در آغاز منطق مباحثی را نیز به الفاظ اختصاص می دهند و البته بحث آنها از الفاظ بحثی است بسیار کلی به نحوی که کم و بیش شامل همه زبانها می شود. بر خلاف بحث علمای دستور زبان که اختصاص بزبانی معین دارد. (علم منطق - رشته های نظری و علوم انسانی و معارف اسلامی)

براین اساس وجود لفظی و کتبی را اعتباری و وجود ذهنی و عینی را حقیقی می دانند.

اگر بر این مبنا به قرآن رانگاه کنیم؛ فعالیت های علمی و قرآنی ما از چهار حالت خارج نیست:

الف- وجود لفظی قرآن که شامل روخوانی؛ روان خوانی؛ تندخوانی؛ صوت و لحن؛ علم تجوید؛ انواع قرائات قرآنی؛ حفظ ظاهری قرآن؛ و تمام فعالیت هایی که در این حوزه لفظی قرآن می شود.

ب- وجود کتبی قرآن که شامل انواع رسم الخط و نوشتن قرآن؛ چاپ قرآن؛ تمام کارهای هنری مربوط به قرآن.

ج- وجود ذهنی قرآن یعنی آنچه در ذهن مردم مسلمان یا جامعه بشری یا مفسر و محقق قرآن وجود دارد و بر روی آن تدبر و تفکر می کند و آن را نشر و ارائه می دهد. و شامل تمام تفاسیر و معارف و علوم قرآنی می شود.

د- وجود عینی قرآن که به دو صورت جلوه می کند یا بصورت فردی که در یک انسان قرآنی در خارج مصداق پیدا می کند و حقیقی

ترین آن امام معصوم است که واقعیت قرآن و مظهر عینی کامل قرآن در عالم خارج است و قرآن ناطق است و در زمان ما حضرت امام ولی عصر (عج) می باشد و یا بصورت جمعی تجلی و ظهور پیدا می کند که جامعه اسلامی و قرآنی و حکومت اسلامی مهدویت است که انشاء الله در آینده ما شاهد و عامل آن خواهیم بود.

به هر حال هر کس که عالم و خادم قرآن باشد بصورت حصر عقلی از یکی از این چهار قسم خارج نیست؛ و کسیکه در حوزه علم مفاهیم شناسی قرآن فعالیت و تحقیق و مطالعه می کند در بخش سوم (وجود ذهنی) جایگاه می یابد و وقتی در عرصه نشر مکتوب می پردازد در جایگاه دوم (وجود کتبی) فعال است.

اگر بخواهیم توضیح مفصل دهیم که علم مفاهیم قرآن شناسی چیست؟ باید کتابهای مستقلی تألیف گردد؛ که امیدواریم این مهم در آینده نزدیک انجام گیرد.

۱۷- ما در اینجا بر اساس امکانات و ابزار و نرم افزارهای علمی بیش از هزار تا از کلمات قرآن را مفهوم شناسی و بر اساس حروف الفبا استخراج کرده ایم؛ باشد که انشاء الله در آینده این علم (مفهوم شناسی قرآنی) توسعه لازم را بنماید. از بین تفاسیر تفسیر راهنما را ملاک قراردادیم که نسبت به تمام تفاسیرهای قرآن بعضی از استانداردهای لازم را دارد که می توانید ویژگیهای آن را در مقدمه آن تفسیر شایسته و مهم بخوانید. باید توجه داشت که بعضی از کلمات مشترک لفظی و بعضی از آنها مشترک معنوی می باشند؛ و تعدادی از کلمات نیز عربی و فارسی می باشد؛ برای همین کسی که می خواهد مفهومی را بررسی کند لازم است یکدور فهرست کلمات را بررسی کند. این مجموعه کتاب مفاهیم شناسی قرآن بیشتر برای محققین و پژوهشگران قرآنی و کسانی که می

خواهند پایان نامه حوزوی و دانشگاهی تالیف کنند و یا علاقه به مباحث عمیق قرآنی هستند می باشد.

حوزه علمیه اصفهان

رسول ملکیان اصفهانی

ثبات قدم از دیدگاه قرآن در تفسیر راهنما

ثابت قدمان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۹ - ابراهیم - ۱۴ - ۲۷ - ۳

۳- خداوند ، کسانی را که به سخنان استوار و جاودانه (قرآن) ایمان آورند ، در دنیا و آخرت ثابت قدم و خلل ناپذیر می کند .

يُثَبِّتُ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ

برداشت فوق بر این اساس است که <باء> در <بالقول> متعلق به <آمنوا> باشد، یعنی، کسانی که به سخنان استوار، که به قرینه آیه قبل می تواند همان <کلمه طیبه> باشد، ایمان آورند از ناحیه خداوند مورد تأیید هستند.

ثابت قدمان در ایمان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱ - بقره - ۲ - ۱۷۷ - ۳۰

۳۰ - کسانی که علی رغم فقر و تنگدستی و گرفتار بودن به مشکلات ، بر ایمان خویش استوارند ، تقواییشان حقیقی هستند .

و الصبرين في البأساء و الضراء .. أولئك هم المتقون

ثابت قدمان در صراط مستقیم

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۹ - نحل - ۱۶ - ۷۶ - ۱۰

۱۰- تنها انسان درست کردار و ایستاده بر صراط مستقیم ، شایستگی دعوت دیگران به عدل را دارد .

و من یأمر بالعدل و هو علی صراط مستقیم

توصیف امر کننده به عدل به اینکه خود در صراط مستقیم باشد، در حقیقت بیان شرط شایستگی برای چنین مسؤولیت است.

ثابت قدمان در هدایت

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱ - حمد

۱ - تقسیم انسان ها به ثابت قدمان بر هدایت و مغضوبین در گاه خدا و گمراهان ، از طبقه بندی های مردم در قرآن

صرط الذین انعمت علیهم غیر المغضوب علیهم و لالضالین

مراد از <نعمت> در <انعمت علیهم> به قرینه فزایهای قبل و بعد، نعمت هدایت است، نه نعمتهای مادی. علاوه بر اینکه همه موجودات، حتی کافران، از این نعمتها برخوردار هستند.

ثبات قدم

آثار ثبات قدم

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۷ - محمد - ۴۷ - ۷ - ۹

۹- روحیه قوی و ثبات قدم ، مؤثرترین عامل پیروزی در مبارزه علیه دشمن

و یثبت أقدامکم

بیان <یثیت ..> پس از <ینصرکم> و اختصاص به ذکر یافتن آن، مطلب بالا را می رساند.

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۸ - حشر - ۵۹ - ۲ - ۱۷

۱۷ - ثبات و تزلزل روانی ، از عوامل مهم پیروزی و شکست در نبرد

فأتیهم الله .. و قذف فی قلوبهم الرعب

آثار ثبات قدم محمد(ص)

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۰ - اسراء - ۱۷ - ۷۴ - ۱

۱- پیامبر (ص) از ترفند های لغزش آفرین مشرکان و کمترین تمایل به آنان ، در پرتو ثبات قدم اعطا شده به او از جانب خداوند ، در امان بود .

و لولا أن ثبتنك لقد كدت تركن إليهم شيئاً قليلاً

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۰ - اسراء - ۱۷ - ۷۵ - ۶

۶- حمایت خداوند از پیامبر (ص)، منوط به پایداری او در طریق وحی

و لولا أن ثبتنك

لقد كدت ترکن إلیهم شیئاً قليلاً. إذا لأذقنك ضعف الحیوه و ضعف

اهمیت ثبات قدم در دین

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۹ - قلم - ۶۸ - ۱۴ - ۲

۲ - در اختیار گرفتن ثروت و نیروی انسانی کافران حق ناپذیر، نمی تواند مجوز عدول مبلغان و رهبران جامعه اسلامی از مواضع عقیدتی خویش و سازش و مسامحه با آنان باشد.

و لاتطع .. آن کان ذا مال و بنین

تردیدی نیست که اجابت خواسته های کافران و یا سازش با آنان از سوی رهبران جامعه اسلامی، به جهت طمع شخصی نیست؛ بلکه برای در اختیار گرفتن ثروت و نیروی انسانی کافران و صرف آنها در جهت مصالح و منافع مسلمین است؛ ولی چون این کار به قیمت عدول از مواضع اعتقادی و یا سازش با کافران است، جایز نمی باشد.

اهمیت ثبات قدم رهبران دینی

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۹ - قلم - ۶۸ - ۱۴ - ۲

۲ - در اختیار گرفتن ثروت و نیروی انسانی کافران حق ناپذیر، نمی تواند مجوز عدول مبلغان و رهبران جامعه اسلامی از مواضع عقیدتی خویش و سازش و مسامحه با آنان باشد.

و لاتطع .. آن کان ذا مال و بنین

تردیدی نیست که اجابت خواسته های کافران و یا سازش با آنان از سوی رهبران جامعه اسلامی، به جهت طمع شخصی نیست؛ بلکه برای در اختیار گرفتن ثروت و نیروی انسانی کافران و صرف آنها در جهت مصالح و منافع مسلمین است؛ ولی چون این کار به قیمت عدول از مواضع اعتقادی و یا سازش با کافران است،

جایز نمی باشد.

اهمیت ثبات قدم مؤمنان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۵ - انعام - ۶ - ۱۰۶ - ۵

۵ بهانه جویی و اتهام کافران نباید سبب نگرانی و تزلزل مؤمنان گردد.

و ليقولوا درست .. اتبع ما أوحى اليك

فرمان به اتباع از وحی، پس از اشاره به شبهات کافران، تأکیدی بر لزوم استقامت مؤمنان در برابر شبهات کافران است.

ثبات قدم پیروان ابراهیم(ع)

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۸ - ممتحنه - ۶۰ - ۴ - ۵

۵ - ابراهیم (ع) ، دارای همگامانی ثابت قدم ، در مسیر حرکت توحیدی خویش

قد كانت لكم أسوة حسنة في إبراهيم و الذين معه

تعبیر <معه> افاده معیت و همراهی پایدار می کند؛ زیرا مقید به زمان یا مکان خاصی نیست.

ثبات قدم در ایمان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۹ - ابراهیم - ۱۴ - ۲۷ - ۴

۴- استوار ماندن بر ایمان و ثمربخشی دنیوی و اخروی آن ، در گرو تأیید و عنایت خاص خداوند است .

يُثَبِّتُ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَ فِي الْآخِرَةِ

ثبات قدم در دین

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲ پیامبر(ص) مأمور اعلام به ثبات و قاطعیت عملی بر آیین خود در برابر کفار

قل يقوم اعمالوا علی مکانتکم اِنی عامل فسوف تعلمون

ثبات قدم در دینداری

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱ - بقره - ۲ - ۶۳ - ۱۲

۱۲ - صلابت و جدیت انسان در دینداری ، شرط اساسی برای

رسیدن به مرحله تقواییست .

خذوا ما آتینکم بقوه .. لعلکم تتقون

برداشت فوق از قید <بقوه> استفاده شده است.

ثبات قدم در هدایت

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱ - حمد - ۱ - ۷ - ۶

۶ - خداشناسان موحد ، خواهان هدایت به راه ثابت قدمان بر هدایت هستند .

الحمد لله .. إهدنا الصراط المستقیم. صراط الذین انعمت علیهم

ثبات قدم رهبران دینی

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۰ - اسراء - ۱۷ - ۷۴ - ۸

۸- رهبران دینی ، باید همواره بر مواضع اصولی خویش ثابت و استوار بوده و در برابر کافران و دشمنان ، سازش ناپذیر باشند .

و لولا أن ثبتنک لقد کدت ترکن إلیهم شیئاً قليلاً

ثبات قدم مجاهدان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۶ - انفال - ۸ - ۱۱ - ۱۹، ۱۸

۱۸ استحکام اردوگاه مسلمانان و استواری گام های آنان بر شنزار محل اقامتشان ، از اهداف نزول باران در آستانه جنگ بدر

ینزل علیکم من السماء ماء لیطهرکم .. و ینبت به الأقدام

برداشت فوق بر این اساس است که مراد از <الاقدام> گامهای مجاهدان باشد. بنابراین <و ینبت به الأقدام> یعنی هدف از

نزول باران این بود که خداوند گامهای شما را استوار سازد و از لغزش و فرو رفتن در شنزارها بازدارد.

۱۹ خداوند با تقویت دل های مجاهدان بدر آنان را برای رویارویی با مشرکان ثابت قدم ساخت .

لیربط علی قلوبکم و یثبت به الأقدام

<یثبت به الأقدام> در عین اینکه بیانگر هدفی از اهداف نزول باران است، نبودن <لام> در آن می رساند که

این هدف به دنبال <لیربط علی قلوبکم> حاصل می شود. بنابراین می توان گفت ضمیر در <به> به استحکام قلوب، که از <لیربط علی قلوبکم> استفاده می شود، برمی گردد. قابل ذکر است که در برداشت فوق ثبات قدم (یثبت به الأقدام) به معنای کنایی آن (پایداری و عزم راسخ) گرفته شده است.

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۶ - انفال - ۸ - ۱۲ - ۱،۲

۱ خداوند با وحی به فرشتگان حاضر در کارزار بدر، آنان را از پشتیبانی خویش در ثبات بخشیدن به مجاهدان آگاه ساخت .

إذ يوحى ربك إلى الملكة أنى معكم فثبتوا الذين

۲ ایجاد پایداری در مجاهدان، فرمان خداوند به فرشتگان گسیل شده به جنگ بدر

إذ يوحى ربك إلى الملكة أنى معكم فثبتوا الذين

ثبات قدم محمد(ص)

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۵ - انعام - ۶ - ۱۳۵ - ۲

۲ پیامبر(ص) مأمور اعلام به ثبات و قاطعیت عملی بر آیین خود در برابر کفار

قل يقوم اعمالوا على مكانتكم إنى عامل فسوف تعلمون

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۹ - قلم - ۶۸ - ۴ - ۶

۶ - استواری پیامبر (ص) بر آیینی عظیم *

إنك لعلی خلق عظیم

برخی از اهل لغت، برای <خلق> افزون بر معنای <سجیه> معنای آیین نیز یاد کرده اند (قاموس المحيط و تاج العروس). برداشت یاد شده مبتنی بر این معنا است.

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - علق - ۹۶ - ۱۱ - ۱

۱ - پیامبر (ص)، بر طریق هدایت استوار

و ثابت قدم بود .

إن كان على الهدى

جمله <كان على الهدى>، مربوط به کلمه <عبداً> در آیه قبل است که در شأن نزول های متعدد بر شخص پیامبر(ص) تطبیق یافته است. حرف <على> در <على الهدى> نیز بر استقرار و استوار بودن دلالت دارد.

ثبات قدم مسلمانان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۹ - ملک - ۶۷ - ۲۲ - ۳

۳- امت اسلامی ، امتی راست قامت ، سرافراز و برخوردار از هدفی روشن در زندگی

أمن يمشى سوياً على صراط مستقيم

ثبات قدم مؤمنان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۹ - ابراهيم - ۱۴ - ۲۷ - ۱۵،۱۶،۵

۵- ایمان و عقیده مؤمنان بر پایه سخن پایدار و اصول خلل ناپذیر و جاودانه استوار است .

يُثَبِّتُ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَ فِي الْآخِرَةِ

برداشت فوق مبتنی بر این است که <باء> در <بالقول> متعلق به <آمنوا> باشد.

۱۵- < قال الصادق (ع) : ان الشيطان ليأتى الرجل من أوليائنا عند موته عن يمينه و عن شماله ليضلَّه عما هو عليه فيأبى الله عزَّوجلَّ له ذلك و ذلك قول الله تعالى : > يثبَّت اللهُ الذين آمنوا بالقول الثابت في الحياة الدنيا و في الآخرة < ;

از امام صادق(ع) روایت شده است که فرمود: همانا شیطان برای گمراه کردن دوستان ما به هنگام مرگشان، از چپ و راست به آنان نزدیک می شود. پس خداوند عزَّوجلَّ از گمراهی او مانع می شود و این همان سخن خداوند است که می فرماید: <يُثَبِّتُ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ ...>.

۱۶- > قال أمير المؤمنين (ع) صلوات

الله عليه : إن ابن آدم ... فإذا أدخل قبره أتاه ملكا القبر ... فيقولان : من ربك و ما دينك و من نبيك ؟ فيقول : الله ربّي و ديني الإسلام و نبيي محمد (ص) فيقولان له : ثبتك الله فيما تحبّ و ترضى و هو قول الله عزّوجلّ : > يثبت الله الذين آمنوا بالقول الثابت في الحياة الدنيا و في الآخرة < ... ;

از اميرالمؤمنين(ع) روايت شده است كه فرمود: همانا آدمي زاده را .. آن گاه كه وارد قبرش مي كنند، دو فرشته نزدش مي آيند ... و مي گويند: پروردگارت كيست؟ و دينت چيست؟ و پيامبرت كيست؟ پس پاسخ مي گويد: <خداوند> پروردگارم و <اسلام> دين من و پيامبرم حضرت محمد(ص) است. پس به او مي گويند: خداوند تو را در آنچه دوست مي داري و به آن راضي هستي ثابت قدم و استوار کرده است و اين همان سخن خداوند است كه مي فرمايد: <يثبت الله الذين آمنوا بالقول الثابت ...>.

جلد - نام سوره - سوره - آيه - فيش

۱۰ - كهف - ۱۸ - ۳۸ - ۳

۳- مؤمن ، داراي ثبات و استقرار در عقیده ، ولي كافر ، اسير در چنگال هاي شكّ و ترديد و بي ثبات است .

ما أظنّ . . . و ما أظنّ ... لكننا هو الله ربّي

سخنان سمبل كفر و دنياپرستي، در آيه، همواره، ترديد را با خود همراه دارد، لذا در نقل سخن او، دو بار واژه <ظنّ> و يك بار نيز <لئن> به كار گرفته شده، ولي مردِ سمبل ايمان، با قاطعيّت

عقیده خود را بیان کرده و راه عملی خود را مطرح ساخته است.

ثبات قدم مؤمنان به قرآن

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۹ - ابراهیم - ۱۴ - ۲۷ - ۳

۳- خداوند ، کسانی را که به سخنان استوار و جاودانه (قرآن) ایمان آورند ، در دنیا و آخرت ثابت قدم و خلل ناپذیر می کند .

يُثَبِّتُ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ

برداشت فوق بر این اساس است که <باء> در <بالقول> متعلق به <آمنوا> باشد، یعنی، کسانی که به سخنان استوار، که به قرینه آیه قبل می تواند همان <کلمه طیبه> باشد، ایمان آورند از ناحیه خداوند مورد تأیید هستند.

زمینه ثبات قدم مؤمنان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۷ - محمد - ۴۷ - ۷ - ۶

۶- وعده خداوند به پیروزی و ثبات قدم مؤمنان ، در صورت اقدام به جهاد و حمایت از دین

يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِن تَنصُرُوا اللَّهَ . . . وَ يُثَبِّتُ أَقْدَامَكُمْ

عوامل ثبات قدم

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۵ - انعام - ۶ - ۱۲۵ - ۱۸

۱۸ عن أبي عبد الله (ع) قال: إن الله عز وجل إذا أراد بعبد خيرا نكت في قلبه نكتة من نور وفتح مسامع قلبه و كل به ملكا يسدده و إذا أراد بعبد سوءا نكت في قلبه نكتة سوداء و سد مسامع قلبه و وكل به شيطانا يضلّه ثم تلا: هذه الآية: <فمن يرد الله أن يهديه يشرح صدره للإسلام و من يرد أن يضلّه يجعل صدره ضيقا حرجا.>

امام صادق(ع) فرمود: هر گاه خداوند

عز و جل برای بنده ای خیری بخواهد، در دلش نقطه ای از نور ایجاد می کند و گوشه های دلش را بازمی گرداند و فرشته ای بر او می گمارد که وی را در کارهایش استوار نماید. و آنگاه که خدا برای بنده ای بدی بخواهد، در دلش نقطه ای سیاه ایجاد کرده و گوشه های دلش را می بندد و شیطانی را بر او می گمارد تا گمراهش کند، سپس امام صادق (ع) آیه <فمن یرد الله ... > را تلاوت فرمود.

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۹ - ابراهیم - ۱۴ - ۲۷ - ۲

۲- ایمان ، عامل آرامش و استواری روح و ثبات قدمی انسان در زندگی و موجب رفع هر گونه تزلزل ، اضطراب و نگرانی است .

الذین ءامنوا بالقول الثابت فی الحیوه الدنیا و فی الآخره

عوامل ثبات قدم مؤمنان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۹ - ابراهیم - ۱۴ - ۲۷ - ۱

۱- خداوند ، مؤمنان را با سخنی استوار و برهانی تردیدناپذیر ، ثابت قدم و مطمئن می سازد .

یثبت الله الذین ءامنوا بالقول الثابت فی الحیوه الدنیا و فی الآخره

برداشت فوق مبتنی بر این است که <باء> در <بالقول> متعلق به <یثبت> و برای سببیت باشد.

منشأ ثبات قدم مؤمنان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۹ - ابراهیم - ۱۴ - ۲۷ - ۱۴

۱۴- ثابت قدم کردن مؤمنان و افزایش گمراهی ستم پیشگان از سوی خداوند ، بسته به مشیت اوست .

یثبت الله الذین ءامنوا .. و یفعل الله ما یشاء

ثروت از دیدگاه قرآن در تفسیر راهنما

ثروت

آثار اجتماعی ثروت اندوزی

جلد - نام سوره -

۱۵ نقش ثروت اندوزی و عدم انفاق ، در زوال جامعه و پیدایش تحولات ویرانگر اجتماعی *

تدعون لتنفقوا . . . و إن تتولوا يستبدل قومًا غيركم

برداشت یاد شده بدان احتمال است که تعبیر <یستبدل قوماً غیرکم> اشاره به یکی از سنت های اجتماعی خداوند داشته باشد؛ زیرا امت های گرفتار در انحرافات اقتصادی، از درون پوسیده و یا به وسیله ملتی دیگر مقهور می شوند.

آثار اجتناب از ثروت اندوزی

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - لیل - ۹۲ - ۵ - ۴

۴ - انفاق ، پرهیز از ثروت اندوزی ، تزکیه خواهی ، سخاوت مندی و اخلاص ، از نشانه های تقوای پیشگی است .

أعطى و اتقى

فعل <اتقى> در مقابل فعل <استغنى> (در آیات بعد)، قرار گرفته و نقطه مقابل استغنا (ثروت اندوزی) را <تقوا> نامیده است. از طرف دیگر عطف <اتقى> بر <أعطى> که با عطف تفسیری یا سبب بر مسبب و یا عکس آن سازگار است انفاق را نشانه تقوا قرار داده است. آیات آخر سوره که از عنوان <من أعطى و اتقى> با نامی دیگر (الأتقى . الذی یؤتی ماله یتزکى ...) یاد کرده مصادیق دیگر تقوا را بر شمرده است.

آثار ازدیاد ثروت

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۹ - قلم - ۶۸ - ۱۴ - ۵

۵ - ثروت انبوه و جمعیت بسیار ، از عوامل تکذیب دین و از موانع ایمان است .

أن کان ذا مال و بنین

آثار اعتماد به ثروت

- آیه - فیش

۲۰ - مسد - ۱۱۱ - ۲ - ۵

۵ - اعتماد به ثروت در برابر تهدید های الهی ، خطری در کمین ثروتمندان

تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ وَ تَبَّ . مَا أَغْنَىٰ عَنْهُ مَالُهُ وَ مَا كَسَبَ

آثار اهتمام به ثروت

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - فجر - ۸۹ - ۱۷ - ۱۱

۱۱ - پندار ذلّت برای یتیمان ، مایه توهم معیار بودن ثروت برای عزّت مندی است .

نَعْمَهُ فَيَقُولُ رَبِّي أَكْرَمَنُ .. كَلَّا بَلْ لَاتَكْرُمُونَ الْيَتِيمَ

کلمه کلاً به قرینه تقابل <اکرمن> و <لاتکرمون> این نکته را گوشزد می کند که گوینده <رَبِّي اَکْرَمَنُ>، اگر یتیمان را محترم و گرامی می دانست، ثروت را مایه احترام نزد خداوند، قرار نمی داد؛ زیرا در آن صورت معترف بود که یتیم با وجود محرومیت از ثروت نیز گرامی است؛ ولی حال که یتیمان را گرامی نمی شمرد، این گمان برای او پدیدار شده است که فقط ثروتمندان نزد خداوند محترم اند.

آثار تعدیل ثروت

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۷ - محمد - ۴۷ - ۳۸ - ۱۲

۱۲ - منافع همه طبقات جامعه ، حتی ثروتمندان ، در گرو انفاق و نوعی تعدیل ثروت *

تَدْعُونَ لِتَنْفِقُوا .. وَ اللَّهُ الْغَنِيُّ وَ أَنْتُمْ الْفُقَرَاءُ

تعبیر <وَ أَنْتُمْ الْفُقَرَاءُ> ممکن است هم شامل نیاز انسان به پاداش الهی و هم شامل نوعی نیاز طبیعی و اجتماعی انسان ها باشد؛ یعنی، اصولاً جامعه بدون انفاق، دوام نمی یابد و تشریح انفاق از سوی خداوند، در واقع تضمینی بر ثبات و پایداری جوامع بشری است.

آثار تفاخر به ثروت

نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - تکاثر - ۱۰۲ - ۳ - ۳

۳ - تلاش برای افزون تر قلمداد کردن ثروت و منزلت خویش از دیگران ، در پی دارنده کیفر الهی است .

سوف تعلمون

جمله <سوف تعلمون> تهدید است و از آن جا که صرف آگاهی به پوچی افتخارات، تهدید به شمار نمی آید؛ مراد هشدار به فرجامی است که اهل <تکاثر>، با آن مواجه خواهند شد.

آثار تکذیبگری ثروت اندوزان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - لیل - ۹۲ - ۱۳ - ۴

۴ - خداوند ، بی نیاز از انفاق ، تقوا و ایمان مردم و مصون از آسیب بخلورزی و تکذیب گری ثروت اندوزان *

فَأَمَّا مَنْ أَعْطَى... و أَمَّا مَنْ بَخِلَ... و إِنَّ لَنَا لِلْآخِرَةِ وَالْأُولَى

آثار ثروت

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱ - بقره - ۲ - ۱۸۰ - ۲

۲ - داشتن دارایی فراوان از شرایط وجوب وصیت های مالی است .

کتب علیکم .. إن ترک خیراً الوصیه

مراد از <خیر> مال و دارایی است. برخی از مفسران فراوانی آن را نیز قید کرده و گفته اند: به دارایی اندک کلمه خیر اطلاق نمی شود. مناسبت حکم و موضوع؛ یعنی، وصیت برای پدر و مادر و همه خویشان و نیز نکره آوردن کلمه <خیراً> مؤید این معنا در آیه شریفه است.

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۷ - توبه - ۹ - ۵۵ - ۱

۱ برخورداری انسان از مال و اولاد فراوان ، نشانه سعادت‌مندی و محبوبیت وی نزد خداوند نیست .

فلا تعجبك أمولهم

و لا أولدهم

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۷ - توبه - ۹ - ۸۵ - ۸،۱۰

۸ اعطای امکانات دنیوی فراوان به منافقان از جانب خدا ، تنها مایه عذاب و گرفتاری آنان در دنیاست .

إنما يريد الله أن يعذبهم بها في الدنيا

۱۰ کثرت مال و اولاد ، مایه رنج و گرفتاری برای بی ایمانان

أن يعذبهم بها

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۷ - توبه - ۹ - ۸۶ - ۸،۹

۸ تمکن و ثروت ، زمینه عافیت طلبی منافقان و گریز آنان از جهاد

استئذنک أولوا الطول منهم

۹ ثروت فراوان ، زمینه گرایش انسان به عافیت طلبی و موجب تن دادن به ذلت و خواری و ترک فریضه جهاد

و إذا أنزلت سوره . . و جهدوا مع رسوله استئذنک أولوا الطول منهم

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۷ - توبه - ۹ - ۹۳ - ۵

۵ ثروت و توانمندی ، زمینه راحت طلبی ، ذلت پذیری و روی گردانی انسان از جهاد *

يستئذنونك و هم أغنياء

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۰ - اسراء - ۱۷ - ۱۶ - ۳

۳- برخورداری از رفاه و ثروت ، زمینه ساز گرایش به فسق و گناه

أمرنا مترفيها ففسقوا فيها

ذکر مترفان جامعه از میان سایر قشرها برای فاسق شدن، در حالی که فسق و گناه از عهده همه مردم برمی آید و اختصاص به گروه خاصی ندارد، ممکن است به خاطر نکته یاد شده باشد.

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۰ - اسراء - ۱۷ - ۱۰۰ - ۱۰

۱۰ - کثرت

مال ، تأثیری در گرایش انسان به انفاق و پرهیز از روحیه بخلورزی ندارد .

لو أنتم تملكون .. لأمسکتکم خشیه الإنفاق

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۰ - کھف - ۱۸ - ۳۴ - ۵

۵- فراوانی مال و فرزند ، زمینه لغزش و غرور انسان است .

لأحدھما جنتین .. فقال لصحبہ و هو يحاوره أنا أكثر منك مالاً و أعزّ نفراً

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۰ - مریم - ۱۹ - ۴۰ - ۳

۳- دارایی ها و توان مندی ها ، از عمده ترین زمینه های غفلت و کفرورزی است .

و هم فی غفلہ و هم لایؤمنون . إنا نحن نرث الأرض

از جمله وجوه ارتباطی این آیه با آیه قبل، بیان اسباب غفلت و سعی در ریشه کن کردن آن است. در این آیه خداوند برای متنبه ساختن آدمیان و از بین بردن عوامل غفلت آنان، بر فناپذیری ثروت های دنیا و ساکنان زمین تأکید کرده است.

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۲ - مؤمنون - ۲۳ - ۵۵ - ۳

۳ - ثروت و فرزندان ذکور ، دو ملاک برای ارزیابی موقعیت انسان در پیشگاه خدا در دیدگاه مشرکان عصر بعثت

أیحسبون أنما نمدهم به من مال و بنین

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۲ - مؤمنون - ۲۳ - ۵۶ - ۱

۱ - مال و فرزند بسیار ، نشانه لطف و مهر خداوند در دیدگاه شرک پیشگان مرفه صدراسلام

أیحسبون .. من مال و بنین . نسارع لهم فی الخیرت

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۲ - نور

۷ - نقش مؤثر مسائل اقتصادی (فقر و غنا) در آلودگی به فحشا و فساد جنسی و یا اجتناب از آنها

و لیستعفف الذین لایجدون نکاحًا حتّٰی یغنیهم اللّٰه من فضله

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۳ - قصص - ۲۸ - ۷۶ - ۸،۱۴

۸ - ثروت فراوان ، زمینه ساز طغیان و تجاوز در جامعه

و ءاتینه من الکنوز

۱۴ - برخورداری از مال و ثروت فراوان ، زمینه ساز غرور و سرمستی است .

و ءاتینه من الکنوز .. إذ قال له قومه لاتفرح

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۳ - قصص - ۲۸ - ۷۷ - ۶،۲۳،۲۴

۶ - برخورداری از امکانات و دارایی های زیاد ، زمینه ساز دل بسته شدن انسان به دنیا و غافل شدن وی از سرای آخرت

و ابتغ فیما ءاتیک اللّٰه الدار الآخره

۲۳ - نقش تعیین کننده ثروت ، در صلاح و فساد جامعه

و لاتبغ الفساد فی الأرض

۲۴ - لزوم به کارگیری ثروت در راه اصلاح جامعه

و لاتبغ الفساد فی الأرض

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۳ - قصص - ۲۸ - ۷۹ - ۲

۲ - قدرت و ثروت ، از موجبات فخر فروشی ، خودنمایی و تجمل گرایی

فخر ج علی قومہ فی زینتہ

جلد - نام سورہ - سورہ - آیہ - فیش

۱۵ - سبأ - ۳۴ - ۳۴ - ۳

۳ - برخوردارى از ثروت و رفاه ، موجب پیدایش خصلت حق ناپذیری است .

و ما أرسلنا فی قریہ من نذیر إلا قال مترفوها إنا بما أرسلتم به كفرون

جلد - نام سورہ - سورہ - آیہ - فیش

۱۵

۶ - توسعه اقتصادی برخورداران از مال و مکنت ، از ناحیه خداوند است و نباید آنان به خاطر برخورداری از آنها ، خود را برتر بدانند .

و قالوا نحن أكثر أموالاً و أولاداً .. قل إن ربی یبسط الرزق لمن یشاء و یقدر

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۹ - حاقه - ۶۹ - ۲۸ - ۵

۵ - اندوختن مال و ثروت بدون ایمان و مصرف آنها در جهت سعادت اخروی ، مایه حسرت و تأسف در قیامت

ما أغنی عتّی مالیه

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۹ - نوح - ۷۱ - ۲۱ - ۱۰

۱۰ - ثروت و قدرت بدون ایمان ، سعادت بخش و سودمند به حال بشر نیست ؛ بلکه موجب خسارت و بدبختی است .

و اتّبعوا من لم یزده ماله و ولده إلاّ خساراً

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - تکاثر - ۱۰۲ - ۳ - ۱

۱ - ثروت و منزلت ، نشانه برتری نیست و برتر پنداشتن خویش بر دیگران به جهت آن ، پنداری ناروا است .

کَلَّا

حرف <کَلَّا>، مطالب قبل خود را منتفی می داند و مخاطب را از باور داشتن آن باز می دارد.

آثار ثروت اندوزی

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۳ - قصص - ۲۸ - ۷۷ - ۲۱

۲۱- زراندوزی و انباشتگی ثروت در دست افراد ، از زمینه های پیدایش فساد و تباهی در جامعه

و لاتبع الفساد فی الأرض

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۳ - قصص - ۲۸ -

۹ - قدرت طلبی و زراندوزی ، از موجبات هلاکت و بدفرجامی

أولم يعلم أنّ الله قد أهلك .. من هو أشدّ منه قوه و أكثر جمعا

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - بلد - ۹۰ - ۵ - ۸

۸ - فریفته شدن به ثروت و قدرت ، زمینه ساز انکار معاد

أیحسب أن لن یقدر علیه أحد

مفاد آیه شریفه، ممکن است این باشد که فرد قدرتمند، نباید گمان کند که کسی قادر بر زنده ساختن و محاسبه و عذاب او نیست. هم چنین به قرینه آیه بعد، فرد ثروتمند را از فریفته شدن به ثروت خویش و پندار رهایی از حساب و نظارت خداوند، برحذر داشته شده است.

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - لیل - ۹۲ - ۱۱ - ۲

۲ - بخلورزی ، و زراندوزی و تکذیب وعده های خداوند ، زمینه ساز سقوط و هلاکت

و أما من بخل .. إذا تردی

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - لیل - ۹۲ - ۱۴ - ۳

۳ - بخل و ثروت اندوزی حاصل از آن و تکذیب وعده های خداوند ، زمینه ساز گرفتاری به آتش برافروخته دوزخ

و أما من بخل و استغنی . و کذب ... فأندرتکم نارًا تلظى

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - لیل - ۹۲ - ۱۶ - ۳

۳ - بخل و ثروت اندوزی حاصل از آن و تکذیب پاداش های الهی ، زمینه ساز تکذیب حکم انفاق و خودداری از صرف مال

در راه تزکیه نفس

و أما من بخل . . . الذی

کذب و تولی

ارتباط این آیه با آیات پیشین، بیانگر اتحاد <من بخل..> با <الذی کذب...> است و ارتباط آن با آیات بعد که از اعطای مال به قصد تزکیه سخن گفته است قرینه بر این است که علاوه بر تکذیب هدایت و انذار، تکذیب حکم انفاق نیز مراد است.

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - علق - ۹۶ - ۹ - ۵

۵ - خوی ثروت اندوزی و احساس بی نیازی، زمینه ساز مخالفت با برگزاری نماز

أن رءاء استغنى . . . أراءیت الذی ینهی

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - علق - ۹۶ - ۱۴ - ۷

۷ - حالت طغیان گری و ثروت اندوزی و احساس بی نیازی مطلق، مایه بی پروا شدن انسان در برابر نظارت خداوند

لیطغی . . . أن رءاء استغنى ... ألم یعلم بأنّ الله یری

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - تکاثر - ۱۰۲ - ۱ - ۱

۱ - تلاش برای برتری یافتن بر دیگران در ثروت و منزلت، مردم را به خود مشغول ساخته، از اهداف مهم تر باز داشته است.

ألهیکم التکاثر

<الهاه کذا> یعنی، او را مشغول ساخته و از امر مهم تر باز داشت (مفردات). تکاثر، به معنای <مکاتره> است، یعنی، افزون تر بودن را ابزار غلبه بر دیگران قرار دادن (تاج العروس) و یا رقابت با یکدیگر در فراوانی مال و عزت. (مفردات)

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - همزه - ۱۰۴ - ۲ - ۲

۲ - ثروت اندوزی، زمینه ساز تحقیر مردم و عیب

جویی از آنان است .

ویل لكل همزه لمزه الذی جمع مالا و عدده

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - همزه - ۱۰۴ - ۳ - ۳،۴

۳ - ثروت ، زمینه ساز فراموشی مرگ و آخرت

یحسب أن ماله أخلده

۴ - انباشتن ثروت ، نشانه احساس کاذب جاودانگی است .

الذی جمع مالا و عدده . یحسب أن ماله أخلده

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - همزه - ۱۰۴ - ۴ - ۱

۱ - مؤثر دانستن ثروت ، در جاودانگی و رهایی از نابودی و مرگ ، پنداری نادرست و ناروا است .

أخلده . کلاً

حرف <کلاً>، مخاطب را از پذیرش گفتارهای بیان شده در جملات پیش، بازمی دارد.

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - همزه - ۱۰۴ - ۸ - ۳

۳ - غیبت ، عیب جویی و انباشتن ثروت ، زمینه محبوس ماندن در آتشی مسلط و فراگیر در جهنم

إنها علیهم مؤصده

حرف <علی> در <علیهم>، بر احاطه و سلطه دلالت دارد.

آثار ثروت اندوزی قارون

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۲ - زراندوزی قارون و خودداری وی از پرداختن حقوق مالی ، باعث پیدایش فساد و تباهی در میان بنی اسرائیل بود .

و لاتبع الفساد فی الأرض

آثار ثروت طاغوتیان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۷ - یونس - ۱۰ - ۸۸ - ۸

۸ ثروت و زینت های فراوان دنیوی در دست طاغوت و طاغوتیان ، از عوامل گمراهی مردم است .

ربنا إنک ءاتیت فرعون و ملأه زینه و أموالا .

.. ليضلوا عن سبيلك

آثار ثروت طلبی

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - فجر - ۸۹ - ۲۰ - ۸

۸ - دنیا طلبی و ثروت خواهی ، زمینه سازی ارزش انگاشتن یتیمان و دست اندازی به ارث آنان

بل لا تكرمون الیتیم .. و تأكلون التراث ... و تحبون المال حبًا جَمًّا

آثار ثروت قارون

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۳ - قصص - ۲۸ - ۷۶ - ۶،۹

۶ - ثروت افسانه ای قارون ، موجب طغیان وی علیه ملت خود گردید .

و ءاتینه من الكنوز

بازگو کردن ثروت فراوان قارون، پس از معرفی وی به عنوان فردی متجاوز و طغیانگر، می تواند توضیح دهنده علیت این طغیان و تجاوز باشد.

۹ - شادمانی مغرورانه قارون به خاطر ثروت افسانه ای خویش

و ءاتینه من الكنوز .. إذ قال له قومه لا تفرح

آثار ثروت کافران

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۱ - طه - ۲۰ - ۱۳۱ - ۱۷

۱۷ - ثروت انبوه برای کافران ، عذاب آور و سختی آفرین است .

لنفتنهم فيه

از معانی <فتنه> عذاب و مشقت است (قاموس). لام در <لنفتنهم> لام عاقبه و بیانگر بازتاب پیش بینی نشده ثروت مندی است.

آثار ثروت کافران صدر اسلام

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۹ - قلم - ۶۸ - ۱۴ - ۴

۴ - ثروت و جمعیت بسیار کافران در صدر اسلام ، عامل تکذیب دین و مانع آنان از پذیرش ایمان

أن كان ذا مال و بنين

برداشت یاد شده، مبتنی بر این نکته است که <أن كان ذا..> متعلق به فعل محذوفی (مانند <كذب>) باشد

که جمله شرطیه <إذا تتلى...> در آیه بعد بر آن دلالت دارد. تقدیر آن چنین است: <لکونه ذا مال و بنین کذب بآیاتنا...>.

آثار ثروت منافقان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۷ - توبه - ۹ - ۸۵ - ۱۴، ۱۵

۱۴ مال و اولاد فراوان منافقان، موجب گرایش آنان به کفر در هنگام مرگ

و تزهق أنفسهم و هم کفرون

۱۵ کثرت مال و اولاد منافقان نمودی از عذاب الهی و زمینه ساز جان کندن دشوار و حسرت بار آنان

أن يعذبهم .. و تزهق أنفسهم و هم کفرون

با توجه به اینکه <تزهق أنفسهم> می تواند عطف تفسیری برای <أن يعذبهم> باشد، برداشت فوق استفاده می شود.

آثار ذکر منشأ ثروت

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۹ - ابراهیم - ۱۴ - ۳۱ - ۷

۷- توجه به منشأ خدایی داشتن دارایی ها و ثروت ها، مشوق انسان ها به انفاق و بخشش است .

قل لعبادی .. و ینفقوا مما رزقنهم

از اینکه خداوند، اموال و امکانات انسان را به خود نسبت داد و آنها را روزی خدادادی دانست می توان برداشت فوق را به دست آورد.

آثار عقیده به منشأ ثروت

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۵ - فاطر - ۳۵ - ۲۹ - ۶

۶ - اعتقاد به خدادادی بودن امکانات و دارایی ها، زمینه ساز پیدایش روحیه انفاق گری در انسان

و أنفقوا ممّا رزقنهم سرّاً و علانیه

از هدف های یادآوری این حقیقت (خدادادی بودن دارایی ها) در بیان لزوم انفاق، می تواند تسهیل آن و ایجاد روحیه انفاق
گری در انسان

ها باشد.

آثار علاقه به ثروت اندوزی

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - علق - ۹۶ - ۷ - ۱

۱ - دل خوشی به ثروت زیاد ، مایه روی آوردن انسان به طغیان و شکستن حریم دیگران

أن رءاه استغنى

<أن رءاه.. > به تقدیر لام تعلیل مفعول له و بیانگر سبب طغیان است.

آثار کثرت ثروت

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۳ - قصص - ۲۸ - ۷۶ - ۱۱

۱۱ - ثروت فراوان و نخوت آفرین ، زمینه ساز سنگ دلی و بی رحمی است .

إذ قال له قومه لاتفرح

آرزوی ثروت قارون

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۳ - قصص - ۲۸ - ۷۹ - ۱۱

۱۱ - دستیابی به ثروتی هم چون ثروت قارون ، نهایت آرزوی دنیاطلبان غافل قوم وی بود .

قال الذين يريدون الحيوة الدنيا يلبت لنا مثل ما أوتى قرون

ابزار عذاب ثروت اندوزان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۷ - توبه - ۹ - ۳۵ - ۴،۳،۲،۱

۱ دینه های زراندوزان در قیامت وبال گردن و ابزاری برای شکنجه و عذاب آنان ، خواهد گشت .

و الذین یکتزون الذهب و الفضة . . یوم یحمی علیها فی نار جهنم فتکوی بها جباههم

۲ گنجینه های ثروت اندوزان را ، جهت نقره داغ کردن آنان ، با آتش دوزخ خواهند گذاخت .

یوم یحمی علیها فی نار جهنم فتکوی بها جباههم

<احماء> مصدر <یحمی> یعنی چیزی را به شدت حرارت دادن و ضمیر مؤنث <علیها> به <الذهب> و <الفضه>

برمی گردد البته به اعتبار دنانیر و دراهم و <یکوی>

از ماده <کئی> و کئی به معنای چسباندن چیزی داغ به عضو بدن است.

۳ پیشانی، پهلو و پشت کنزاندوزان را در دوزخ با طلاها و نقره های گداخته، داغ خواهند کرد.

فی نار جهنم فتکوی بها جباهم و جنوبهم و ظهورهم

۴ سرزنش خداوند از زراندوزان در دوزخ، همراه با شکنجه کردن آنان به وسیله اندوخته هایشان

هذا ما کنزتم لأنفسکم فذوقوا ما کنتم تکتزون

۵ طلاها و نقره های گداخته شده در آتش دوزخ، تجسمی از گنجینه شدن آنها در دنیا توسط کنزاندوزان

الذین یکتزون الذهب و الفضة... یوم یحیی علیها... هذا ما کنزتم لأنفسکم

اتکای به ثروت

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۷ - توبه - ۹ - ۶۹ - ۴

۴ اعتماد و اتکای منافقان و کافران به قدرت، ثروت و فرزندان بسیار خویش

کانوا أشد منکم قوه و أكثر أموالاً و أولداً

اجتناب از ثروت اندوزی

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - همزه - ۱۰۴ - ۴ - ۲

۲ - لزوم پرهیز از زراندوزی، سخن چینی و تمسخر مردم

همزه لمزه . الذی جمع مالاً... کلاً

اجتناب از ثروت طلبی

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - فجر - ۸۹ - ۳۰ - ۵

۵ - اندیشه صحیح نسبت به فقر و غنا، برخورد شایسته با یتیمان و مسکینان، قطع حرام خواری و دل نیستن به ثروت، زمینه ساز ورود به بهشت برین

فَأَمَّا الْإِنْسَانُ إِذَا مَا ابْتَلِيَهُ . . . و ادخلی جَنَّتِي

احکام ثروت اندوزی

جلد - نام سوره - سوره

- آیه - فیش

۷ - توبه - ۹ - ۳۴ - ۱۲

۱۲ انباشتن و نهم کردن ثروت و محروم ساختن جامعه از منافع آن ، حرام و دارای عقوبتی است دردناک .

و الذين يكتزون الذهب و الفضه و لا ينفقونها في سبيل الله فبشرهم بعذاب أليم

ارزش اخروی ثروت

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۴ - مائده - ۵ - ۳۶ - ۳،۴

۳ ثروت های دنیا ، هر چند دو برابر شود ، و کافران آن را در قبال رهایی از دوزخ پردازند ، پذیرفتنی نیست .

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْ أَنَّ لَهُمْ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا... مَا تَقْبَلُ مِنْهُمْ وَ لَهُمْ عَذَابُ الْيَمِيمِ

۴ قیامت ، صحنه بروز کارساز نبودن ثروت دنیا برای زراندوزان بی ایمان

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْ أَنَّ لَهُمْ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا... مَا تَقْبَلُ مِنْهُمْ

ارزش ثروت

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۰ - اسراء - ۱۷ - ۳۵ - ۸

۸- درست کاری اقتصادی ، دارای ارزشی برتر از مال داشتن و دارایی

ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا

ممکن است مفضل علیه <خیر>، کم فروشی و خیانت در سنجش کالا- و سود حاصله از آن باشد، یعنی، رعایت عدل و انصاف و به کارگیری ترازوی کامل و سود حاصله از آن، بهتر از کم فروشی و سود به دست آمده از آن است.

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۳ - قصص - ۲۸ - ۷۹ - ۱۲،۱۳

۱۲- قدرت و ثروت ، ملاک ارزش و معیار اصلی بهره مندی و خوشبختی در نگاه دنیاطلبان قوم قارون

قال

الذین یریدون الحیوه الدنیا یلیت لنا مثل ما أوتی قرون إنه لذو حظّ عظیم

۱۳ - قدرت و ثروت در نگاه مؤمنان آخرت جو ، ملاک ارزش و معیار اصلی بهره مندی و خوشبختی نیست .

قال الذین یریدون الحیوه الدنیا یلیت لنا مثل ما أوتی قرون إنه لذو حظّ عظیم

تعبیر <قال الذین یریدون الحیاه الدنیا> می رساند که این گفته، تنها مربوط به دنیاطلبان سست ایمان است نه مؤمنان آخرت جو.

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۳ - قصص - ۲۸ - ۸۰ - ۶

۶ - قدرت و ثروت (هر چند بسیار و افسانه ای باشد) در نگاه اهل معرفت و مؤمنان دین شناس ، بسی کم ارزش تر از پاداش های الهی است .

و قال الذین أوتوا العلم ویلکم ثواب اللّٰه خیر

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۷ - زخرف - ۴۳ - ۳۱ - ۳

۳ - ثروت و اشرافیت ، ملاک تمامی ارزش ها حتی ارزش های دینی در نگاه مشرکان مکه

لولا نزل هذا القرآن .. عظیم

مشرکان در مقام اعتراض به پیامبر(ص) اظهار می داشتند: اگر وحی اصالت داشت، می بایست بر اشراف نازل می شد. از این نکته استفاده می شود که ملاک ارزش برای آنان، مال و مقام بوده است.

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۷ - زخرف - ۴۳ - ۵۲ - ۶

۶ - قدرت و ثروت ، تنها ملاک ارزش در دیدگاه فرعون و فرعونیان

قال یقوم ألیس لی ملک مصر .. أم أنا خیر من هذا الذی

برداشت یاد شده با توجه به دو نکته زیر

است: الف) فرعون پس از یادآوری فرمانروایی و ثروت خویش، موسی(ع) را غیر قابل قیاس با خود می داند و این نشان دهنده بینش فرعون در زمینه ملائکه ارزش است. ب) سخنانی فرعون و تکیه وی بر قدرت و ثروت، نشان می دهد که در جامعه قبطی چنین دیدگاهی وجود داشته است.

ارزیابی با ثروت

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۵ - انعام - ۶ - ۵۲ - ۱۷

۱۷ پیامبر(ص) نباید در برخورد با مردم، فقر و غنا و گرسنگی و سیری را ملاک قرار دهد.

ما علیک من حسابهم من شیء و ما من حسابک علیهم من شیء

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۵ - سبأ - ۳۴ - ۳۵ - ۱

۱ - مترفان ، دارایی بیشتر و اولاد زیادتر را ملاک برتری و ارزش می دانند .

قال مترفوها .. و قالوا نحن أكثر أموالاً و أولاداً

استفاده از ثروت کافران

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۱ - طه - ۲۰ - ۱۳۱ - ۷

۷ - امکان بهره گیری از ثروت چشمگیر کافران ، نباید توجه رهبران دینی را به توانگران کافر معطوف سازد .

و لاتمدنّ عینیک إلی ما متّعنا به أزواجاً منهم

نهی خداوند از توجه پیامبر(ص) به ثروت کافران، ممکن است برای بیان این نکته باشد که جهت بهبود زندگی مؤمنان، نباید به سرمایه های کافران چشم داشت و به این منظور نیز، مسلمان شدن آنان را آرزو کرد.

استفاده از ثروت مرفهان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۰- كهف - ۱۸ - ۲۸ - ۲۲

۲۲- امكان بهره گيري

از ثروت توانگران در صورت گرایش آنان به اسلام ، نباید دستاویزی برای کنارگیری از تهیدستان مؤمن قرار گیرد .

و لاتعد عیناک عنهم ترید زینه الحیوه الدنیا

افساد ثروت اندوزان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۳ - قصص - ۲۸ - ۷۷ - ۲۵

۲۵ - زراندوزان انحصارطلب ، عناصری مفسد و تباهی آفرین

و لاتبع الفساد فی الأرض

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۳ - قصص - ۲۸ - ۷۸ - ۱۴

۱۴ - زراندوزان قارون صفت ، عناصری مجرم و تبه کاراند .

قال إنما أوتيته على علم عندی .. و لایسئل عن ذنوبهم المجرمون

امام مهدی(ع) و ثروت اندوزان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۷ - توبه - ۹ - ۳۴ - ۱۶

۱۶ معاذ بن کثیر گوید : از امام صادق (ع) شنیدم که می فرمود : > ... إذا قام قائمنا حرّم علی کلّ ذی کتر کتر حتّی یأتیه به فیستعین به علی عدوّه و هو قول الله عز و جل فی کتابه : > و الذین یکنزون الذّهب و الفضة و لا ینفقون ها فی سبیل الله فبشرهم بعذاب الیم < ;

.. هنگامی که قائم ما قیام کند بر هر صاحب کتزی، کتزش را ممنوع می کند تا اینکه آن را بیاورد و حضرت، به وسیله آن بر ضد دشمن خود کمک بگیرد و این سخن خدا در کتاب اوست که فرمود: کسانی را که زر و سیم گنجینه می کنند و آن را در راه خدا انفاق نمی کنند، به عذاب دردناکی بشارت ده ... <.

امتحان با

ثروت

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۹ - قلم - ۶۸ - ۱۷ - ۴

۴ - آزمایش انسان ها درباره دارایی ها و امکاناتشان ، سنت الهی است .

إِنَّا بَلَوْنَهُمْ كَمَا بَلَوْنَا أَصْحَابَ الْجَنَّةِ

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۹ - قلم - ۶۸ - ۱۸ - ۴

۴ - ثروت و مکنث ، عرصه آزمون الهی

إِنَّا بَلَوْنَهُمْ كَمَا بَلَوْنَا أَصْحَابَ الْجَنَّةِ . . . و لایستون

انحصارطلبی ثروت اندوزان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۳ - قصص - ۲۸ - ۷۷ - ۲۵

۲۵ - زراندوزان انحصارطلب ، عناصری مفسد و تباهی آفرین

و لاتبع الفساد فی الأرض

اهمیت اجتناب از ثروت اندوزی

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - علق - ۹۶ - ۱۲ - ۹

۹ - لزوم تقوای پیشگی و ضرورت پرهیز از خوی طغیان گری و ثروت اندوزی

لیطغی . أن رءاه استغنی ... أو أمر بالتقوی

متعلق <تقوا>، ممکن است طغیان و استغنا باشد که در آیات پیشین مطرح بود.

ایمان و ثروت

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۷ - محمد - ۴۷ - ۳۶ - ۱۳

۱۳- داشتن ایمان و تقوا ، منافاتی با برخورداری انسان از مال و ثروت ندارد .

و إن تؤمنوا و تتقوا .. و لایستلکم أموالکم

تعبیر <لایستلکم أموالکم>، می رساند که مؤمن متقی می تواند دارای مال و ثروت باشد و اسلام بنا ندارد ثروت مؤمنان را از ایشان بگیرد.

بی ارزشی ثروت

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - لیل - ۹۲ - ۱۱ - ۴

۴ - سقوط و هلاکت ثروتمندان بخیل در

دنیا و آخرت ، گواه بی ثمر بودن ثروت و واهی بودن احساس بی نیازی آنان از پاداش های الهی است .

استغنی . . و ما یغنی عنه ماله إذا تردی

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - همزه - ۱۰۴ - ۲ - ۳

۳ - دارایی های انسان ، هر چند افزایش یابد ، ناچیز و بی ارزش است .

مالاً

نکره آوردن <مالاً>، برای تحقیر آن است.

بی ارزشی ثروت اندوزی

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۷ - یونس - ۱۰ - ۵۸ - ۷

۷ > عن ابی حمزه عن ابی جعفر (ع) قال : قلت : < قل بفضل الله و برحمته فبذلك فليفرحوا هو خير مما يجمعون > فقال :
الاقرار بنبوه محمد (ص) و الايتمام بامير المؤمنين (ع) هو خير مما يجمع هؤلاء في دنياهم ;

از ابو حمزه نقل شده که گفت: [در حضور امام باقر (ع) این آیه را تلاوت کردم] < قل بفضل الله . . > امام فرمود: اقرار به نبوت محمد (ص) و اقتدا به امیرالمؤمنین (ع) بهتر است از چیزهایی که اینان در دنیای خود جمع می کنند.

بی ارزشی ثروت قارون

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۳ - قصص - ۲۸ - ۸۰ - ۷

۷ - ثروت افسانه ای قارون ، بسی کم ارزش تر از پاداش های الهی در دیدگاه فرزندگان بنی اسرائیل

و قال الذين أوتوا العلم ويلكم ثواب الله خير

بی ارزشی ثروت کافران

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱ - هشدار خداوند به پیامبر (ص)، نسبت به اجابت خواسته های کافران تکذیب گر و سازش و مسامحه با آنان، به صرف ثروت و نیروی انسانی بسیار آنان

و لاتطع کلّ حلاّف .. آن کان ذا مال و بنین

برداشت یاد شده، مبتنی بر این نکته است که جمله <آن کان ذا مال .. > متعلق به <لا-تطع > باشد. گفتنی است در آغاز <آن > لام تعلیل در تقدیر است.

بی تأثیری ثروت

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۹ - حاقه - ۶۹ - ۲۸ - ۲

۲ - کارساز نبودن ثروت من های ایمان، در سعادت اخروی بشر

ما أغنی عَنّی مالیه

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - لیل - ۹۲ - ۱۳ - ۳

۳ - بی ثمر بودن ثروت، در نجات از هلاکت و سقوط، برخاسته از سلطه کامل خداوند بر دنیا و آخرت است.

و ما یغنی عنه ماله إذا تردّی .. و إنّ لنا للأخره و الأولى

بی تأثیری ثروت اصحاب شمال

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۹ - حاقه - ۶۹ - ۲۸ - ۱

۱ - کارساز نبودن ثروت کافران دوزخی (اصحاب الشمال)، در رهایی آنان از عذاب قیامت

ما أغنی عَنّی مالیه

بی تأثیری ثروت بخیلان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - لیل - ۹۲ - ۱۱ - ۱

۱ - ثروت بخیلان و زراندوزان ، هنگام سقوط و هلاکتشان ، کارساز نبوده و خطری را برطرف نمی سازد .

و ما یعنی عنه ماله إذا تردی

<أغنی عنه> یعنی، او

را کافی بود (مفردات راغب) و <أغن عنی شَرَّكَ> یعنی، شرّ خود را برگردان و بازدار (نهایه ابن اثیر). براساس این دو معنا جمله <ما یعنی عنه ماله> یعنی، ثروتش او را بی نیاز نمی سازد و از او [خطری را] باز نمی دارد. <تردّی> به معنای در معرض هلاکت قرار گرفتن است (مفردات راغب) و فعل <تردّی> یعنی، سقوط کرد. (قاموس)

بی تأثیری ثروت ثروت اندوزان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - لیل - ۹۲ - ۱۱ - ۱

۱ - ثروت بخیلان و زراندوزان ، هنگام سقوط و هلاکتشان ، کارساز نبوده و خطری را برطرف نمی سازد .

و ما یعنی عنه ماله إذا تردّی

<أغنی عنه> یعنی، او را کافی بود (مفردات راغب) و <أغن عنی شَرَّكَ> یعنی، شرّ خود را برگردان و بازدار (نهایه ابن اثیر). براساس این دو معنا جمله <ما یعنی عنه ماله> یعنی، ثروتش او را بی نیاز نمی سازد و از او [خطری را] باز نمی دارد. <تردّی> به معنای در معرض هلاکت قرار گرفتن است (مفردات راغب) و فعل <تردّی> یعنی، سقوط کرد. (قاموس)

بی تأثیری ثروت کافران

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۹ - حاقه - ۶۹ - ۲۸ - ۱

۱ - کارساز نبودن ثروت کافران دوزخی (اصحاب الشمال) ، در رهایی آنان از عذاب قیامت

ما أغنی عَنّی مالیه

بینش ثروت اندوزان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - همزه - ۱۰۴ - ۳ - ۱

۱ - شیفتگان ثروت ، بقای خود را در گرو انباشتن آن دانسته و آن را نشانه جاودانگی می نمایند

يَحْسَبُ أَنَّ مَالَهُ أَخْلَدَهُ

جمله <يَحْسَبُ..> استعاره است؛ یعنی، زراندوزان مانند کسی عمل می کنند که خود را جاودان می دانند.

تاریخ ثروت اندوزی

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۳ - قصص - ۲۸ - ۷۸ - ۵

۵ - قدرت طلبی و زراندوزی ، دارای دیرینه ای بسیار طولانی در تاریخ بشر

أَوَّلِم يَعْلَمُ أَنَّ اللَّهَ قَدْ أَهْلَكَ مِنْ قَبْلِهِ مِنَ الْقُرُونِ مَنْ هُوَ أَشَدُّ مِنْهُ قُوَّةً وَ أَكْثَرَ جَمْعًا

تجزیه بدن ثروت اندوزان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - همزه - ۱۰۴ - ۶ - ۳

۳ - خداوند ، مالک و صاحب اختیار آتشی است که در قیامت ، زراندوزان غیبت کننده و عیب جو را درهم می شکنند .

و ما أدريكم ما الحطمه . نار الله

<نار الله>، خبر است برای ضمیر محذوف که به <الحطمه> برمی گردد.

تقوا و ثروت

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۷ - محمد - ۴۷ - ۳۶ - ۱۳

۱۳- داشتن ایمان و تقوا ، منافاتی با برخورداری انسان از مال و ثروت ندارد .

و إن تؤمنوا و تتقوا .. و لايسئلكم أموالكم

تعبیر <لايسئلكم أموالكم>، می رساند که مؤمن متقی می تواند دارای مال و ثروت باشد و اسلام بنا ندارد ثروت مؤمنان را از

ایشان بگیرد.

توصیه به ثروت اندوزان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - علق - ۹۶ - ۱۱ - ۹

۹ - دست کشیدن از منع نماز گزاران و روی آوردن به هدایت ، توصیه خداوند به طغیان گران ثروت اندوز

لیطغی . أن رءاه استغنی ... الذی ینهی . عبداً إذا صلّى .

أرءيت إن كان علي الهدى

جمله <كان علي الهدى> ممکن است مربوط به <الذی ینهی> باشد؛ در این صورت مفاد آیه شریفه این است که: به من خبر ده کسی که نمازگزار را نهی می کند، اگر خود بر طریق هدایت قرار گرفته بود [آیا بهتر نبود؟]

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - علق - ۹۶ - ۱۲ - ۱۰

۱۰ - نهی نکردن مردم از نماز و ترغیب کردن آنان به تقوا، توصیه خداوند به طغیان گران ثروت اندوز

لیطغی . أن رءاه استغنی ... الذی ینهی . عبدًا إذا صلَّى ... أو أمر بالتَّقوی

جمله <أمر بالتقوی> ممکن است مربوط به <الذی ینهی> باشد. در این صورت مفاد آیه شریفه این خواهد بود که: به من خبر ده کسی که نمازگزار را نهی می کند، اگر [به جای آن] مردم را به تقوا امر کند [آیا برایش بهتر نیست؟]

ثروت

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۹ - نحل - ۱۶ - ۷۵ - ۴

۴- توانمندی همراه با انفاقگری، از الطاف و نعمت های الهی به انسان است.

و من رزقنه منا رزقًا حسنًا فهو ینفق منه سرًّا و جهراً

ثروت ابولهب

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - مسد - ۱۱۱ - ۲ - ۱،۲

۱ - ابولهب، دارای ثروت چشمگیر و دست مایه های فراوانی بود.

ماله و ما کسب

در فرق <مال> و <ما کسب>، سه وجه گفته شده است: ۱. <مال> ثروت و <ما کسب> نتیجه عمل است؛ ۲. <مال> ثروت و <ما کسب> جاه و مقامی است که شخص آن

را به دست آورده است؛ ۳. <مال> سرمایه و <ما کسب> درآمد آن است.

۲- ابولهب، ثروت و موقعیت های اکتسابی خویش را، نجات بخش از تهدید های الهی می دانست.

ما أغنی عنه ماله و ما کسب

ثروت اندوزان در جهنم

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۷ - توبه - ۹ - ۳۵ - ۴، ۳، ۲

۲ گنجینه های ثروت اندوزان را، جهت نقره داغ کردن آنان، با آتش دوزخ خواهند گذاخت.

یوم یحیی علیها فی نار جهنم فتکوی بها جباههم

<احماء> مصدر <یحیی> یعنی چیزی را به شدت حرارت دادن و ضمیر مؤنث <علیها> به <الذهب> و <الفضه> برمی گردد البته به اعتبار دانایر و دراهم و <یکوی> از ماده <کئی> و کئی به معنای چسباندن چیزی داغ به عضو بدن است.

۳ پیشانی، پهلو و پشت کنزاندوزان را در دوزخ با طلاها و نقره های گذاخته، داغ خواهند کرد.

فی نار جهنم فتکوی بها جباههم و جنوبهم و ظهورهم

۴ سرزنش خداوند از زراندوزان در دوزخ، همراه با شکنجه کردن آنان به وسیله اندوخته هایشان

هذا ما کنزتم لأنفسکم فذوقوا ما کنتم تکتزون

۵ طلاها و نقره های گذاخته شده در آتش دوزخ، تجسمی از گنجینه شدن آنها در دنیا توسط کنزاندوزان

الذین یکنزون الذهب و الفضة... یوم یحیی علیها... هذا ما کنزتم لأنفسکم

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - همزه - ۱۰۴ - ۴ - ۳

۳ - عیب جویان، غیبت کنندگان، سخن چینان، بدگویان، تمسخر کنندگان مردم و زراندوزان، در آتش

جهنم افکنده خواهند شد .

لینبذَن فی الحطمه

آیات بعد، بیانگر آن است که مراد از <حطمه>، آتش جهنم است.

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - همزه - ۱۰۴ - ۶ - ۳

۳ - خداوند ، مالک و صاحب اختیار آتشی است که در قیامت ، زراندوزان غیبت کننده و عیب جو را درهم می شکنند .

و ما أدریک ما الحطمه . نار الله

<نار الله>، خبر است برای ضمیر محذوف که به <الحطمه> برمی گردد.

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - همزه - ۱۰۴ - ۸ - ۲

۲ - آتش جهنم ، جاودان و گرفتاری زراندوزان استهزاگر در آن ، همیشگی است .

إنها علیهم مؤصده

ثروت اندوزان در قیامت

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۷ - توبه - ۹ - ۳۵ - ۱

۱ دفینه های زراندوزان در قیامت وبال گردن و ابزاری برای شکنجه و عذاب آنان ، خواهد گشت .

و الذین یکتزون الذهب و الفضة .. یوم یحمی علیها فی نار جهنم فتکوی بها جباههم

ثروت اندوزی جهنمیان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۹ - معارج - ۷۰ - ۱۸ - ۲

۲- زراندوزی ، از ویژگی های مجرمان دوزخی

و جمع فأوعی

ثروت اندوزی قارون

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۳ - قصص - ۲۸ - ۷۷ - ۱۰

۱۰- قارون ، فردی افزون طلب و ناراضی به سهم خویش بود .

و لاتنس نصیبك من الدنيا

ثروت اندوزی مسلمانان صدراسلام

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۸ - حدید - ۵۷ - ۱۰ - ۴

- بروز روحیه ثروت اندوزی و کوتاهی در امر انفاق ، در میان مسلمانان صدراسلام پس از فتح مکه

و ما لكم ألا تنفقوا فی سبیل الله

آیه شریفه چنان که از عبارت های آن استفاده می شود پس از فتح مکه نازل شده است. توبیخ مسلمانان از سوی خداوند، به خاطر کوتاهی آنان در امر انفاق، نشان می دهد که آنان، پس از استقرار اسلام در جزیره العرب و آسوده خاطر شدن، گرفتار نوعی مال دوستی و ثروت اندوزی شدند.

ثروت اندوزی مشرکان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۰ - اسراء - ۱۷ - ۱۰۰ - ۳

۳- مشرکان از ترس گرفتار شدن به فقر و فلاکت ، هر چند ثروت اختصاصی انبوه هم داشته باشند ، از آن انفاق نمی کنند .

قل لو أنتم تملكون خزائن رحمة ربی إذا لأمسکم خشية الإنفاق

ثروت داود(ع)

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۳ - نمل - ۲۷ - ۱۶ - ۱

۱ - سلیمان ، وارث مقام ، امکانات و دارایی های داوود

و ورث سلیمان داود

با توجه به آیه قبل (ما داوود و سلیمان را به نحو یکسان از علم ویژه برخوردار کردیم) باید اذعان کرد که مراد از حورث سلیمان داود < چیزی از قبیل علم موهبتی نیست. علاوه بر این، علوم موهبتی همانند نبوت برخلاف علوم اکتسابی اصولاً قابل انتقال نیست.

ثروت قارون

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۳ - قصص - ۲۸ - ۷۶ - ۴،۵

۴- قارون ، اندوخته های بسیاری داشت .

و ءاتينه من الكنوز ما إِنْ مفاتحه لتنوّاً بالعصبه أُولى القوّه

۵- حمل

کلید صندوق های گنج قارون ، کاری دشوار بود حتی برای جماعتی نیرومند .

إِنَّ مَفَاتِحَهُ لَتَنُوءُ بِالْعُصْبَةِ أُولَى الْقُوَّةِ

ثروت کافران

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۰ - مریم - ۱۹ - ۷۵ - ۱۴

۱۴- ثروت ، مکنت ، خوش نمایی و آراستگی زندگی کافران ، استدراج است .

هم أحسن أثراً و رءياً .. فليمدد له الرحمن مَدْداً حَتَّى إِذَا رَأَوْا مَا يُوعَدُونَ

<استدراج>؛ یعنی، کسی را آهسته آهسته و به آرامی نزدیک چیزی بردن (لسان العرب) در این آیه <مَدْداً> که مفعول مطلق است بیان نوعی خاصی از امهال است که مقصود از آن به قرینه <حَتَّى إِذَا..>، نزدیک ساختن کافران به عذاب موعود الهی است.

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۶ - غافر - ۴۰ - ۴ - ۵

۵ - هشدار خداوند درباره فریب خوردن از تحرکات سیاسی و اقتصادی کافران و ثروت و مکنت آنان در جامعه

فلا یغررک تقلبهم فی البلد

برخی از اهل لغت نوشته اند: <تَقَلَّبَ فِي الْأُمُورِ>؛ یعنی، <تَصَرَّفَ كَيْفَ يَشَاءُ> (در هر کاری مطابق خواسته خود دخل و تصرف کرد). مقصود از <تَقَلَّبَهُمْ فِي الْبِلَادِ> تحرکات سیاسی و اقتصادی کافران در شهرها از راه سفرهای تجارتنی (مانند سفرهای کافران قریش از مکه به شام، یمن و ...) است.

ثروت کافران صدراسلام

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۹ - قلم - ۶۸ - ۱۴ - ۳

۳ - کافران تکذیب گر ، در صدراسلام از قشر ثروتمند و پرفرزند و نفرات بودند .

أن كان ذا مال و بنين

ثروت منافقان

جلد - نام سوره - سوره - آيه - فيش

توبه - ۹ - ۵۵ - ۱۶، ۱۵

۱۵ مال و اولاد فراوان منافقان ، زمینه گرایش آنان به کفر در هنگام مرگ

فلا تعجبك أموالهم .. و ترهق أنفسهم و هم كفرون

۱۶ جان کندن دشوار و حسرت بار منافقان و کفر نهایی آنان ، پیامد کثرت مال و اولاد و نمودی از عذاب الهی

فلا تعجبك أموالهم .. یريد الله ليعذبهم بها ... و ترهق أنفسهم و هم كفرون

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۷ - توبه - ۹ - ۶۹ - ۲

۲ فرجام سوء منافقان و کفرپیشگان گذشته تاریخ علی رغم برخورداری آنان از قدرت ، مال و فرزند فزونتر هشدار است به منافقان هر عصر .

وعد الله المنافقين .. کالذین من قبلکم کانوا أشد منکم قوه و أكثر أمولا

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۷ - توبه - ۹ - ۸۶ - ۸

۸ تمکن و ثروت ، زمینه عافیت طلبی منافقان و گریز آنان از جهاد

استئذنک أولوا الطول منهم

ثروت منافقان صدر اسلام

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۷ - توبه - ۹ - ۸۵ - ۱

۱ منافقان عصر پیامبر (ص) ، برخوردار از مال و اولاد فراوان و امکانات مادی و مفاخر اجتماعی

و لاتعجبك أموالهم و أولدهم

ثروت و تخلفات اقتصادی

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۸ - هود - ۱۱ - ۸۴ - ۲۰

۲۰ غنی و ثروت مردمان ، نمی تواند در بازاری آنان از تخلفات اقتصادی ، عاملی اساسی محسوب شود .

لاتنقصوا المکیال و المیزان إنی أریکم بخیر

حتمیت

هلاکت ثروت اندوزان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - لیل - ۹۲ - ۱۱ - ۱

۱ - ثروت بخیلان و زراندوزان ، هنگام سقوط و هلاکتشان ، کارساز نبوده و خطری را برطرف نمی سازد .

و ما یعنی عنه ماله إذا تردی

<أغنی عنه> یعنی، او را کافی بود (مفردات راغب) و <أغن عنی شَرَّكَ> یعنی، شرّ خود را برگردان و بازدار (نهایه ابن اثیر). براساس این دو معنا جمله <ما یعنی عنه ماله> یعنی، ثروتش او را بی نیاز نمی سازد و از او [خطری را] باز نمی دارد. <تردی> به معنای در معرض هلاکت قرار گرفتن است (مفردات راغب) و فعل <تردی> یعنی، سقوط کرد. (قاموس)

حرمت ثروت اندوزی

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۷ - توبه - ۹ - ۳۴ - ۲۲، ۹

۹ حرمت ثروت اندوزی و انفاق نکردن آن در راه خدا

و الذین یکتزون الذهب و الفضة .. فبشرهم بعذاب أليم

حقیقت ثروت

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۹ - نوح - ۷۱ - ۲۱ - ۱۱

۱۱ - ثروت و قدرت ، خود به خود ، ناپسند نیست ؛ بلکه می توان آن را در جهت سعادت و بهروزی انسان به کار برد .

و اتَّبِعُوا مَنْ لَمْ يَزِدْهُ مَالَهُ وَ وُلْدَهُ إِلَّا خَسَارًا

برداشت یاد شده با توجه به آمدن تعبیر <خسارت> درباره مال و فرزندان بسیار است؛ زیرا خسارت در جایی به کار می رود که توقع سودهی از آنجا می رود (مانند خسارت تاجر و کاسب).

خیریت ثروت

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱ - بقره -

۳ - ثروت و دارایی خیر است .

إِنْ تَرَكَ خَيْرًا

دعوت از ثروت اندوزان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۹ - معارج - ۷۰ - ۱۸ - ۱

۱ - آتش دوزخ ، مجرمان و ثروت اندوزان را به سوی خود فرامی خواند .

تدعوا من ... و جمع فأوعی

<وعاء> (ماده <أوعی>) به معنای ظرف است و مقصود از <جمع فأوعی> اندوختن و ذخیره کردن مال و ثروت است.

دنیاطلبان و ثروت

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۰ - کهف - ۱۸ - ۳۴ - ۴

۴ - کثرت مال و عزت اجتماعی حاصل آمده از آن ، مهم ترین ارزش در نظر دنیاگرایان است .

فَقَالَ لَصْحَبِهِ .. أَنَا أَكْثَرُ مِنْكَ مَالًا وَأَعَزُّ نَفَرًا

ذلت ثروت اندوزان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - همزه - ۱۰۴ - ۴ - ۷

۷ - غیبت کنندگان ، عیب جوینان و زراندوزان ، مردمی خوار و بی ارزش در پیشگاه خداوند

همزه لمزه . الذی جمع مالا ... لینبذن

<نَبَذَ>، به معنای افکندن و دور انداختن چیزی، بر اثر بی اعتنایی به آن است. (مفردات)

روش تعدیل ثروت

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۸ - حشر - ۵۹ - ۷ - ۶

۶- تعیین مصارف ششگانه برای < فیه > ، به منظور تعدیل ثروت و تمرکز نیافتن آن در میان ثروتمندان

و ما أفاء الله .. فلله ... کی لایکون دوله بین الأغنیاء

زمینه ثروت

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۰ - مریم - ۱۹ - ۷۷ - ۱،۲

۱- برخی از

ناآگاهان کفر به آیات الهی را ، موجب دستیابی خود به مال و فرزند فراوان می پندارند .

كفر بأيتنا و قال لأتین مالا و ولداً

جمله <قال لأتین..> بر <كفر بأيتنا> مترتب است؛ یعنی، گوینده این سخن به گمان این که کفر او، موجب دستیابی به مال و فرزند می گردد، کفر را برگزیده است.

۲- گمان دستیابی به مال و فرزند به مجرد کفرورزی ، پنداری بس ناروا و شگفت انگیز است .

أفريت الذی كفر بأيتنا و قال

همزه استفهام در <أفريت> مفید تعجب و متضمن معنای امر است؛ یعنی، به قدری شگفت آور است که جا دارد حتماً چنین کسی را ببینی. حرف <فاء> در این برای ترتیب معنوی است؛ یعنی، کافرانی که گفته آنان در آیات پیشین آمد، در حال رفاه و تنعم، چنان سخنانی را گفتند؛ ولی تعجب از کسی است که ایمان را به هوای پیدا کردن مال و فرزند رها می کند و به کافران می پیوندد.

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۰ - مریم - ۱۹ - ۷۸ - ۲،۳،۴

۲- کسی که کفرورزی را مایه فراوانی مال و اولاد می داند ، مانند کسی سخن گفته است که یا به غیب آگاه شده و یا از خداوند پیمان گرفته است .

كفر بأيتنا و قال .. أطلع الغیب أم اتّخذ عندالرحمن عهداً

۳- کفر را موجب دستیابی به مال و فرزند دانستن ، سخنی بی مبنا و ادعایی پوچ است .

كفر بأيتنا .. أطلع الغیب أم اتّخذ عندالرحمن عهداً

۴- اسباب و علل اعطای مال و اولاد ، از امور غیبی بوده و از حیثه آگاهی انسان ها بیرون

است .

أطلع الغيب

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۳ - قصص - ۲۸ - ۷۸ - ۲

۲ - اعتقاد قارون به نقش تعیین کننده دانش و ابتکار در دستیابی انسان به مال و ثروت و نه لطف و احسان خداوند

إذ قال له قومه .. أحسن كما أحسن الله إليك ... قال إنما أوتيته على علم عندي

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۷ - زخرف - ۴۳ - ۳۳ - ۶۸،۹

۶ - بهره مندی از اوج رفاه و ثروت ، بدون اسباب و علل ، ناسازگار با قانون بهره گیری از ابزار و وسایل در تأمین معیشت *

و لولا أن يكون الناس أمه وحده لجعلنا .. معارج عليها يظهرون

برداشت بالا- بدان احتمال است که مراد از <امت واحده> تساوی انسان ها در برابر بهره گیری از اسباب و وسایل در تأمین معیشت باشد.

۸ - دستیابی انسان به مال و ثروت ، تنها در پرتو استفاده وی از قوانین طبیعی و اجتماعی است .

و لولا أن يكون الناس أمه وحده

چنانچه مراد از <امت واحده> تساوی انسان ها در برابر بهره گیری از اسباب و وسایل در تأمین معیشت باشد، مفاد آیه این خواهد شد که اگر نه این بود که همه مردم امت واحده هستند و در برابر قوانین طبیعت یکسانند، ما برای کافران استثنا قائل شده و آنها را از ثروت چشمگیری بهره مند می ساختیم؛ ولی همه با هم یکسانند و هر شخصی چه مؤمن باشد و چه کافر، تنها از ابزار مادی باید بهره بگیرد.

۹ - ایمان و کفر ، نقشی در ایجاد رفاه و ثروت

برای آدمی ندارد . *

و لولا أن يكون الناس أمه وحده لجعلنا لمن يكفر

سرزنش تفاخر به ثروت

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۰ - كهف - ۱۸ - ۳۴ - ۷

۷- تحقیر دیگران از سوی ثروت مندان و دارایی های خود را به رخ آنان کشیدن ، کاری مذموم و ناپسند است .

أنا أكثر منك مالاً و أعزّ نفراً

سرزنش ثروت اندوزان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۷ - توبه - ۹ - ۳۵ - ۴

۴ سرزنش خداوند از زراندوزان در دوزخ ، همراه با شکنجه کردن آنان به وسیله اندوخته هایشان

هذا ما كنزتم لأنفسكم فذوقوا ما كنتم تكفرون

سرزنش ثروت اندوزی

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - لیل - ۹۲ - ۸ - ۲

۲ - حالت بخلورزی و ثروت اندوزی ، ناپسند و نقطه مقابل تقوا است .

فأما من أعطى و اتقى . . . و أما من بخل و استغنى

صاحب <العین> گفته است: فعل <استغنى>، به معنای <به ثروت رسید> است. براساس این معنا، <استغناء>؛ یعنی، ثروت اندوزی و باب استفعال بودن آن، بر مبالغه در ثروت مندی دلالت دارد.

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - تکاثر - ۱۰۲ - ۱ - ۲

۲ - تفاخر بر دیگران و رقابت با یکدیگر در مقام و ثروت ، نکوهیده و ناروا است .

ألهیکم التکاثر

سوزاندن پشت ثروت اندوزان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۷ - توبه - ۹ - ۳۵ - ۳

۳ پیشانی ، پهلو و پشت کنزاندوزان را در دوزخ با طلاها و نقره

های گداخته ، داغ خواهند کرد .

فی نار جهنم فتکوی بها جباهم و جنوبهم و ظهورهم

سوزاندن پهلوی ثروت اندوزان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۷ - توبه - ۹ - ۳۵ - ۳

۳ پیشانی ، پهلوی و پشت کنزاندوزان را در دوزخ با طلاها و نقره های گداخته ، داغ خواهند کرد .

فی نار جهنم فتکوی بها جباهم و جنوبهم و ظهورهم

سوزاندن پیشانی ثروت اندوزان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۷ - توبه - ۹ - ۳۵ - ۳

۳ پیشانی ، پهلوی و پشت کنزاندوزان را در دوزخ با طلاها و نقره های گداخته ، داغ خواهند کرد .

فی نار جهنم فتکوی بها جباهم و جنوبهم و ظهورهم

شدت علاقه به ثروت

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - عادیات - ۱۰۰ - ۹ - ۶

۶ - ناسپاسی دشمنان دین ، در برابر نعمت های خداوند و دل بستگی شدید آنها به دارایی خویش ، نشان بی توجهی آنان به معاد

إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنُودٌ .. أَفَلَا يَعْلَمُ إِذَا بُعْثِرَ مَا فِي الْقُبُورِ

عبرت از فرجام ثروت اندوزان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۱ - سرانجام شوم زورمداران و زراندوزان تاریخ ، درس عبرتی است برای دیگران .

أولم يعلم أنّ الله قد أهلك من قبله من القرون من هو أشدّ منه قوّه و أكثر جمعًا

عذاب با ثروت

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۷ - توبه - ۹ - ۸۵ - ۹

۹ تحقق اراده الهی به عذاب

دنیوی منافقان ، از طریق اعطای مال و فرزند فراوان و نعمت های ظاهری به آنان

إنما يريد الله أن يعذبهم بها

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۱ - طه - ۲۰ - ۱۳۱ - ۱۷

۱۷ - ثروت انبوه برای کافران ، عذاب آور و سختی آفرین است .

لنفتنهم فيه

از معانی <فتنه> عذاب و مشقت است (قاموس). لام در <لنفتنهم> لام عاقبه و بیانگر بازتاب پیش بینی نشده ثروت مندی است.

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۱ - طه - ۲۰ - ۱۳۱ - ۱۷

عذاب ثروت اندوزان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۷ - توبه - ۹ - ۳۴ - ۱۶ ، ۱۰

۱۰ آنان که طلا و نقره می اندوزند و از انفاق آن در راه خدا ، امتناع میورزند ، مستحق عذابی دردناکند .

و الذين يكتزون الذهب و الفضة و لا ينفقونها في سبيل الله فبشرهم بعذاب أليم

۱۶ معاذ بن کثیر گوید : از امام صادق (ع) شنیدم که می فرمود : <... إذا قام قائمنا حرّم علی کلّ ذی کتر کتر حتّی یأتیه به فیستعین به علی عدوّه و هو قول الله عز و جل فی کتابه : > و الذين يكتزون الذهب و الفضة و لا ينفقون ها فی سبیل الله فبشّرهم بعذاب أليم < ;

.. هنگامی که قائم ما قیام کند بر هر صاحب کنزی، کنزش را ممنوع می کند تا اینکه آن را بیاورد و حضرت، به وسیله آن بر

ضد دشمن خود کمک بگیرد و این سخن خدا در کتاب اوست که فرمود: کسانی را

که زر و سیم گنجینه می کنند و آن را در راه خدا انفاق نمی کنند، به عذاب دردناکی بشارت ده ... <

عقیده به جاودانگی با ثروت

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - همزه - ۱۰۴ - ۳ - ۱

۱ - شیفتگان ثروت ، بقای خود را در گرو انباشتن آن دانسته و آن را نشانه جاودانگی می نمایند .

یحسب أنّ ماله أخلده

جمله <یحسب..> استعاره است یعنی، زراندوزان مانند کسی عمل می کنند که خود را جاودان می دانند.

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - همزه - ۱۰۴ - ۴ - ۱

۱ - مؤثر دانستن ثروت ، در جاودانگی و رهایی از نابودی و مرگ ، پنداری نادرست و ناروا است .

أخلده . کلاً

حرف <کلاً>، مخاطب را از پذیرش گفتارهای بیان شده در جملات پیش، باز می دارد.

عوامل ازدیاد ثروت

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۲ - مؤنون - ۲۳ - ۴ - ۵

۵ - پرداخت زکات ، مایه رشد سرمایه و ازدیاد ثروت

و الذین هم للزکوة فعلون

<زکات> از مصدر <زُکُوَ> مشتق است. <زکوک> هم به معنای نمو و ازدیاد می آید و هم به معنای پاکی و طهارت. بنابراین می توان گفت: انفاق مال، بدان جهت که مایه رشد و ازدیاد سرمایه است و یا طهارت جان و سلامت نفس انفاق کننده را در پی دارد، زکات نامیده شده است.

عوامل محرومیت از ثروت

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۹ - قلم - ۶۸ - ۲۷ - ۳

۳ - بخل و محروم کردن بینوایان از اموال خویش ،

از عوامل زوال نعمت و محرومیت صاحبان ثروت و مکنت

أَنْ لَا يَدْخُلَنَّهَا الْيَوْمَ عَلَيْكُمْ مَسْكِينٌ . . . بَلْ نَحْنُ مُحْرَمُونَ

فرجام ثروت اندوزان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۷ - توبه - ۹ - ۳۴ - ۱۴

۱۴ زراندوزان ، اهل جهنمند .

فبشرهم بعذاب أليم

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - لیل - ۹۲ - ۱۰ - ۸

۸ - خداوند ، در تأکید بر تفاوت فرجام انفاق گران با تقوا و بخیلان زراندوز ، به سیطره شب و جلوه روز و به ذات خویش ، سوگند یاد کرده است .

و الیل . . . إِنَّ سَعِيكُمْ لَسْتِي . فَأَمَّا مَنْ أَعْطَىٰ . . . لِلْيَسْرَىٰ . وَ أَمَّا مَنْ بَخِلَ . . . فَسَنَىٰ

فرجام سخت ثروت اندوزان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - لیل - ۹۲ - ۱۰ - ۱

۱ - خداوند ، بخیلان و زراندوزانی را که تکذیب گری پاداش های الهی اند ، به آینده ای سخت دچار و راه گرفتاری به آن را برایشان هموار می سازد .

فسنيسره للعسرى

تعبیر <آسان ساختن> در این آیه، لزوماً تعبیری استهزاآمیز نیست زیرا می توان گفت: مراد مهتیا ساختن زمینه درافتادن به فرجام سخت است.

فرجام شوم ثروت اندوزان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۳ - قصص - ۲۸ - ۷۸ - ۱۱، ۱۰، ۱۳

۱۰ - زورمداران و زراندوزان ، دارای فرجامی شوم و ناخوشایند

أولم يعلم أنّ الله قد أهلك .. من هو أشدّ منه قوّه و أكثر جمعا

۱۱ - سرانجام شوم زورمداران و زراندوزان تاریخ ، درس عبرتی است برای دیگران .

أولم يعلم أنّ الله قد أهلك

من قبله من القرون من هو أشد منه قوه و أكثر جمعاً

۱۳ - نکوهش قارون از سوی خدا ، به خاطر درس نگرفتن از فرجام شوم زراندوزان پیش از خود

أولم يعلم أن الله قد أهلك من قبله من القرون من هو أشد منه قوه و أكثر جمعاً

فریبندگی ثروت

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۵ - انعام - ۶ - ۹۴ - ۶

۶ مغرور شدن به داراییها و توهّم برخورداری از شفاعت از سوی معبودهای خیالی از عوامل غفلت انسان و دوری او از واقعیتهاست.

و ترکتم ما خولنکم وراء ظهورکم و ما نری معکم شفعاء کم الذین زعمتم

روی سخن آیه با مشرکان و حکایت حال آنان پس از مرگ است، جمله های <و ترکتم ... > و <ما نری ... > بیان دو عامل عمده گمراهی و سوء عاقبت مشرکان است که یکی از آنها مغرور شدن به دنیا و دیگری توهّم برخورداری از شفاعت از سوی معبودهای خویش است.

فلسفه ثروت اندوزی

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - همزه - ۱۰۴ - ۲ - ۴

۴ - ذخیره سازی ثروت برای پیشگیری از حوادث احتمالی زندگانی ، ناپسند و زمینه ساز ریشخند کردن و بدنام ساختن دیگران است .

ویل لكل همزه لمزه . الذی جمع مالاً و عدده

جمله <عدده> یعنی، آن را ذخیره روزگار ساخت. (قاموس)

کافران و ثروت

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۴- تأسف و حسرت شدید کافران دوزخی ، از بهره مناسب نبردن از اموال و ثروت خویش و ذخیره نکردن آن

برای سعادت اخروی

ما أغنی عَنّی مالیه

لحن و سیاق این آیه، می رساند که کافران این سخن را، از روی تأسف و حسرت به زبان می آورند.

کیفر ثروت اندوزان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۹ - معارج - ۷۰ - ۱۸ - ۳

۳ - آتش دوزخ ، کیفر زراندوزان کافر

و جمع فأوعی

کیفر ثروت اندوزی

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۷ - توبه - ۹ - ۳۴ - ۱۲

۱۲ انباشتن و نهان کردن ثروت و محروم ساختن جامعه از منافع آن ، حرام و دارای عقوبتی است دردناک .

و الذین یکتزون الذهب و الفضه و لا ینفقونها فی سبیل اللّٰه فبشرهم بعذاب ألیم

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۹ - معارج - ۷۰ - ۱۸ - ۴

۴ - زراندوزی ، از موجبات دوزخی شدن

و جمع فأوعی

گنجهای ثروت اندوزان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۷ - توبه - ۹ - ۳۵ - ۱،۲،۴

۱ دفینه های زراندوزان در قیامت وبال گردن و ابزاری برای شکنجه و عذاب آنان ، خواهد گشت .

و الذین یکتزون الذهب و الفضة .. یوم یحیی علیها فی نار جهنم فتکوی بها جباههم

۲ گنجینه های ثروت اندوزان را ، جهت نقره داغ کردن آنان ، با آتش دوزخ خواهند گذاخت .

یوم یحیی علیها فی نار جهنم فتکوی بها جباههم

<احماء> مصدر <یحیی> یعنی چیزی را به شدت حرارت دادن و ضمیر مؤنث <علیها> به <الذهب> و <الفضه> برمی گردد البته به اعتبار دنانیر و دراهم و <یکوی> از ماده <کی> و کیّ به معنای چسباندن چیزی داغ

به عضو بدن است.

۴ سرزنش خداوند از زراندوزان در دوزخ ، همراه با شکنجه کردن آنان به وسیله اندوخته هایشان

هذا ما كنزتم لأنفسكم فذوقوا ما كنتم تكفرون

مبارزه با ثروت اندوزان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۶ - غافر - ۴۰ - ۲۴ - ۱۰

۱۰ - رسالت موسی ، دارای محتوایی ضد استکباری و مخالف منافع صاحبان زر و زور

ولقد أرسلنا موسی . . . إلى فرعون و همين و قرون فقالوا سحر کذاب

اعزام موسی(ع) از سوی خداوند به سوی مستکبران و صاحبان زر و زور (مانند فرعون، هامان و قارون) و مخالفت شدید آنان با آن حضرت حاکی از مطلب یادشده است.

محدوده ثروت فرعون

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۷ - زخرف - ۴۳ - ۵۱ - ۲

۲ - مباحث فرعون ، به قلمرو قدرت و میزان مکنت و دارایی خویش

و نادى فرعون فى قومه قال یقوم ألیس لی ملک مصر. . . أفلاتبصرون

محرومیت ثروت اندوزان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - لیل - ۹۲ - ۹ - ۴

۴ - وجود زمینه محرومیت از پاداش های نیکوی الهی ، برای بخیلان و زراندوزان

و أمّا من بخل و استغنى . و کذب بالحسنی

جمله <كذَّب بالحسنى>، بخل و ثروت اندوزی را <تكذیب حسنی> نامیده است؛ یعنی، کسی که <حسنى> (فرجام نیک) را باور دارد، این دو راه را انتخاب نمی کند؛ زیرا در این صورت، خود را در معرض محرومیت از آن قرار داده است.

محمد(ص) و ثروت

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۲ - فرقان - ۲۵ - ۱۰ - ۱۰

۱۰

اعطای گنج و ثروت فراوان به پیامبر (ص)، بر خلاف حکمت الهی و مصلحت او بود.

أو یلقى إلیه کتیراً أو تکون له جنّة .. إن شاء جعل لک خیراً من ذلک جنّت ... و یجمع

خداوند در آیه شریفه، به انتظار کافران از پیامبر(ص) مبنی بر داشتن باغ های پرثمر پاسخ گفت؛ ولی نسبت به داشتن گنج و ثروت فراوان پاسخ نفرمود. از این نکته می توان استفاده کرد که داشتن گنج و ثروت بسیار بر خلاف حکمت الهی و مصلحت است و این امر، چنان روشن است که نیاز به پاسخ گویی ندارد.

ملاک ارزش ثروت

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۵ - فاطر - ۳۵ - ۱۵ - ۱۰

۱۰ - غنا و ثروت همراه با جود و بخشش ، شایسته ستایش و مدح است .

و الله هو الغنی الحمید

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۹ - مدثر - ۷۴ - ۱۲ - ۳

۳ - برخورداری از اموال و ثروت بدون ایمان و دین داری ، بی ارزش در نظام ارزشی قرآن

و جعلت له مالاً ممدوداً

برداشت یاد شده، با توجه به این نکته است که آیه شریفه، درصدد محکوم کردن کسی است که از ثروت و اموال برخوردار بوده؛ ولی از ایمان بی بهره است و در مقابل دین، موضع مخالف گرفته است.

منابع ثروت

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۵ - ص - ۳۸ - ۳۷ - ۷

۷ - دریا ، یکی از منابع ثروت و قدرت

و الشیطان کلّ بناء و غواص

برداشت یاد شده به خاطر این نکته است

که خداوند، در پاسخ به درخواست سلیمان(ع) مبنی بر داشتن حکومت مقتدر، مسأله به خدمت درآوردن شیاطین برای غواصی و استخراج منابع و ذخایر آن را مطرح ساخت.

منشأ ثروت

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۹ - حجر - ۱۵ - ۸۸ - ۸

۸- خداوند ، مالک و منشأ تمامی ثروت ها و متاع های انسان است .

لَا تَمَدَنَّ عَيْنُكَ إِلَىٰ مَا مَتَّعْنَا بِهِ أَزْوَاجًا مِنْهُمْ

خداوند امکانات و نعمتهای در دست بشر را داده خود شمرده است (مَتَّعْنَا) و این بیانگر این حقیقت است که همه آنها منشأ خدایی دارد.

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۱ - طه - ۲۰ - ۱۳۱ - ۱۱

۱۱ - دارایی ها و امکانات دنیا ، همه از آن خداوند و عطای او است .

مَتَّعْنَا

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۳ - قصص - ۲۸ - ۷۶ - ۷

۷ - مال و ثروت ، داده خدا و عطایی از جانب او

و ءاتينه من الکنوز

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۳ - قصص - ۲۸ - ۷۷ - ۱،۱۵

۱ - مال و ثروت ، داده خدا و عطایی از جانب او است .

و ابتغ فیما ءاتیک اللّٰه

۱۵ - مال و ثروت ، نمودی از احسان خداوند به انسان ها است .

و أحسن كما أحسن الله إليك

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۴ - روم - ۳۰ - ۲۸ - ۱۴

۱۴ - اموال و دارایی انسان ها ، روزی خدادادی است .

شركاء في ما رزقناكم

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۵ - سبأ - ۳۴

۶ - توسعه اقتصادی برخورداران از مال و مکنت ، از ناحیه خداوند است و نباید آنان به خاطر برخورداری از آنها ، خود را برتر بدانند .

و قالوا نحن أكثر أموالاً و أولاداً .. قل إن ربی یبسط الرزق لمن یشاء و یقدر

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۸ - نجم - ۵۳ - ۴۸ - ۱

۱ - خداوند ، تنها برآورنده نیازها و عطاکننده ثروت و مکنت به آدمیان

و أنه هو أغنی

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۹ - مدثر - ۷۴ - ۱۲ - ۲

۲ - اموال و دارایی های بشر ، به قدرت و مشیت خداوند و از نعمت های او است .

و جعلت له مالا ممدودا

منشأ ثروت اشراف فرعون

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۷ - یونس - ۱۰ - ۸۸ - ۳،۶

۳ ثروت ها و زیور آلات فرعون و اطرافیان او ، از جانب خداوند و داده او بود .

ربنا إنک ءاتیت فرعون و ملاء زینه و أمولا فی الحیوه الدنیا

۶ بهره مندی فرعون و اطرافیان او از ثروت های خدادادی ، مقتضای ربوبیت الهی بود .

ربنا إنک ءاتیت فرعون و ملاء زینه و أمولا

منشأ ثروت اندوزی

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۹ - معارج - ۷۰ - ۱۹ - ۴

۴ - زر اندوزی و انباشتن ثروت ، برخاسته از روح ناشکیبایی و آزمندی انسان

و جمع فأوعی . إِنَّ الْإِنْسَانَ خُلِقَ هَلُوعًا

جمله <إِنَّ الْإِنْسَانَ..>، می تواند در مقام تعلیل برای جمله قبلی (و جمع فأوعی) باشد. برداشت

یاد شده، براساس این نکته است.

منشأ ثروت فرعون

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۷ - یونس - ۱۰ - ۸۸ - ۳،۶

۳ ثروت ها و زیور آلات فرعون و اطرافیان او ، از جانب خداوند و داده او بود .

ربنا إنك ءاتيت فرعون و ملاء زينه و أموالا في الحيوه الدنيا

۶ بهره مندی فرعون و اطرافیان او از ثروت های خدادادی ، مقتضای ربوبیت الهی بود .

ربنا إنك ءاتيت فرعون و ملاء زينه و أموالا

منشأ ثروت قارون

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۳ - قصص - ۲۸ - ۷۸ - ۳،۴

۳ - قارون ، مدعی بهره مندی از دانش و خلاقیت ویژه برای تحصیل ثروت بود .

قال إنَّما أُوتيتُه علي علم عندي

۴ - مؤثر دانستن دانش و ابتکار فردی در فزونی ثروت ، توجیه قارون برای ترک انفاق و احسان نکردن خود

إذ قال له قومه .. و أحسن ... قال إنَّما أُوتيتُه علي علم عندي

از این که قارون در پاسخ به توصیه قومش به انفاق و احسان، گفت: این ثروت ها، ناشی از دانش و ابتکار من است، می توان استفاده کرد که او با این پاسخ، درصدد توجیه کار خود (ترک احسان) برآمده بود.

منشأ ثروت محمد(ص)

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - ضحی - ۹۳ - ۸ - ۲

۲ - خداوند ، تنگدستی پیامبر (ص) را به ثروتمندی و بی نیازی از دیگران مبدل ساخت .

فأغنى

<عنى>، به معنای توانگر بودن (صحاح اللغة) و <غناء> (بر وزن کلام) به معنای اکتفا کردن است (مصباح). فعل <أغنى> به دلیل

حذف متعلقات آن، می تواند هر دو معنا را برساند.

موانع ثروت اندوزی

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - تکاثر - ۱۰۲ - ۴ - ۴

۴ - توجه به ظهور حقایق در قیامت ، بازدارنده انسان از تلاش برای پیروزی بر حریفان ، در مسابقه ثروت و مقام

ألهیکم التکاثر . .. ثم کلاً سوف تعلمون

موانع ثروت طلبی

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - فجر - ۸۹ - ۲۱ - ۱

۱ - خداوند ، بازدارنده انسان از عشقورزی به ثروت و تصاحب حق دیگران و بی توجهی به نیازمندان و یتیمان

بل لا تکرمون الیتیم . و لا تحضون ... و تأکلون ... و تحبون ... کلاً

حرف <کلاً>، برای ردع و بازداشتن مخاطب از اموری است که پیش از آن مطرح بوده است.

موانع علاقه به ثروت

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - عادیات - ۱۰۰ - ۱۰ - ۴

۴ - توجه به برملا شدن خصلت ها و علاقه ها در قیامت ، بازدارنده انسان از خوی ناسپاسی ، بخل و دل بستگی به ثروت

لکنود . .. أفلا یعلم إذا ... و حصّل ما فی الصدور

موسی(ع) و ثروت اشراف فرعون

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۷ - یونس - ۱۰ - ۸۸ - ۱۱، ۱۰

۱۰ موسی (ع) در دعای خود، نابودی کامل ثروت های فرعون و اطرافیانش را از خداوند خواستار گردید .

ربنا اطمس علی أموالهم

گاهی <طموس> به چیزی نسبت داده می شود و از آن فساد، تباهی و نابودی خود آن شیء اراده می شود؛ مانند طموس
قلب، یعنی

فساد و تباهی قلب؛ طموس طریق، یعنی خراب شدن و از بین رفتن راه و گاهی از آن تباهی آثار و لوازم شیء اراده می شود؛ مانند طموس نجم، یعنی زوال نور آن؛ طموس چشم، یعنی محور نور آن. برداشت فوق مبتنی بر استعمال اول است.

۱۱ موسی (ع) در دعای خود، برای جلوگیری از گمراه شدن مردم، از خداوند درخواست کرد تا جاذبه های اموال فرعون و اطرافیانش را (در چشم و دل مردم) دگرگون نماید.

ربنا لیضلوا عن سبیلک ربنا اطمس علی أمولهم

موسی (ع) و ثروت فرعون

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۷ - یونس - ۱۰ - ۸۸ - ۱۱، ۱۰

۱۰ موسی (ع) در دعای خود، نابودی کامل ثروت های فرعون و اطرافیانش را از خداوند خواستار گردید.

ربنا اطمس علی أمولهم

گاهی <طموس> به چیزی نسبت داده می شود و از آن فساد، تباهی و نابودی خود آن شیء اراده می شود؛ مانند طموس قلب، یعنی فساد و تباهی قلب؛ طموس طریق، یعنی خراب شدن و از بین رفتن راه و گاهی از آن تباهی آثار و لوازم شیء اراده می شود؛ مانند طموس نجم، یعنی زوال نور آن؛ طموس چشم، یعنی محور نور آن. برداشت فوق مبتنی بر استعمال اول است.

۱۱ موسی (ع) در دعای خود، برای جلوگیری از گمراه شدن مردم، از خداوند درخواست کرد تا جاذبه های اموال فرعون و اطرافیانش را (در چشم و دل مردم) دگرگون نماید.

ربنا لیضلوا عن سبیلک ربنا اطمس علی أمولهم

نابودی ثروت باغدار

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۰ - کهف - ۱۸ - ۴۲ - ۳

۳- امید و آرزوی مرد مؤمن ، با زوال امکانات ثروت مند مغرور ، تحقق یافت .

فَعَسَى رَبِّي أَن ... وَأُحِيطُ بِشْمَرِهِ

نابودی ثروت کافران

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۹ - قلم - ۶۸ - ۱۷ - ۳

۳- ثروت و مکنت کافران تکذیب گر ، در معرض نابودی با عذاب الهی

إِنَّا بَلَوْنَهُمْ كَمَا بَلَوْنَا أَصْحَابَ الْجَنَّةِ

ناپسندی ثروت اندوزی

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۹ - مدثر - ۷۴ - ۱۵ - ۳

۳- طمعورزی و افزون خواهی در به چنگ آوردن ثروت و قدرت بیشتر ، خصلتی ناپسند و محکوم است .

ثُمَّ يَطْمَعُ أَن يَزِيدَ

برداشت یاد شده، با توجه به این نکته است که این دسته از آیات که درباره افراد کافر و دین ستیزی همچون ولیدبن مغیره است درصدد بیان خصلت های زشت آنان و محکوم کردن آنها است.

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - همزه - ۱۰۴ - ۲ - ۱،۴

۱ - انباشتن مال و ابراز علاقه به ثروت با شمارش مکرر آن ، ناپسند و زمینه ساز گرفتاری به عذاب الهی است .

ویل لكلّ .. الذی جمع مالاً و عدّه

<عدّده> یا از ریشه <عدّ> (شمردن) است و یا از ریشه <عدّه> (مال و اسلحه ای که برای حوادث روزگار ذخیره می شود). برداشت یاد شده، ناظر به معنای اول است.

۴ - ذخیره سازی ثروت برای پیشگیری از حوادث احتمالی زندگانی ، ناپسند و زمینه ساز ریشخند کردن

و بدنام ساختن دیگران است .

ویل لكل همزه لمزه . الذی جمع مالاً و عدده

جمله <عدده> یعنی، آن را ذخیره روزگار ساخت. (قاموس)

نعمت ثروت

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۵ - ص - ۳۸ - ۳۹ - ۷

۷- قدرت ، مکنت و ثروت در صورت بودن در مسیر الهی ، عطیه خداوندی است .

و هب لی ملکاً .. هذا عطاؤنا فامنن أو أمسک بغير حساب

از تعبیر <عطاؤنا> درباره قدرت سیاسی و مکنت و ثروت سلیمان(ع) که در مسیر رسالت الهی قرار داشت برداشت یاد شده به دست می آید.

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۹ - مدثر - ۷۴ - ۱۲ - ۲

۲- اموال و دارایی های بشر ، به قدرت و مشیت خداوند و از نعمت های او است .

و جعلت له مالاً ممدوداً

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - ضحی - ۹۳ - ۱۱ - ۳

۳- برخورداری از جای امن ، هدایت و ثروت ، نعمت های الهی و سزاوار بازگو کردن برای دیگران است .

فاوی .. فهدی ... فأغنی ... و أما بنعمه ربك فحدث

نفی ثروت اندوزی

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۵ - تعدیل اقتصادی به نفع سائلان و محرومان جامعه و مخالفت با زراندوزی ، سیاست اقتصادی اسلام

و جمع فأوعى .. إلا المصلین ... و الذین فی أموالهم حقّ معلوم . للسائل و المحرو

دو آیه مورد بحث که در توصیف مؤمنان است در مقابل جمله > و جمع

فأوعى > که در وصف کافران توانگر بود قرار دارد. از مجموع این توصیف‌ها، می‌توان به مطلب یاد شده پی برد.

نقش ثروت

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۳ - نساء - ۴ - ۵ - ۹

۹ ثروت‌ها و اموال، وسیله برپایی و قوام جامعه

اموالکم الّتی جعل الله لکم قیاماً

کلمه <قیاماً>، به معنی برپادارنده است. (لسان العرب).

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۷ - توبه - ۹ - ۸۵ - ۲

۲ برخورداری انسان از مال و اولاد فراوان، نشانه سعادت‌مندی و محبوبیت وی نزد خدا نیست.

ولا تعجبک أموالهم و أولدهم

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۰ - کهف - ۱۸ - ۳۶ - ۱۱، ۴

۴- مال و ثروت و سطح معیشت انسان، از زمینه‌های شکل‌گیری اخلاق و جهان بینی او است.

أنا أكثر منك مالاً... و هو ظالم لنفسه قال ما أظنّ أن تبید هذه أبداً. و ما أظنّ

از مرد ثروت مند، دو گونه برخورد در آیات نقل گردیده است: ۱ در مسائل اخلاقی، به تفاخر (أنا أكثر منك مالاً) پرداخته است. ۲ در مسائل اعتقادی درباره قیامت اظهار تردید کرده است. بیان ورود مرد ثروت مند به باغ خویش و غرور و سرمستی او از دیدن آن همه نعمت، گویای نقش تمول در پدیدار شدن آن عقاید و برخوردها است.

۱۱- در بینش دنیاگرایان، ثروت مندی، نشانه محبوبیت بیشتر انسان نزد خداوند است.

ولئن رُددتْ إلى ربّي لأجدنّ خيراً منها منقلباً

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۳ - مال و ثروت ، وسیله دستیابی به سعادت اخروی است .

و ابتغ فيما آتیک الله الدار الآخره

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۵ - سبأ - ۳۴ - ۳۵ - ۱

۱ - مترفان ، دارایی بیشتر و اولاد زیادتر را ملاک برتری و ارزش می دانند .

قال مترفوها .. و قالوا نحن أكثر أموالاً و أولداً

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۵ - سبأ - ۳۴ - ۳۷ - ۱۲

۱۲ - > عن أبي بصير قال : ذكرنا عند أبي جعفر (ع) من الأغنياء من الشيعة فكأنه كره ما سمع فيهم قال : يا أبا محمد إذا كان المؤمن غنياً و صولاً له معروف إلى أصحابه أعطاه الله أجر ما ينفق في البرّ ، أجره مرّتين ضعفين لأنّ الله تعالى يقول في كتابه > و ما أموالكم و لا أولادكم بالّتي تقربكم عندنا زلفى إلاّ من آمن و عمل صالحاً فأولئك لهم جزاء الضعف بما عملوا و هم في الغرفات آمنون < ;

از ابی بصیر روایت شده که نزد امام باقر(ع) صحبت از [بدگویی] اغنیای شیعه شد و گویا امام(ع) از شنیدن سخنان ما ناخشنود گردید و فرمود: ای ابامحمد! (کنیه ابوبصیر) آن گاه که مؤمن ثروتمند و اهل صلّه رحم باشد و نیکی به یاران کند، خداوند پاداش آنچه را که در نیکی انفاق نموده است، دو برابر عطا نماید؛ چون خداوند تبارک و تعالی در قرآنش می فرماید: (و ما أموالکم و لا اولادکم بالّتی ..).<

جلد - نام سوره - سوره - آیه -

۱۷ - زخرف - ۴۳ - ۲۳ - ۱۴

۱۴ - تأثیر اقتدار مادی انسان ، در جهت گیری های فکری و اعتقادی وی

إِلَّا قَالَ مَتَرُوهَا

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۹ - قلم - ۶۸ - ۱۸ - ۴

۴ - ثروت و مکنت ، عرصه آزمون الهی

إِنَّا بَلَوْنَهُمْ كَمَا بَلَوْنَا أَصْحَابَ الْجَنَّةِ . . . و لایستخون

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۹ - نوح - ۷۱ - ۲۱ - ۱۱

۱۱ - ثروت و قدرت ، خود به خود ، ناپسند نیست ؛ بلکه می توان آن را در جهت سعادت و بهروزی انسان به کار برد .

و اتبعوا من لم یزده ماله و ولده إلا خسارًا

برداشت یاد شده با توجه به آمدن تعبیر <خسارت> درباره مال و فرزندان بسیار است ؛ زیرا خسارت در جایی به کار می رود که توقع سودهی از آنجا می رود (مانند خسارت تاجر و کاسب).

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - عبس - ۸۰ - ۵ - ۳

۳ - ثروت و امکانات مادی ، زمینه ساز بازماندن از تلاش برای درک معارف الهی و غافل سازنده انسان از عاقبت خویش *

أَمَا مِنْ اسْتغْنَى

مراد از <استغناء> ممکن است داشتن مال و ثروت باشد. در این صورت به قرینه <جاءك یسعی و هو یخشی> در توصیف جبهه مقابل می توان گفت ثروتمندان در معرض ترک حضور در مجالس دینی و خودداری از تلاش برای آموختن دین و دچار محرومیت از خشیت هستند.

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - تکویر - ۸۱ - ۴ - ۴

- ۴

ثروت ها ، هر چند گران بها و نفیس باشند ، در برطرف ساختن خطر ها و اضطراب انسان از حوادث آغازین قیامت ، هیچ گونه کارآیی نخواهند داشت .

و إذا العشار عطلت

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - فجر - ۸۹ - ۱۵ - ۱۰

۱۰ - خودپسندی و احساس شرافت مندی بر اثر ثروت ، حالتی نکوهیده و ناشایست است .

فیقول ربی أکرم

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - فجر - ۸۹ - ۱۷ - ۸

۸ - راه دستیابی به عزّت و گران قدری در پیشگاه خداوند ، گرامی داشتن یتیمان است ؛ نه برخورداری از رفاه و ثروت .

و نعمة فیقول ربی أکرم . . . کلاً بل لا تکرمون الیتیم

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - فجر - ۸۹ - ۱۸ - ۸

۸ - راه رسیدن به عزّت و شرافت در پیشگاه خداوند ، احسان به مسکینان و تشویق دیگران به آن است ؛ نه افزایش ثروت و رفاه .

ربی أکرم . . . کلاً بل ... و لا تحضّون علی طعام المسکین

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - فجر - ۸۹ - ۲۳ - ۸

۸ - مال دوستان و حرام خواران ، در آخرت به ارزش حقیقی ثروت و لزوم مصرف آن در اطعام گرسنگان و فواید بزرگداشت یتیمان ، پی خواهند برد .

لا تکرمون . . . و لا تحضّون ... تأکلون ... تحبّون ... کلاً ... یومئذ یتذکّر الإنس

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - مسد - ۱۱۱ - ۲ - ۶

۶ - ثروت و مقام

، نمی تواند مانع تحقق نفرین خداوند باشد و عذاب او را دفع کند .

ما أغنی عنه ماله و ما کسب

به قرینه آیه بعد، جمله <ما أغنی ..> به دفع آتش جهنم نیز نظر دارد.

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - مسد - ۱۱۱ - ۳ - ۴

۴ - ثروت و مقام ، مانع گرفتاری به شعله های آتش جهنم نیست .

ما أغنی عنه ماله و ما کسب . سیصلی نارا ذات لهب

نقش ثروت اندوزی ابو لهب

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - مسد - ۱۱۱ - ۲ - ۳

۳ - ثروت ابولهب و جاه و مقامی که کسب کرده بود ، او را از گرفتاری به هلاکت و ناکامی در تلاش هایش ، رهایی نبخشید .

تبت یدا ابي لهب و تبّ . ما أغنی عنه ماله و ما کسب

<أغنی عنه>؛ یعنی، منصرف ساخت و بازگرداند از او (برگرفته از نهاییه ابن اثیر). به قرینه آیه قبل و بعد، مراد بازداشتن از هلاکت و آتش جهنم است.

نقش ثروت کافران

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۹ - قلم - ۶۸ - ۱۴ - ۲

۲ - در اختیار گرفتن ثروت و نیروی انسانی کافران حق ناپذیر ، نمی تواند مجوز عدول مبلغان و رهبران جامعه اسلامی از مواضع عقیدتی خویش و سازش و مسامحه با آنان باشد .

و لاتطع .. أن کان ذا مال و بنین

تردیدی نیست که اجابت خواسته های کافران و یا سازش با آنان از سوی رهبران جامعه اسلامی، به جهت طمع شخصی نیست؛ بلکه برای در اختیار گرفتن ثروت

و نیروی انسانی کافران و صرف آنها در جهت مصالح و منافع مسلمین است؛ ولی چون این کار به قیمت عدول از مواضع اعتقادی و یا سازش با کافران است، جایز نمی باشد.

هشدار به ثروت اندوزان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۷ - جائیه - ۴۵ - ۱۰ - ۸

۸ - تنهایی و بی پناهی در قیامت ، هشدار به مال اندوزان و قدرت مداران

و لا یغنی عنهم ما کسبوا شیئا و لا ما اتّخذوا من دون الله اولیاء

هلاکت ثروت اندوزان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۳ - قصص - ۲۸ - ۷۸ - ۶،۷

۶ - تاریخ بشر ، شاهد عذاب و هلاکت جوامعی قدرتمندتر و زراندوزتر از قارون بوده است .

أولم یعلم أنّ الله قد أهلك من قبله من القرون من هو أشد منه قوّه و أكثر جمعا

۷ - تعلق اراده الهی بر نابودسازی جوامع قدرت طلب و زراندوز پیش از قارون ، با خشم و قهر خود

أولم یعلم أنّ الله قد أهلك من قبله من القرون.. و لایستل عن ذنوبهم المجرمون

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۷ - محمد - ۴۷ - ۳۸ - ۱۳

۱۳ - گروه های ثروت اندوز و بی توجه به احتیاج نیازمندان ، در معرض نابودی و جایگزین شدن گروه های دیگر به جای

ایشان

و إن تتولّوا یستبدل قومًا غیر کم

ثروت اندوزان

{ثروت اندوزان}

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - لیل - ۹۲ - ۸ - ۱

۱ - دسته ای از مردم ، از صرف اموال خود در موارد لازم ، بخل ورزیده و همواره درصدد

ثروت اندوزی و غنی ساختن خویش اند .

و أما من بخل و استغنی

<بخل> یعنی، دور نگه داشتن اندوخته ها، از مصارفی که منع آنها از آن شایسته نیست (مفردات).

آثار تکذیبگری ثروت اندوزان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - لیل - ۹۲ - ۱۳ - ۴

۴ - خداوند ، بی نیاز از انفاق ، تقوا و ایمان مردم و مصون از آسیب بخلورزی و تکذیب گری ثروت اندوزان *

فأما من أعطى .. و أما من بخل ... و إن لنا للأخرة والأولى

ابزار عذاب ثروت اندوزان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۷ - توبه - ۹ - ۳۵ - ۴، ۵، ۳، ۲، ۱

۱ دینه های زراندوزان در قیامت وبال گردن و ابزاری برای شکنجه و عذاب آنان ، خواهد گشت .

و الذین یکتزون الذهب و الفضة .. یوم یحیی علیها فی نار جهنم فتکوی بها جباههم

۲ گنجینه های ثروت اندوزان را ، جهت نقره داغ کردن آنان ، با آتش دوزخ خواهند گذاخت .

یوم یحیی علیها فی نار جهنم فتکوی بها جباههم

<احماء> مصدر <یحیی> یعنی چیزی را به شدت حرارت دادن و ضمیر مؤنث <علیها> به <الذهب> و <الفضه> برمی گردد البته به اعتبار دانایر و دراهم و <یکوی> از ماده <کی> و <کی> به معنای چسباندن چیزی داغ به عضو بدن است.

۳ پیشانی ، پهلو و پشت کنزاندوزان را در دوزخ با طلاها و نقره های گذاخته ، داغ خواهند کرد .

فی نار جهنم فتکوی بها جباههم و جنوبهم و ظهورهم

۴ سرزنش خداوند از زراندوزان در دوزخ ، همراه با شکنجه کردن

آنان به وسیله اندوخته هایشان

هذا ما كنزتم لأنفسكم فذوقوا ما كنتم تكفرون

۵ طلاها و نقره های گداخته شده در آتش دوزخ، تجسمی از گنجینه شدن آنها در دنیا توسط کنزاندوزان

الذین یکنزون الذهب و الفضة .. یوم یحیی علیها ... هذا ما كنزتم لأنفسكم

افساد ثروت اندوزان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۳ - قصص - ۲۸ - ۷۷ - ۲۵

۲۵ - زراندوزان انحصارطلب، عناصری مفسد و تباهی آفرین

و لاتبع الفساد فی الأرض

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۳ - قصص - ۲۸ - ۷۸ - ۱۴

۱۴ - زراندوزان قارون صفت، عناصری مجرم و تبه کاراند.

قال إنَّما أوتيته علی علم عندی.. و لایستل عن ذنوبهم المجرمون

امام مهدی(ع) و ثروت اندوزان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۷ - توبه - ۹ - ۳۴ - ۱۶

۱۶ معاذ بن کثیر گوید: از امام صادق (ع) شنیدم که می فرمود: >... إذا قام قائمنا حرّم علی کلّ ذی کتر کتر حتّی یأتیه به فیستعین به علی عدوّه و هو قول الله عز و جل فی کتابه: > و الذین یکنزون الذهب و الفضة و لا ینفقون ها فی سبیل الله فبشرهم بعذاب أليم < ;

... هنگامی که قائم ما قیام کند بر هر صاحب کتری، کنزش را ممنوع می کند تا اینکه آن را بیاورد و حضرت، به وسیله آن بر ضد دشمن خود کمک بگیرد و این سخن خدا در کتاب اوست که فرمود: کسانی را که زر و سیم گنجینه

می کنند و آن را در راه خدا انفاق نمی کنند، به عذاب دردناکی بشارت ده ... <.

انحصارطلبی ثروت اندوزان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۳ - قصص - ۲۸ - ۷۷ - ۲۵

۲۵ - زراندوزان انحصارطلب ، عناصری مفسد و تباهی آفرین

و لاتبع الفساد فی الأرض

بی تأثیری ثروت اندوزان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - لیل - ۹۲ - ۱۱ - ۱

۱ - ثروت بخیلان و زراندوزان ، هنگام سقوط و هلاکتشان ، کارساز نبوده و خطری را برطرف نمی سازد .

و ما یعنی عنه ماله إذا تردی

<أغنی عنه> یعنی، او را کافی بود (مفردات راغب) و <أغن عنی شَرَّكُ> یعنی، شرّ خود را برگردان و بازدار (نهایه ابن اثیر). براساس این دو معنا جمله <ما یعنی عنه ماله> یعنی، ثروتش او را بی نیاز نمی سازد و از او [خطری را] باز نمی دارد. <تردی> به معنای در معرض هلاکت قرار گرفتن است (مفردات راغب) و فعل <تردی> یعنی، سقوط کرد. (قاموس)

بینش ثروت اندوزان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - همزه - ۱۰۴ - ۳ - ۱

۱ - شیفستگان ثروت ، بقای خود را در گرو انباشتن آن دانسته و آن را نشانه جاودانگی می نمایانند .

یحسب أنّ ماله أخلده

جمله <یحسب..> استعاره است یعنی، زراندوزان مانند کسی عمل می کنند که خود را جاودان می دانند.

تجزیه بدن ثروت اندوزان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - همزه - ۱۰۴ - ۶ - ۳

۳ - خداوند ، مالک و صاحب اختیار آتشی است که

در قیامت ، زراندوزان غیبت کننده و عیب جو را درهم می شکنند .

و ما أدریک ما الحطمه . نار الله

<نار الله>، خبر است برای ضمیر محذوف که به <الحطمه> برمی گردد.

توصیه به ثروت اندوزان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - علق - ۹۶ - ۱۱ - ۹

۹ - دست کشیدن از منع نماز گزاران و روی آوردن به هدایت ، توصیه خداوند به طغیان گران ثروت اندوز

لیطغی . أن رءاه استغنی ... الذی ینهی . عبداً إذا صلّی . أریءیت إن کان علی الهدی

جمله <کان علی الهدی> ممکن است مربوط به <الذی ینهی> باشد؛ در این صورت مفاد آیه شریفه این است که: به من خبر ده کسی که نماز گزار را نهی می کند، اگر خود بر طریق هدایت قرار گرفته بود [آیا بهتر نبود؟]

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - علق - ۹۶ - ۱۲ - ۱۰

۱۰ - نهی نکردن مردم از نماز و ترغیب کردن آنان به تقوا ، توصیه خداوند به طغیان گران ثروت اندوز

لیطغی . أن رءاه استغنی ... الذی ینهی . عبداً إذا صلّی ... أو أمر بالتقوی

جمله <أمر بالتقوی> ممکن است مربوط به <الذی ینهی> باشد. در این صورت مفاد آیه شریفه این خواهد بود که: به من خبر ده کسی که نماز گزار را نهی می کند، اگر [به جای آن] مردم را به تقوا امر کند [آیا برایش بهتر نیست؟]

ثروت اندوزان در جهنم

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۷ - توبه - ۹ - ۳۵ - ۲،۳،۴،۵

۲ گنجینه های ثروت اندوزان را ،

جهت نقره داغ کردن آنان ، با آتش دوزخ خواهند گذاخت .

یوم یحیی علیها فی نار جهنم فتکوی بها جباهم

<احماء> مصدر <یحیی> یعنی چیزی را به شدت حرارت دادن و ضمیر مؤنث <علیها> به <الذهب> و <الفضه> برمی گردد البته به اعتبار دانایر و دراهم و <یکوی> از ماده <کی> و <کی> به معنای چسباندن چیزی داغ به عضو بدن است.

۳ پیشانی ، پهلو و پشت کتراندوزان را در دوزخ با طلاها و نقره های گذاخته ، داغ خواهند کرد .

فی نار جهنم فتکوی بها جباهم و جنوبهم و ظهورهم

۴ سرزنش خداوند از زراندوزان در دوزخ ، همراه با شکنجه کردن آنان به وسیله اندوخته هایشان

هذا ما کنترتم لأنفسکم فذوقوا ما کنتم تکتزون

۵ طلاها و نقره های گذاخته شده در آتش دوزخ ، تجسمی از گنجینه شدن آنها در دنیا توسط کتراندوزان

الذین یکتزون الذهب و الفضة .. یوم یحیی علیها ... هذا ما کنترتم لأنفسکم

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - همزه - ۱۰۴ - ۴ - ۳

۳ - عیب جویان ، غیبت کنندگان ، سخن چینان ، بدگویان ، تمسخرکنندگان مردم و زراندوزان ، در آتش جهنم افکننده خواهند شد .

لینبذن فی الحطمه

آیات بعد ، بیانگر آن است که مراد از <حطمه> ، آتش جهنم است.

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - همزه - ۱۰۴ - ۶ - ۳

۳ - خداوند ، مالک و صاحب اختیار آتشی است که در قیامت ، زراندوزان غیبت کننده و عیب جو را درهم می شکنند .

و ما أدریک ما الحطمه . نار الله

<نار الله> ، خبر

است برای ضمیر محذوف که به <الحطمه> برمی گردد.

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - همزه - ۱۰۴ - ۸ - ۲

۲ - آتش جهنم ، جاودان و گرفتاری زراندوزان استهزاگر در آن ، همیشگی است .

إِنَّهَا عَلَيْهِمْ مُّصَدَّه

ثروت اندوزان در قیامت

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۷ - توبه - ۹ - ۳۵ - ۱

۱ دفینه های زراندوزان در قیامت وبال گردن و ابزاری برای شکنجه و عذاب آنان ، خواهد گشت .

و الذین یکتزون الذهب و الفضة .. یوم یحمی علیها فی نار جهنم فتکوی بها جباههم

حتمیت هلاکت ثروت اندوزان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - لیل - ۹۲ - ۱۱ - ۱

۱ - ثروت بخیلان و زراندوزان ، هنگام سقوط و هلاکتشان ، کارساز نبوده و خطری را برطرف نمی سازد .

و ما یغنی عنه ماله إذا تردّی

<أغنی عنه> یعنی، او را کافی بود (مفردات راغب) و <أغن عنی شَرَّكَ> یعنی، شرّ خود را برگردان و بازدار (نهایه ابن اثیر). براساس این دو معنا جمله <ما یغنی عنه ماله> یعنی، ثروتش او را بی نیاز نمی سازد و از او [خطری را] باز نمی دارد. <تردّی> به معنای در معرض هلاکت قرار گرفتن است (مفردات راغب) و فعل <تردّی> یعنی، سقوط کرد. (قاموس)

دعوت از ثروت اندوزان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۹ - معارج - ۷۰ - ۱۸ - ۱

۱ - آتش دوزخ ، مجرمان و ثروت اندوزان را به سوی خود فرامی خواند .

تدعوا من ... و جمع فأوعى

<وعاء> (ماده <أوعى>)

به معنای ظرف است و مقصود از <جمع فأوعی> اندوختن و ذخیره کردن مال و ثروت است.

ذلت ثروت اندوزان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - همزه - ۱۰۴ - ۴ - ۷

۷ - غیبت کنندگان ، عیب جویان و زراندوزان ، مردمی خوار و بی ارزش در پیشگاه خداوند

همزه لمزه . الذی جمع مالا ... لینبذن

<نَبَذَ>، به معنای افکندن و دور انداختن چیزی، بر اثر بی اعتنایی به آن است. (مفردات)

سرزنش ثروت اندوزان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۷ - توبه - ۹ - ۳۵ - ۴

۴ سرزنش خداوند از زراندوزان در دوزخ ، همراه با شکنجه کردن آنان به وسیله اندوخته هایشان

هذا ما کنزتم لأنفسکم فذوقوا ما کنتم تکنزون

سوزاندن پشت ثروت اندوزان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۷ - توبه - ۹ - ۳۵ - ۳

۳ پیشانی ، پهلو و پشت کنزاندوزان را در دوزخ با طلا ها و نقره های گداخته ، داغ خواهند کرد .

فی نار جهنم فتکوی بها جباههم و جنوبهم و ظهورهم

سوزاندن پهلو و پشت ثروت اندوزان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۷ - توبه - ۹ - ۳۵ - ۳

۳ پیشانی ، پهلوی و پشت کنزاندوزان را در دوزخ با طلاها و نقره های گداخته ، داغ خواهند کرد .

فی نار جهنم فتکوی بها جباهم و جنوبهم و ظهورهم

سوزاندن پیشانی ثروت اندوزان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۷ - توبه - ۹ - ۳۵ - ۳

۳ پیشانی ، پهلوی و پشت کنزاندوزان را در دوزخ

با طلاها و نقره های گداخته ، داغ خواهند کرد .

فی نار جهنم فتکوی بها جباهم و جنوبهم و ظهورهم

عبرت از فرجام ثروت اندوزان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۳ - قصص - ۲۸ - ۷۸ - ۱۱

۱۱ - سرانجام شوم زورمداران و زراندوزان تاریخ ، درس عبرتی است برای دیگران .

أولم يعلم أنّ الله قد أهلك من قبله من القرون من هو أشد منه قوه و أكثر جمعا

عذاب ثروت اندوزان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۷ - توبه - ۹ - ۳۴ - ۱۶ ، ۱۰

۱۰ آنان که طلا و نقره می اندوزند و از انفاق آن در راه خدا ، امتناع میورزند ، مستحق عذابی دردناکند .

و الذين يكتزون الذهب و الفضة و لا ينفقونها فی سبیل الله فبشرهم بعذاب أليم

۱۶ معاذ بن کثیر گوید : از امام صادق (ع) شنیدم که می فرمود : > ... إذا قام قائمنا حرّم علی کلّ ذی کتر کتر حتّی یأتیه به فیستعین به علی عدوّه و هو قول الله عز و جل فی کتابه : > و الذين یکتزون الذهب و الفضة و لا ینفقون ها فی سبیل الله فبشرهم بعذاب أليم < ;

... هنگامی که قائم ما قیام کند بر هر صاحب کنزی ، کنزش را ممنوع می کند تا اینکه آن را بیاورد و حضرت ، به وسیله آن بر ضد دشمن خود کمک بگیرد و این سخن خدا در کتاب اوست که فرمود : کسانی را که زر و سیم گنجینه می کنند و آن را در راه خدا انفاق نمی

کنند، به عذاب دردناکی بشارت ده ... < .

فرجام ثروت اندوزان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۷ - توبه - ۹ - ۳۴ - ۱۴

۱۴ زراندوزان ، اهل جهنمند .

فبشرهم بعذاب أليم

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - لیل - ۹۲ - ۱۰ - ۸

۸ - خداوند ، در تأکید بر تفاوت فرجام انفاق گران با تقوا و بخیلان زراندوز ، به سیطره شب و جلوه روز و به ذات خویش ، سوگند یاد کرده است .

و الیل ... إِنَّ سَعِيَكُمْ لَشَتَّى . فَأَمَّا مَنْ أَعْطَى ... لَيْسَ رِي . وَأَمَّا مَنْ بَخِلَ ... فَسَنِي

فرجام سخت ثروت اندوزان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - لیل - ۹۲ - ۱۰ - ۱

۱ - خداوند ، بخیلان و زراندوزانی را که تکذیب گری پاداش های الهی اند ، به آینده ای سخت دچار و راه گرفتاری به آن را برایشان هموار می سازد .

فسنيسره للعسرى

تعبیر <آسان ساختن> در این آیه، لزوماً تعبیری استهزاآمیز نیست؛ زیرا می توان گفت: مراد مهتیا ساختن زمینه درافتادن به فرجام سخت است.

فرجام شوم ثروت اندوزان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۰ - زورمداران و زراندوزان ، دارای فرجامی شوم و ناخوشایند

أولم يعلم أنّ الله قد أهلك .. من هو أشدّ منه قوّه و أكثر جمعاً

۱۱ - سرانجام شوم زورمداران و زراندوزان تاریخ ، درس عبرتی است برای دیگران .

أولم يعلم أنّ الله قد أهلك من قبله من القرون من هو أشدّ منه قوّه و أكثر

۱۳ - نکوهش قارون از سوی خدا ، به خاطر درس نگرفتن از فرجام شوم زراندوزان پیش از خود

أولم يعلم أنّ الله قد أهلك من قبله من القرون من هو أشد منه قوه و أكثر جمعاً

کیفر ثروت اندوزان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۹ - معارج - ۷۰ - ۱۸ - ۳

۳ - آتش دوزخ ، کیفر زراندوزان کافر

و جمع فاعلی

گنجهای ثروت اندوزان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۷ - توبه - ۹ - ۳۵ - ۴، ۲، ۱

۱ دینه های زراندوزان در قیامت وبال گردن و ابزاری برای شکنجه و عذاب آنان ، خواهد گشت .

و الذین یکتزون الذهب و الفضة . . یوم یحمی علیها فی نار جهنم فتکوی بها جباههم

۲ گنجینه های ثروت اندوزان را ، جهت نقره داغ کردن آنان ، با آتش دوزخ خواهند گذاخت .

یوم یحمی علیها فی نار جهنم فتکوی بها جباههم

<احماء> مصدر <یحمی> یعنی چیزی را به شدت حرارت دادن و ضمیر مؤنث <علیها> به <الذهب> و <الفضه> برمی گردد البته به اعتبار دانایر و دراهم و <یکوی> از ماده <کی> و <کی> به معنای چسباندن چیزی داغ به عضو بدن است.

۴ سرزنش خداوند از زراندوزان در دوزخ ، همراه با شکنجه کردن آنان به وسیله اندوخته هایشان

هذا ما کنزتم لأنفسکم فذوقوا ما کنتم تکتزون

مبارزه با ثروت اندوزان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۶ - غافر - ۴۰ - ۲۴ - ۱۰

۱۰ - رسالت موسی ، دارای محتوایی ضد استکباری و مخالف منافع صاحبان زر و زور

ولقد أرسلنا موسی . . . إلى فرعون و

همن و قرون فقالوا سحر کذاب

اعزام موسی(ع) از سوی خداوند به سوی مستکبران و صاحبان زر و زور (مانند فرعون، هامان و قارون) و مخالفت شدید آنان با آن حضرت حاکی از مطلب یادشده است.

محرومیت ثروت اندوزان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - لیل - ۹۲ - ۹ - ۴

۴ - وجود زمینه محرومیت از پاداش های نیکوی الهی ، برای بخیلان و زراندوزان

و أمّا من بخل و استغنی . و کذب بالحسنى

جمله <کذب بالحسنى>، بخل و ثروت اندوزی را <تکذیب حسنى> نامیده است؛ یعنی، کسی که <حسنى> (فرجام نیک) را باور دارد، این دو راه را انتخاب نمی کند؛ زیرا در این صورت، خود را در معرض محرومیت از آن قرار داده است.

هشدار به ثروت اندوزان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۷ - جائیه - ۴۵ - ۱۰ - ۸

۸ - تنهایی و بی پناهی در قیامت ، هشدارى به مال اندوزان و قدرت مداران

و لا یغنى عنهم ما کسبوا شیئا و لا ما اتّخذوا من دون الله اولیاء

هلاکت ثروت اندوزان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۳ - قصص - ۲۸ - ۷۸ - ۶،۷

۶ - تاریخ بشر ، شاهد عذاب و هلاکت جوامعی قدرتمندتر و زراندوزتر از قارون بوده است .

أولم یعلم أنّ الله قد أهلك من قبله من القرون من هو أشد منه قوّه و أكثر جمعا

۷ - تعلق اراده الهی بر نابودسازی جوامع قدرت طلب و زراندوز پیش از قارون ، با خشم و قهر خود

أولم يعلم أنّ الله قد أهلك من قبله من القرون.. ولا يسئل عن ذنوبهم

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۷ - محمد - ۴۷ - ۳۸ - ۱۳

۱۳- گروه های ثروت اندوز و بی توجه به احتیاج نیازمندان ، در معرض نابودی و جایگزین شدن گروه های دیگر به جای ایشان

و إن تتولّوا یستبدل قومًا غیرکم

ثروت اندوزی

آثار اجتماعی ثروت اندوزی

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۷ - محمد - ۴۷ - ۳۸ - ۱۵

۱۵ نقش ثروت اندوزی و عدم انفاق ، در زوال جامعه و پیدایش تحولات ویرانگر اجتماعی *

تدعون لتنفقوا .. و إن تتولّوا یستبدل قومًا غیرکم

برداشت یاد شده بدان احتمال است که تعبیر <یستبدل قومًا غیرکم> اشاره به یکی از سنت های اجتماعی خداوند داشته باشد زیرا امت های گرفتار در انحرافات اقتصادی، از درون پوسیده و یا به وسیله ملتی دیگر مقهور می شوند.

آثار اجتناب از ثروت اندوزی

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - لیل - ۹۲ - ۵ - ۴

۴ - انفاق ، پرهیز از ثروت اندوزی ، تزکیه خواهی ، سخاوت مندی و اخلاص ، از نشانه های تقوای پیشگی است .

أعطی و اتقی

فعل <اتقی> در مقابل فعل <استغنی> (در آیات بعد)، قرار گرفته و نقطه مقابل استغنا (ثروت اندوزی) را <تقوا> نامیده است. از طرف دیگر عطف <اتقی> بر <أعطی> که با عطف تفسیری یا سبب بر مسبب و یا عکس آن سازگار است انفاق

را نشانه تقوا قرار داده است. آیات آخر سوره که از عنوان <من أعطی و اتقی> با نامی دیگر (الأتقی . الذی یؤتی ماله یتزکی ...) یاد کرده مصادیق دیگر تقوا

را بر شمرده است.

آثار ثروت اندوزی

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۳ - قصص - ۲۸ - ۷۷ - ۲۱

۲۱ - زراندوزی و انباشتگی ثروت در دست افراد ، از زمینه های پیدایش فساد و تباهی در جامعه

و لاتبع الفساد فی الأرض

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۳ - قصص - ۲۸ - ۷۸ - ۹

۹ - قدرت طلبی و زراندوزی ، از موجبات هلاکت و بدفرجامی

أولم يعلم أنّ الله قد أهلك . . . من هو أشدّ منه قوّه و أكثر جمعاً

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - بلد - ۹۰ - ۵ - ۸

۸ - فریفته شدن به ثروت و قدرت ، زمینه ساز انکار معاد

أیحسب أن لن یقدر علیه أحد

مفاد آیه شریفه، ممکن است این باشد که فرد قدرتمند، نباید گمان کند که کسی قادر بر زنده ساختن و محاسبه و عذاب او نیست. هم چنین به قرینه آیه بعد، فرد ثروتمند را از فریفته شدن به ثروت خویش و پندار رهایی از حساب و نظارت خداوند، برحذر داشته شده است.

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - لیل - ۹۲ - ۱۱ - ۲

۲ - بخلورزی ، و زراندوزی و تکذیب وعده های خداوند ، زمینه ساز سقوط و هلاکت

و أمّا من بخل . . . إذا تردّی

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - لیل - ۹۲ - ۱۴ - ۳

۳ - بخل و ثروت اندوزی حاصل از آن و تکذیب وعده های خداوند ، زمینه ساز گرفتاری به آتش برافروخته دوزخ

و أمّا من بخل

و استغنی . و کذب ... فأندرتکم نارًا تلظی

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - لیل - ۹۲ - ۱۶ - ۳

۳ - بخل و ثروت اندوزی حاصل از آن و تکذیب پاداش های الهی ، زمینه ساز تکذیب حکم انفاق و خودداری از صرف مال در راه تزکیه نفس

و أما من بخل .. الذی کذب و تولی

ارتباط این آیه با آیات پیشین، بیانگر اتحاد <من بخل.. > با <الذی کذب...> است و ارتباط آن با آیات بعد که از اعطای مال به قصد تزکیه سخن گفته است قرینه بر این است که علاوه بر تکذیب هدایت و انذار، تکذیب حکم انفاق نیز مراد است.

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - علق - ۹۶ - ۹ - ۵

۵ - خوی ثروت اندوزی و احساس بی نیازی ، زمینه ساز مخالفت با برگزاری نماز

أن رءاه استغنی .. أرءیت الذی ینهی

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - علق - ۹۶ - ۱۴ - ۷

۷ - حالت طغیان گری و ثروت اندوزی و احساس بی نیازی مطلق ، مایه بی پروا شدن انسان در برابر نظارت خداوند

لیطغی . أن رءاه استغنی ... ألم یعلم بأنّ الله یری

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - تکاثر - ۱۰۲ - ۱ - ۱

۱ - تلاش برای برتری یافتن بر دیگران در ثروت و منزلت ، مردم را به خود مشغول ساخته ، از اهداف مهم تر باز داشته است .

ألهیکم التکاثر

<الهاه کذا> یعنی، او را مشغول ساخته و از امر مهم

تر باز داشت (مفردات). تکاثر، به معنای <مکاتره> است؛ یعنی، افزون تر بودن را ابزار غلبه بر دیگران قرار دادن (تاج العروس) و یا رقابت با یکدیگر در فراوانی مال و عزت. (مفردات)

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - همزه - ۱۰۴ - ۲ - ۲

۲ - ثروت اندوزی، زمینه ساز تحقیر مردم و عیب جویی از آنان است.

ویل لكل همزه لمزه الذی جمع مالا و عدده

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - همزه - ۱۰۴ - ۳ - ۴

۳ - ثروت، زمینه ساز فراموشی مرگ و آخرت

یحسب أن ماله أخلده

۴ - انباشتن ثروت، نشانه احساس کاذب جاودانگی است.

الذی جمع مالا و عدده. یحسب أن ماله أخلده

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - همزه - ۱۰۴ - ۴ - ۱

۱ - مؤثر دانستن ثروت، در جاودانگی و رهایی از نابودی و مرگ، پنداری نادرست و ناروا است.

أخلده. کلاً

حرف <کلاً>، مخاطب را از پذیرش گفتارهای بیان شده در جملات پیش، بازمی دارد.

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - همزه - ۱۰۴ - ۸ - ۳

۳ - غیبت، عیب جویی و انباشتن ثروت، زمینه محبوس ماندن در آتشی مسلط و فراگیر در جهنم

إنّها عليهم مؤصده

حرف <علی> در <عليهم>، بر احاطه و سلطه دلالت دارد.

آثار ثروت اندوزی قارون

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۳ - قصص - ۲۸ - ۷۷ - ۲۲

۲۲ - زراندوزی قارون و خودداری وی از پرداختن حقوق مالی، باعث پیدایش فساد

و تباهی در میان بنی اسرائیل بود .

و لاتبع الفساد فی الأرض

آثار علاقه به ثروت اندوزی

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - علق - ۹۶ - ۷ - ۱

۱ - دل خوشی به ثروت زیاد ، مایه روی آوردن انسان به طغیان و شکستن حریم دیگران

أن رءاه استغنی

<أن رءاه.. > به تقدیر لام تعلیل مفعول له و بیانگر سبب طغیان است.

اجتناب از ثروت اندوزی

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - همزه - ۱۰۴ - ۴ - ۲

۲ - لزوم پرهیز از زرانندوزی ، سخن چینی و تمسخر مردم

همزه لمزه . الذی جمع مالا ... کلا

احکام ثروت اندوزی

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۷ - توبه - ۹ - ۳۴ - ۱۲

۱۲ انباشتن و نهان کردن ثروت و محروم ساختن جامعه از منافع آن ، حرام و دارای عقوبتی است دردناک .

و الذین یکتزون الذهب و الفضه و لا ینفقونها فی سبیل اللّٰه فبشرهم بعذاب ألیم

اهمیت اجتناب از ثروت اندوزی

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۹ - لزوم تقوایبشگی و ضرورت پرهیز از خوی طغیان گری و ثروت اندوزی

لیطغی . أن رءاء استغنی ... أو أمر بالتقوی

متعلق <تقوا>، ممکن است طغیان و استغنا باشد که در آیات پیشین مطرح بود.

بی ارزشی ثروت اندوزی

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۷ - یونس - ۱۰ - ۵۸ - ۷

> ۷ عن ابی حمزه عن ابی جعفر (ع) قال : قلت : >

قل بفضل الله و برحمته فبذلك فليفرحوا هو خير مما يجمعون < فقال : الاقرار بنبوه محمد (ص) و الايتمام باميرالمؤمنين (ع)
(هو خير مما يجمع هؤلاء في دنياهم ;

از ابو حمزه نقل شده كه گفت: [در حضور امام باقر (ع) اين آيه را تلاوت كردم] < قل بفضل الله . . . > امام فرمود: اقرار به نبوت محمد (ص) و اقتدا به اميرالمؤمنين (ع) بهتر است از چيزهايي كه اينان در دنياي خود جمع مي كنند.

تاريخ ثروت اندوزي

جلد - نام سوره - سوره - آيه - فيش

۱۳ - قصص - ۲۸ - ۷۸ - ۵

۵ - قدرت طلبي و زراندوزي ، داراي ديرينه اي بسيار طولاني در تاريخ بشر

أولم يعلم أنّ الله قد أهلك من قبله من القرون من هو أشد منه قوه و أكثر جمعاً

ثروت اندوزي جهنميان

جلد - نام سوره - سوره - آيه - فيش

۱۹ - معارج - ۷۰ - ۱۸ - ۲

۲ - زراندوزي ، از ويژگي هاي مجرمان دوزخي

و جمع فآوعي

ثروت اندوزي قارون

جلد - نام سوره - سوره - آيه - فيش

۱۳ - قصص - ۲۸ - ۷۷ - ۱۰

۱۰ - قارون ، فردي افزون طلب و ناراضي به سهم خويش بود .

و لاتنس نصيبك من الدنيا

ثروت اندوزي مسلمانان صدراسلام

جلد - نام سوره - سوره - آيه - فيش

۴ - بروز روحیه ثروت اندوزی و کوتاهی در امر انفاق ، در میان مسلمانان صدر اسلام پس از فتح مکه

و ما لكم ألا تنفقوا فی سبیل الله

آیه شریفه چنان که از عبارت های آن استفاده می شود

پس از فتح مکه نازل شده است. توییح مسلمانان از سوی خداوند، به خاطر کوتاهی آنان در امر انفاق، نشان می دهد که آنان، پس از استقرار اسلام در جزیره العرب و آسوده خاطر شدن، گرفتار نوعی مال دوستی و ثروت اندوزی شدند.

ثروت اندوزی مشرکان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۰ - اسراء - ۱۷ - ۱۰۰ - ۳

۳- مشرکان از ترس گرفتار شدن به فقر و فلاکت ، هر چند ثروت اختصاصی انبوه هم داشته باشند ، از آن انفاق نمی کنند .

قل لو أنتم تملكون خزائن رحمة ربِّي إذا لمسكتم خشية الإنفاق

حرمت ثروت اندوزی

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۷ - توبه - ۹ - ۳۴ - ۹،۲۲

۹ حرمت ثروت اندوزی و انفاق نکردن آن در راه خدا

و الذين يكتزون الذهب و الفضة .. فبشرهم بعذاب أليم

سرزنش ثروت اندوزی

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - لیل - ۹۲ - ۸ - ۲

۲ - حالت بخلورزی و ثروت اندوزی ، ناپسند و نقطه مقابل تقوا است .

فأما من أعطى و اتقى .. و أما من بخل و استغنى

صاحب <العین> گفته است: فعل <استغنى>، به معنای <به ثروت رسید> است. براساس این معنا، <استغناء> یعنی، ثروت اندوزی و باب استفعال بودن آن، بر مبالغه در ثروت مندی دلالت دارد.

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - تکاثر - ۱۰۲ - ۱ - ۲

۲ - تفاخر بر دیگران و رقابت با یکدیگر در مقام و ثروت ، نکوهیده و ناروا است .

ألهیکم التکاثر

فلسفه ثروت اندوزی

جلد

- نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - همزه - ۱۰۴ - ۲ - ۴

۴ - ذخیره سازی ثروت برای پیشگیری از حوادث احتمالی زندگانی ، ناپسند و زمینه ساز ریشخند کردن و بدنام ساختن دیگران است .

ویل لكل همزه لمزه . الذی جمع مالاً و عدده

جمله <عدده> یعنی، آن را ذخیره روزگار ساخت. (قاموس)

کیفر ثروت اندوزی

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۹ - معارج - ۷۰ - ۱۸ - ۴

۴ - زراندوزی ، از موجبات دوزخی شدن

و جمع فاعلی

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۷ - توبه - ۹ - ۳۴ - ۱۲

۱۲ انباشتن و نهان کردن ثروت و محروم ساختن جامعه از منافع آن ، حرام و دارای عقوبتی است دردناک .

و الذین یکتزون الذهب و الفضة و لا ینفقونها فی سبیل اللّٰه فبشرهم بعذاب ألیم

منشأ ثروت اندوزی

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۹ - معارج - ۷۰ - ۱۹ - ۴

۴ - زر اندوزی و انباشتن ثروت ، برخاسته از روح ناشکیبایی و آزمندی انسان

و جمع فاعلی . إنّ الإنسن خلق هلوغاً

جمله <إِنَّ الْإِنْسَانَ..>، می تواند در مقام تعلیل برای جمله قبلی (و جمع فأوعی) باشد. برداشت یاد شده، براساس این نکته است.

موانع ثروت اندوزی

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - تکاثر - ۱۰۲ - ۴ - ۴

۴ - توجه به ظهور حقایق در قیامت ، بازدارنده انسان از تلاش برای پیروزی بر حریفان ، در مسابقه ثروت و مقام

أَلْهَيْكُمْ التَّكَاثُرُ .. ثُمَّ كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُونَ

ناپسندی ثروت اندوزی

جلد - نام

سوره - سوره - آیه - فیش

۱۹ - مدثر - ۷۴ - ۱۵ - ۳

۳ - طمعورزی و افزون خواهی در به چنگ آوردن ثروت و قدرت بیشتر ، خصلتی ناپسند و محکوم است .

ثُمَّ يَطْمَعُ أَنْ أَزِيدَ

برداشت یاد شده، با توجه به این نکته است که این دسته از آیات که درباره افراد کافر و دین ستیزی همچون ولیدبن مغیره است درصدد بیان خصلت های زشت آنان و محکوم کردن آنها است.

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - همزه - ۱۰۴ - ۲ - ۱،۴

۱ - انباشتن مال و ابراز علاقه به ثروت با شمارش مکرر آن ، ناپسند و زمینه ساز گرفتاری به عذاب الهی است .

وَيْلٌ لِّكُلِّ... الَّذِي جَمَعَ مَالًا وَعَدَّدَهُ

<عَدَّدَهُ> یا از ریشه <عَدَّ> (شمردن) است و یا از ریشه <عَدَّه> (مال و اسلحه ای که برای حوادث روزگار ذخیره می شود). برداشت یاد شده، ناظر به معنای اول است.

۴ - ذخیره سازی ثروت برای پیشگیری از حوادث احتمالی زندگانی ، ناپسند و زمینه ساز ریشخند کردن و بدنام ساختن دیگران است .

وَيْلٌ لِّكُلِّ هَمَزَةٍ لَمَزَةٍ . الَّذِي جَمَعَ مَالًا وَعَدَّدَهُ

جمله <عَدَّدَهُ>؛ یعنی، آن را ذخیره روزگار ساخت. (قاموس)

نفی ثروت اندوزی

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۹ - معارج - ۷۰ - ۲۵ - ۵

۵ - تعدیل اقتصادی به نفع سائلان و محرومان جامعه و مخالفت با زراندوزی ، سیاست اقتصادی اسلام

و جمع فأوعى... إلا المصلين... و الذين فى أموالهم حق معلوم . للسائل و المحرو

دو آیه مورد بحث که در توصیف مؤمنان

است در مقابل جمله <و جمع فاعلی> که در وصف کافران توانگر بود قرار دارد. از مجموع این توصیف ها، می توان به مطلب یاد شده پی برد.

نقش ثروت اندوزی ابولهب

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - مسد - ۱۱۱ - ۲ - ۳

۳ - ثروت ابولهب و جاه و مقامی که کسب کرده بود، او را از گرفتاری به هلاکت و ناکامی در تلاش هایش، رهایی نبخشید.

تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ وَ تَبَّ . مَا أَغْنَىٰ عَنْهُ مَالُهُ وَ مَا كَسَبَ

<أغنى عنه> یعنی، منصرف ساخت و بازگرداند از او (برگرفته از نهاییه ابن اثیر). به قرینه آیه قبل و بعد، مراد بازداشتن از هلاکت و آتش جهنم است.

ثروت طلبی

آثار ثروت طلبی

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - فجر - ۸۹ - ۲۰ - ۸

۸ - دنیا طلبی و ثروت خواهی، زمینه ساز بی ارزش انگاشتن یتیمان و دست اندازی به ارث آنان

بَلْ لَاتَكْرُمُونَ الْيَتِيمَ . . . وَ تَأْكُلُونَ التَّرَاثَ . . . وَ تَحِبُّونَ الْمَالَ حُبًّا جَمًّا

اجتناب از ثروت طلبی

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - فجر - ۸۹ - ۳۰ - ۵

۵ - اندیشه صحیح نسبت به فقر و غنا، برخورد شایسته با یتیمان و مسکینان، قطع حرام خواری و دل نبستن به ثروت، زمینه ساز ورود به بهشت برین

فَأَمَّا الْإِنْسَانُ إِذَا مَا ابْتَلَاهُ .. و ادخلى جنتى

موانع ثروت طلبى

جلد - نام سوره - سوره - آيه - فيش

٢٠ - فجر - ٨٩ - ٢١ - ١

١ - خداوند

، بازدارنده انسان از عشقورزی به ثروت و تصاحب حق دیگران و بی توجهی به نیازمندان و یتیمان

بل لاتکرمون الیتیم . و لاتحضون ... و تأکلون ... و تحبون ... کلاً

حرف <کلاً>، برای ردع و بازداشتن مخاطب از اموری است که پیش از آن مطرح بوده است.

ثروتمندان

آثار فساد ثروتمندان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۰ - اسراء - ۱۷ - ۱۶ - ۷

۷- فسق و فساد طبقه ثروتمند در گرایش دیگر طبقات به فساد و تباهی ، تأثیر و نقش مهمی دارد .

أمرنا مترفیها ففسقوا فیها

اختصاص به ذکر یافتن مترفان از میان دیگر طبقات، بیانگر این است که فسق و فساد این طبقه تأثیر بیشتر و نقش مهم تری در مقایسه با دیگر طبقات در فاسد شدن جامعه و نابودی آن دارد.

آثار فسق ثروتمندان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۰ - اسراء - ۱۷ - ۱۶ - ۱

۱- فسق و گناه بر خورداران از مکتب و ثروتمندان هر جامعه ، عامل هلاکت و نابودی آن جامعه است .

و إذا أردنا أن نهلك قرية أمرنا مترفیها ففسقوا فیها

<مترف> از واژه <ترفه> گرفته شده و <ترفه> هم به معنای روزی و نعمت فراوان است (مفردات راغب).

آثار کفر ثروتمندان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۹ - نوح - ۷۱ - ۲۴ - ۱

۱ - صاحبان زر و زور با نیرنگ های بزرگ خود ، تعداد بسیاری از مردم را گمراه کردند .

و قد أضلّوا كثيرًا

آثار کفر ثروتمندان صدراسلام

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۵ - یس - ۳۶ - ۴۷ - ۳

- ۳

کفر کافران ثروتمند ، موجب خودداری آنان از انفاق به مستمندان مؤمن

قال الذین کفروا للذین ءامنوا أنطعم من لو یشاء اللہ أطعمه

آمدن اسم ظاهر (قال الذین کفروا) به جای ضمیر (قالوا) در حالی که مقام، اقتضای آمدن ضمیر دارد می تواند بیانگر این نکته باشد که آنچه سبب خودداری کافران از انفاق شد، کفر آنان بود.

آثار گناه ثروتمندان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۰ - اسراء - ۱۷ - ۱۶ - ۱

۱- فسق و گناه برخورداران از مکنت و ثروتمندان هر جامعه ، عامل هلاکت و نابودی آن جامعه است .

و إذا أردنا أن نهلك قرية أمرنا مترفيها ففسقوا فيها

<مترف> از واژه <ترفه> گرفته شده و <ترفه> هم به معنای روزی و نعمت فراوان است (مفردات راغب).

استهزاهای ثروتمندان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۶ - غافر - ۴۰ - ۸۳ - ۶

۶ - بسیاری از اقوام صاحب قدرت و مکنت و دل خوش کرده به دانش بشری خویش ، عذاب الهی (عذاب استیصال) را به تمسخر گرفته بودند .

و حاق بهم ما کانوا به یتهزون

گفتنی است که آنچه مورد استهزای کافران قرار می گرفت، عذاب استیصال است.

اصلاح ثروتمندان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۵ - سبأ - ۳۴ - ۳۶ - ۷

۷ - پیامبر (ص) ، مأمور اصلاح بینش برخورداران از مال و مکنت درباره منشأ روزی

وقالوا نحن أكثر أموالاً .. قل إنّ ربّي يبسط الرزق لمن يشاء

اضلال ثروتمندان

جلد - نام سوره - سوره - آيه - فيش

۹ - ابراهيم - ۱۴ - ۳۰

۷- ایجاد انحراف در دین ، از شیوه ها و ابزار های دنیاپرستان و صاحبان زر و زور برای نیل به هدف های مادی خود

و أَحْلُوا قَوْمَهُمْ . . . و جعلوا لله أندادًا ... قل تمتعوا

امتحان ثروتمندان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - فجر - ۸۹ - ۱۸ - ۱۰

۱۰ - ثروتمندان ، در انجام دادن وظیفه رسیدگی به یتیمان و مسکینان ، همواره مورد آزمایش الهی اند .

ابتلیه ربّه فأکرمه و نعمة .. الیتیم ... طعام المسکین

امتنان ثروتمندان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - بلد - ۹۰ - ۶ - ۱

۱ - به رخ کشیدن انفاق اموالی انبوه و مباحات به آن ، ورد زبان قلدر مآبان گردنکش

يقول أهلکت مالاً لبدًا

<يقول> مضارعی است که استمرار را می رساند. فاعل آن کسی است که در آیه قبل، به <فریفته قدرت خویش> توصیف شده است. <لبدًا> یعنی، انباشته (مفردات راغب). مفاد آیه شریفه این است که گوینده این سخن، اهل انفاق بوده است و ولی به دلیل تفاخر یا ریاکاری و یا اتلاف نامیدن انفاق، مورد مذمت قرار گرفته است و یا این که او به دروغ، ادعای انفاق می کند. آیه بعد نیز با این احتمال ها سازگار است.

اهتمام به ثروتمندان کافر

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۱ - طه - ۲۰ - ۱۳۱ - ۷

۷ - امکان بهره گیری از ثروت چشمگیر کافران ، نباید توجه رهبران دینی را به توانگران کافر معطوف سازد .

و لا تمدنّ عينيك إلى ما متعنا به أزواجاً منهم

نهی خداوند از توجه پیامبر(ص) به ثروت

کافران، ممکن است برای بیان این نکته باشد که جهت بهبود زندگی مؤمنان، نباید به سرمایه های کافران چشم داشت و به این منظور نیز، مسلمان شدن آنان را آرزو کرد.

بینش ثروتمندان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۰ - کهف - ۱۸ - ۳۵ - ۹

۹- ثروت مندان و قدرت مندان ، در خطر پندار جاودانگی نعمت ها در دنیايند .

أنا أكثر منك مالاً .. قال ما أظنّ أن تبيد هذه أبداً

داستان مذکور در آیه، چه واقعی باشد و چه سمبلیک، بیان خصلت های آدمی و واکنش های او در شرایط مختلف است. از جمله این خصلت ها آن است که وقتی در اوج رفاه قرار گیرد و اموال خود را در اطراف خود مشاهده کند، چنین می پندارد که نعمت های اطراف او جاودانه هستند.

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۵ - سبأ - ۳۴ - ۳۶ - ۶

۶ - توسعه اقتصادی برخورداران از مال و مکنت ، از ناحیه خداوند است و نباید آنان به خاطر برخورداری از آنها ، خود را برتر بدانند .

و قالوا نحن أكثر أموالاً وأولداً .. قل إنّ ربّي بیسط الرزق لمن یشاء و یقدر

پیروی از ثروتمندان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۹ - نوح - ۷۱ - ۲۱ - ۵

۵ - قوم نوح ، از نظر فرهنگی و دینی ، تحت تأثیر صاحبان زر و زور و پیرو آنان بودند .

و اتّبعوا من لم یزده ماله و ولده إلاّ خساراً

برداشت یاد شده با توجه به این نکته است که <مال> مظهر زر و

قدرت اقتصادی و <ولد> نماد زور و قدرت سیاسی است که از کثرت نفرات نشأت می گیرد.

تأمین منافع ثروتمندان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۹ - نوح - ۷۱ - ۲۳ - ۵

۵ - آیین شرک ، حافظ منافع صاحبان زر و زور بوده و آیین توحیدی ناسازگار با آن است .

و قالوا لاتذرنا الهتکم و لاتذرنا ودا . . و نسرًا

تبری از ثروتمندان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۴ - نساء - ۴ - ۱۳۵ - ۱۴

۱۴ ترحم به فقیران و بیزاری از ثروتمندان و یا بی اعتنایی به فقیران و طمع به ثروتمندان ، نباید مؤمنان را از شهادت به حق بازدارد .

کونوا قومین بالقسط شهداء لله . . ان یکن غنیاً او فقیراً فالله اولی بهما

شهادت درباره فقیر و ثروتمند چهار صورت دارد: یا شهادت علیه ثروتمند است به خاطر گرایش ضد استکباری، یا به نفع اوست به خاطر طمع یا ترس، یا علیه فقیر است به خاطر بی اعتنایی به او، و یا به نفع اوست به خاطر ترحم و گرایش به مستضعفان، خداوند دخالت دادن این موارد را در ادای شهادت ممنوع دانسته است.

تحقیر ثروتمندان متخلف

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۷ - توبه - ۹ - ۹۳ - ۴

۴ اغنیا و توانمندان روی گردان از جهاد در صدر اسلام ، مورد نکوهش و تحقیر خداوند قرار گرفتند .

إنما السبیل علی الذین . . و هم أغنیاء رضوا بأن یكونوا مع الخوالف

ترک انفاق ثروتمندان صدراسلام

۱ - خداوند ، توانگران صدراسلام را از سوگند بر ترک انفاق به خویشاوندان ، بینوایان و مهاجران به صرف گناه گذشته آنان ، بر حذر داشت .

ولا يَأْتِلُ أُولُو الْفَضْلِ مِنْكُمْ وَالسَّعَةِ أَنْ يُؤْتُوا أُولَى الْقَرْبَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَالْمُهَاجِرِينَ

<إيتاء> (مصدر <يأتلى>) می تواند مشتق از <الو> به معنای <تقصیر و منع> باشد. هم چنین می تواند از <الیه> به معنای <حلف> و سوگند خوردن باشد. در صورتی که به معنای <حلف> باشد، <يؤتوا> منفی به <لا> ی محذوف است / یعنی، <لا يحلفوا أن لا يؤتوا...> درباره شأن نزول آیه شریفه دو نظر وجود دارد: ۱ آیه درباره کسانی نازل شد که پس از ماجرای <افک>، سوگند یاد کردند که از انفاق به گروهی که در این ماجرا دست داشتند خودداری کنند. ۲- در خصوص ابوبکر نازل شد که او پس از ماجرای <افک>، از انفاق به <مسطح بن اثابه> که پسرخاله یا پسر خواهر وی بود امتناع ورزید.

تکلیف ثروتمندان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۲ - نور - ۲۴ - ۲۲ - ۵،۶

۵ - تأمین نیازمند های خویشاوندان ، بینوایان و مهاجران ، بر اغنیا و ثروتمندان واجب است .

ولا يَأْتِلُ أُولُو الْفَضْلِ مِنْكُمْ وَالسَّعَةِ أَنْ يُؤْتُوا أُولَى الْقَرْبَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَالْمُهَاجِرِينَ

۶ - تأمین نیازمندی های مهاجران مسلمان صدراسلام ، وظیفه ای الهی بر عهده توانگران بود .

ولا يَأْتِلُ أُولُو الْفَضْلِ مِنْكُمْ وَالسَّعَةِ أَنْ يُؤْتُوا ..المهجرین

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۸ - حدید - ۵۷ - ۱۸ - ۱۲

۱۲ - > عن أبي عبدالله)

ع) قال إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ . . . فرض في أموال الأغنياء حقوقاً غير الزكاة فقال عَزَّوَجَلَّ : < . . . أقرضوا الله قرضاً حسناً > و هذا غير الزكاة . . . ;

از امام صادق(ع) روایت شده که خدای عزوجل . . . در اموال صاحبان ثروت، حقی غیر زکات واجب نموده... و فرموده است: <...أقرضوا الله قرضاً حسناً> و این <قرض حسن> غیر از زکات است...>.

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۹ - معارج - ۷۰ - ۲۴ - ۲

۲ - نیازمندان ، دارای حق در اموال توانگران و شریک ثروت آنان

و الذین فی أموالهم حقّ معلوم

تعبیر <حق>، می تواند بیانگر حقیقت یاد شده باشد.

توصیه به ثروتمندان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - بلد - ۹۰ - ۱۳ - ۱

۱ - آزادسازی بردگان و هزینه کردن ثروت در این راه ، خواسته خداوند از ثروتمندان است .

فَكَ رِقَبَه

جمله <يقول أهلكت مالا لبداً> در آیات پیشین، بیانگر این است که روی سخن در این آیات با ثروتمندان است. <رقبه>؛ یعنی، گردن و کنایه از تمام بدن است؛ زیرا با به بند کشیده شدن گردن، تمام بدن اسیر می شود.

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - بلد - ۹۰ - ۱۴ - ۱

۱ - تغذیه مردم ، در روزگار گرفتاری آنان به گرسنگی رنج آور ، خواسته خداوند از ثروتمندان است .

أو إطعم فی یوم ذی مسغبه

<سَيَغِبُ>؛ یعنی، گرسنه ماند و <مسغبه> مصدر آن است و در احتمالی دیگر این لفظ جز در گرسنگی همراه با رنج

استعمال ندارد. (قاموس)

جلد - نام سوره - سوره

- آیه - فیش

۲۰ - بلد - ۹۰ - ۱۶ - ۱

۱ - تأمین مواد غذایی برای تهی دستان و پابرهنگان ، به ویژه در دوران خشکسالی ، خواسته خداوند از ثروتمندان

يقول أهلكت مالا لبدا .. أو إطعام في يوم ... أو مسكيناً ذا متربه

<متربه> به معنای زمین گیر و نیازمند بودن است (صحاح). این کلمه مصدر <تَرَبَّ> است؛ یعنی، دارای خاک فراوان شد، خاک به دست او رسید، به خاک چسبید، زیان دید و فقیر شد (قاموس). <ذا متربه> کنایه از شدت فقر است، به حدی که نه فرش و پوشاکی دارد که او را از خاک جدا سازد و نه در خانه او جز خاک، آذوقه ای فراهم می آید.

تهدید ثروتمندان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - مسد - ۱۱۱ - ۲ - ۵

۵ - اعتماد به ثروت در برابر تهدید های الهی ، خطری در کمین ثروتمندان

تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ وَ تَبَّ . مَا أَغْنَىٰ عَنْهُ مَالُهُ وَمَا كَسَبَ

تهدید ثروتمندان صدراسلام

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۳ - قصص - ۲۸ - ۸۱ - ۴

۴ - تهدید مشرکان مغرور و قارون صفت صدر اسلام از سوی خداوند به عذاب ذلت بار

إِنَّ قُرُونَ كَانَتْ مِنْ قَوْمٍ مُّوسَىٰ فَبَغَىٰ عَلَيْهِمْ . . . فَخَسَفْنَا بِهِ وَ بَدَارِهِ الْأَرْضَ

یادآوری فرجام شوم قارون، پس از بیان بهانه جویی های سردمداران مشرک مکه که همگی از ثروتمندان بودند نوعی تهدید به آنان است که باید به هوش باشند؛ زیرا ممکن است خداوند آنان را نیز هم چون قارون با خواری و ذلت هلاک کند.

تهدید

ثروتمندان متخلف

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۷ - توبه - ۹ - ۹۴ - ۱۰

۱۰ خداوند ، توانمندان متخلف از جهاد را به امکان رسوایی بیشتر در صورت ادامه دادن به تخلف ها تهدید کرد .

و سیری الله عملکم و رسوله

جمله <سیری الله عملکم و رسوله > می تواند هشدار باشد به متخلفان جنگ در جهت بازداشتن ایشان از کجرویها در آینده.

ثروتمندان بخیل

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۳ - آل عمران - ۳ - ۱۸۱ - ۱۰

۱۰ زراندوزان بخیل ، در خطر تقابل و برخورد با انبیا و احکام الهی

و لا یحسینّ الذّین یبخلون .. لقد سمع الله قول الذّین قالوا ... و نحن اغنیاء

نقل کلام یهود و پندار آنان، پس از بیان شرّ بودن بخل و ترک انفاق، هشدار به بخیلان است که بخلورزی و ترک انفاق، آدمی را به ورطه ای می کشاند که یهودیان را به آن کشاند. (قالوا انّ الله فقیر).

ثروتمندان قوم نوح

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۹ - نوح - ۷۱ - ۲۱ - ۷

۷ - وجود قشری ثروتمند و قدرت مند (صاحبان مال و فرزند بسیار) ، در میان قوم نوح

و اتبعوا من لم یزده ماله و ولده إلاّ خسارًا

ثروتمندان کافر

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۴ قیامت ، صحنه بروز کارساز نبودن ثروت دنیا برای زراندوزان بی ایمان

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْ أَنَّ لَهُمْ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا وَمِثْلَهُ مَعَهُ .. مَا تَقْبَلُ مِنْهُمْ

ثروتمندان کافر در

جهنم

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۹ - معارج - ۷۰ - ۱۸ - ۳

۳ - آتش دوزخ ، کیفر زراندوزان کافر

و جمع فأوعی

ثروتمندان متخلف

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۷ - توبه - ۹ - ۹۳ - ۱،۱۰

۱ گناه و کیفر تخلف از جهاد ، تنها متوجه کسانی است که علی رغم توانمندی ، از آن روی برگردانند .

إنما السبیل علی الذین یستذنونک و هم أغنیاء

۱۰ توانمندان متخلف از جهاد ، گرفتار خصلت حق ناپذیری

الذین یستذنونک و هم أغنیاء .. طبع الله علی قلوبهم فهم لا یعلمون

ثروتمندان مدینه در صدراسلام

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۸ - حشر - ۵۹ - ۷ - ۸

۸ - وجود افرادی غنی و توانگر در میان مسلمانان مدینه ، در سال های نخست هجرت *

کی لایکون دوله بین الأغنیاء منکم

برداشت یاد شده بدان احتمال است که مراد از <أغنیاء>، غنی نسبی نباشد؛ بلکه به معنای افرادی باشد که در جامعه آن عصر، توانمند به حساب می آمدند.

ثروتمندان و انبیا

۸ - قدرتمندان و ثروتمندانِ سرمست ، تشکیل دهنده جبهه اصلی مخالفان پیامبران

و كذلك ما أرسلنا من قبلك في قرية من نذير إلا قال مترفوها

<مُتْرَفٌ> (از ماده <تُرْفَةٌ>) به معنای فزونی و بسیاری نعمت است. با توجه به این که بسیاری از دارندگان نعمت، غرق در شهوات و هواهای نفسانی می شوند، واژه <مترف> به معنای کسانی که به نعمت مغرور شده و سرمستی و طغیان کرده اند

به کار می رود.

ثروتمندان و تزکیه

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - عبس - ۸۰ - ۷ - ۸

۸ - ثروتمندان ، در خطر محرومیت از تزکیه و تصفیه باطن *

أَمَا مِنْ اسْتَغْنَى .. أَلَا يَزْكَى

برداشت یاد شده براساس احتمالی است که در معنای <استغنی> داده شده که مراد غنی و ثروتمند بودن است.

ثروتمندان و غزوه تبوک

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۷ - توبه - ۹ - ۹۳ - ۲

۲ تلاش برخی از اشراف و توانمندان برای شرکت نکردن در جنگ تبوک ، با کسب مجوز از پیامبر اسلام (ص)

الذین يستثنونك وهم أغنياء

ثروتمندان و فقرا

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - فجر - ۸۹ - ۱۸ - ۷

۷ - بی توجهی ثروتمندان به مستمندان و پرهیز آنان از کمک رسانی به بینوایان ، به دور از انتظار و نشانه رد شدن در امتحان الهی است .

إذا ما ابتليه ربه فأكرمه ونعمه .. كلاً بل ... ولا تحضون على طعام المسكين

ثروتمندان هنگام قحطی

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - بلد - ۹۰ - ۱۴ - ۴

۴ - سرمایه داران ، در کمک های اقتصادی به مردم قحطی زده ، باید تغذیه آنان را در اولویت قرار دهند .

أو إطعم فی یوم ذی مسغبه

حق ناپذیری ثروتمندان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۰ - اسراء - ۱۷ - ۱۶ - ۴

۴ - مترفان و صاحبان مال و منال بیش از دیگران در معرض نافرمانی خدا و حق ناپذیری

قرار دارند .

أمرنا مترفيها ففسقوا فيها

برداشت فوق مبتنی بر این است که مفعول <أمرنا> کلمه محذوفی چون <بالطاعة> و ... باشد. بنابراین معنای آیه چنین می شود: ما مترفان جامعه را به طاعت و بندگی فرمان می دهیم، ولی آنان برخلاف انتظار راه فسق و نافرمانی پیشه می سازند.

حقوق ثروتمندان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۴ - نساء - ۴ - ۱۳۵ - ۱۵

۱۵ قوانین الهی ، حامی و تأمین کننده حقوق فقیران و ثروتمندان

ان یکن غنیاً او فقیراً فالله اولی بهما

هدف از ایراد جمله <فالله اولی بهما> (خداوند به رعایت حال آنان سزاوارتر است) پس از الزام اهل ایمان به اقامه قسط و شهادت به حق، می تواند این معنا باشد که تنها با رعایت قوانین الهی، حقوق انسانها چه غنی و چه فقیر تأمین خواهد شد.

خطر تکبر ثروتمندان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - فجر - ۸۹ - ۱۵ - ۷

۷ - عجب و خودپسندی ، خطری در کمین ثروت مندان ؛ حتی کسانی که نعمت ها را وابسته به خداوند دیده و به ربوبیت او ایمان دارند .

رَبِّي أَكْرَمُن

واژه <رَبِّي>، نشانگر مؤمن بودن گوینده آن به ربوبیت خداوند است. بنابراین گرچه <الإنسان> مطلق است ولی سخن درباره خداپرستان است.

خطر عجب ثروتمندان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۷ - عجب و خودپسندی ، خطری در کمین ثروت مندان ؛ حتی کسانی که نعمت ها را وابسته به خداوند دیده و به ربوبیت او ایمان دارند .

رَبِّي أَكْرَمُنْ

واژه <رَبِّي>،

نشانگر مؤمن بودن گوینده آن به ربوبیت خداوند است. بنابراین گرچه <الإنسان> مطلق است ولی سخن درباره خداپرستان است.

دعوت ثروتمندان قوم نوح

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۹ - نوح - ۷۱ - ۲۳ - ۱

۱ - توصیه آکید صاحبان زر و زور به مردم در عصر نوح (ع) ، به دست برداشتن از عبادت معبود های خویش

و قالوا لاتذرنا الهتکم

<إله> (مفرد <آلهه>) به معنای معبود است. گفتنی است تأکید در برداشت یاد شده از آمدن <ن> تأکید ثقیله <لاتذرنا> استفاده می شود.

دین ستیزی ثروتمندان قوم نوح

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۹ - نوح - ۷۱ - ۲۲ - ۲

۲ - قدرت صاحبان زر و زور در عصر نوح (ع) ، در خدمت مکر و حيله گری علیه دین الهی و در جهت گمراه کردن مردم قرار داشت .

و مکروا مکراً کباراً

ذلت ثروتمندان متخلف

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۷ - توبه - ۹ - ۹۳ - ۳

۳ تن دادن اشراف توانمند ، به ذلت همپراز شدن با افراد عاجز ، به منظور نرفتن به جنگ

و هم أغنیاء رضوا بأن یكونوا مع الخوالف

رد منافع ثروتمندان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۹ - نوح - ۷۱ - ۲۳ - ۵

۵ - آیین شرک ، حافظ منافع صاحبان زر و زور بوده و آیین توحیدی ناسازگار با آن است .

و قالوا لاتذرنا الهتکم و لاتذرنا ودا . . و نسرًا

رسوایی ثروتمندان متخلف

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۷ - توبه

۱۰ خداوند ، توانمندان متخلف از جهاد را به امکان رسوایی بیشتر در صورت ادامه دادن به تخلف ها تهدید کرد .

و سیری الله عملکم و رسوله

جمله <سیری الله عملکم و رسوله > می تواند هشداری باشد به متخلفان جنگ در جهت بازداشتن ایشان از کجرویها در آینده.

زمینه کیفر ثروتمندان متکبر

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۹ - قلم - ۶۸ - ۱۹ - ۴

۴ - ربوبیت خداوند ، مقتضی کیفر و مجازات کافران تکذیب گر و ثروتمندان مغرور

فلاتطع المکذبین .. أن کان ذا مال و بنین ... فطاف علیها طائف من ربک

زمینه گناه ثروتمندان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - علق - ۹۶ - ۷ - ۴

۴ - فراهم بودن زمینه های افراط در گناه برای ثروتمندان

أن رءاه استغنی

زمینه هلاکت ثروتمندان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۰ - مریم - ۱۹ - ۷۴ - ۸

۸- فریفته شدن به دنیا و امکانات فناپذیر آن و اصیل پنداشتن آنها ، از زمینه های سقوط تمدن ها و نابودی دنیاگرایان است .

أی الفریقین خیر مقامًا .. و کم أهلکنا قبلهم من قرن

زیانکاری ثروتمندان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۰ - کهف - ۱۸ - ۳۵ - ۵

۵- آسیب و زیان ناسپاسی توانگران در برابر نعمت های الهی ، دامنگیر خود ایشان است .

فقال .. أنا أكثر منك مالاً و أعزّ نفراً ... و هو ظالم لنفسه

زیانکاری ثروتمندان قوم نوح

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۹ - نوح - ۷۱

۱۳ - قدرت اقتصادی و سیاسی صاحبان زر و زور در عصر نوح (ع) ، نتیجه ای جز خسارت و بدبختی برای آنان در بر نداشت .

من لم یزده ماله و ولده إلاّ خسارًا

سرزنش ثروتمندان متخلف

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۷ - توبه - ۹ - ۹۳ - ۴،۶

۴ اغنیا و توانمندان روی گردان از جهاد در صدر اسلام ، مورد نکوهش و تحقیر خداوند قرار گرفتند .

إنما السبیل علی الذین . . . و هم أغنیاء رضوا بأن یكونوا مع الخوالف

۶ نکوهش خداوند نسبت به ثروتمندان گریزان از جنگ ، در قبال دلجویی او از تهیدستان مشتاق جهاد

و لا علی الذین إذا . . . إنما السبیل علی الذین

سرزنش غفلت ثروتمندان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - بلد - ۹۰ - ۱۵ - ۵

۵ - بی اعتنایی ثروتمندان به نیازهای خویشاوندان یتیم خود ، دور از انتظار و نکوهیده تر از بی توجهی آنان به دیگر نیازمندان است .

یقول أهلکت مالاً لبداً . . . یتیمًا ذا مقربه

سوء استفاده ثروتمندان قوم نوح

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۹ - نوح - ۷۱ - ۲۳ - ۳

۳ - سوء استفاده صاحبان زر و زور و تزویر ، از عقاید مذهبی مردم در عصر حضرت نوح (ع)

و قالوا لا تذرنا الهتكُم ولا تذرنا ودا . . . و نسرًا

توصیه مؤکد صاحبان زر و زور به مردم عادی، درباره حفظ عقاید مذهبی خود با آن که خود آنان جز به مال و منال خویش نمی اندیشند بیانگر

حقیقت یاد شده است.

سوگند ثروتمندان صدراسلام

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۲ - نور - ۲۴ - ۲۲ - ۱

۱ - خداوند ، توانگران صدراسلام را از سوگند بر ترک انفاق به خویشاوندان ، بینویان و مهاجران به صرف گناه گذشته آنان ، بر حذر داشت .

ولا يأتل أولوا الفضل منكم والسعه أن يؤتوا أولى القربى والمسكين والمهجرين

<إيتلاء> (مصدر <يأتلى>) می تواند مشتق از <الو> به معنای <تقصیر و منع> باشد. هم چنین می تواند از <الیه> به معنای <حلف> و سوگند خوردن باشد. در صورتی که به معنای <حلف> باشد، <يؤتوا> منفی به <لا> ی محذوف است، یعنی، <لا يحلفوا أن لا يؤتوا...> درباره شأن نزول آیه شریفه دو نظر وجود دارد: ۱ آیه درباره کسانی نازل شد که پس از ماجرای <افک>، سوگند یاد کردند که از انفاق به گروهی که در این ماجرا دست داشتند خودداری کنند. ۲- در خصوص ابوبکر نازل شد که او پس از ماجرای <افک>، از انفاق به <مسطح بن اثابه> که پسرخاله یا پسر خواهر وی بود امتناع ورزید.

شریک ثروتمندان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۹ - معارج - ۷۰ - ۲۴ - ۲

۲ - نیازمندان ، دارای حق در اموال توانگران و شریک ثروت آنان

والذین فی أموالهم حقّ معلوم

تعبیر <حق>، می تواند بیانگر حقیقت یاد شده باشد.

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۹ - معارج - ۷۰ - ۲۵ - ۲

۲ - سائلان و محرومان جامعه ، دارای حق در اموال توانگران و شریک ثروت آنان

وَالَّذِينَ فِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ مَعْلُومٌ .

للسائل و المحروم

طغیان ثروتمندان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - علق - ۹۶ - ۷ - ۶

۶ - گرفتاری به طغیان، برای کسانی که در سایه کرم خداوند و به کمک علوم خدادادی، به ثروت رسیده و خود را بی نیاز می بینند، خلاف انتظار و واکنشی ناشایست در برابر نعمت های الهی است.

الأكرم . الذي علم ... كلاً إنَّ الإنسان ليطغى . أن رءاه استغنى

طمع به ثروتمندان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۴ - نساء - ۴ - ۱۳۵ - ۱۴

۱۴ ترحم به فقیران و بیزاری از ثروتمندان و یا بی اعتنایی به فقیران و طمع به ثروتمندان، نباید مؤمنان را از شهادت به حق بازدارد.

كونوا قومين بالقسط شهداء لله .. ان يكن غنياً او فقيراً فالله اولی بهما

شهادت درباره فقیر و ثروتمند چهار صورت دارد: یا شهادت علیه ثروتمند است به خاطر گرایش ضد استکباری، یا به نفع اوست به خاطر طمع یا ترس، یا علیه فقیر است به خاطر بی اعتنایی به او، و یا به نفع اوست به خاطر ترحم و گرایش به مستضعفان، خداوند دخالت دادن این موارد را در ادای شهادت ممنوع دانسته است.

عجب ثروتمندان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - بلد - ۹۰ - ۶ - ۱

۱ - به رخ کشیدن انفاق اموالی انبوه و مباهات به آن، ورد زبان قلدر مآبان گردنکش

يقول أهلكت مالا لبداً

<يقول> مضارعی است که استمرار را می‌رساند. فاعل آن کسی است که در آیه قبل، به <فریفته قدرت خویش>

توصیف شده است. <لبداً> یعنی، انباشته (مفردات راغب). مفاد آیه شریفه این است که گوینده این سخن، اهل انفاق بوده است و ولی به دلیل تفاخر یا ریاکاری و یا اتلاف نامیدن انفاق، مورد مذمت قرار گرفته است و یا این که او به دروغ، ادعای انفاق می کند. آیه بعد نیز با این احتمال ها سازگار است.

عذرخواهی ثروتمندان متخلف

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۷ - توبه - ۹ - ۹۴ - ۱،۳

۱ اخبار خداوند از اقدام توانمندان متخلف از جهاد ، به عذرتراشی پس از بازگشت مؤمنان از جنگ تبوک

يعتذرون إلیکم إذا رجعتم إلیهم

۳ خداوند ، خواهان اعتماد نکردن رهبر و مؤمنان بر عذرتراشی های توانمندان متخلف از جهاد

قل لا تعتذروا لن نؤمن لکم

فرجام شوم ثروتمندان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۳ - قصص - ۲۸ - ۸۲ - ۱۷

۱۷ - ثروت اندوزان قارون صفت و ناسپاس ، در معرض گرفتار شدن به فرجام شوم قارون

فخسفنا به و بداره الأرض .. ویکآئه لایفلح الکفرون

کفران ثروتمندان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - علق - ۹۶ - ۷ - ۶

۶ - گرفتاری به طغیان ، برای کسانی که در سایه کرم خداوند و به کمک علوم خدادادی ، به ثروت رسیده و خود را بی نیاز می بینند ، خلاف انتظار و واکنشی ناشایست در برابر نعمت های الهی است .

الأکرم . الذی علم ... کلاً إنَّ الإنسان لیطغی . أن رءاه استغنی

کیفر ثروتمندان متکبر

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۰ - کھف - ۱۸ -

۶- کیفر الهی ، در کمین لحظه های خوش ثروت مندان به خود بالنده و سرمست است .

و أُحِيطَ بِثَمَرِهِ فَأَصْبَحَ يُقَلِّبُ كَفَّيْهِ عَلٰى مَا أَنْفَقَ فِيهَا

تعبیر <أحيط بثمره> نشان دهنده نزدیکی فصل ثمرگیری و دستیابی به نتایج است که برای فرد سرمایه‌گذار، حساس ترین و شیرین ترین لحظات است.

گمراهگری ثروتمندان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۹ - نوح - ۷۱ - ۲۴ - ۱

۱ - صاحبان زر و زور با نیرنگ های بزرگ خود ، تعداد بسیاری از مردم را گمراه کردند .

و قد أضلّوا كثيراً

مال ثروتمندان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۸ - ذاریات - ۵۱ - ۱۹ - ۳

۳ - نیازمندان سائل و محرومان ، دارای حق در مال ثروتمندان جامعه

و فی أموالهم حق للسائل و المحروم

مباهات ثروتمندان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - بلد - ۹۰ - ۶ - ۱

۱ - به رخ کشیدن انفاق اموالی انبوه و مباهات به آن ، ورد زبان قلدر مآبان گردنکش

يقول أهلكت مالا لبداً

<يقول> مضارعی است که استمرار را می‌رساند. فاعل آن کسی است که در آیه قبل، به <فریفته قدرت خویش> توصیف شده است. <لبداً> یعنی، انباشته (مفردات راغب). مفاد آیه شریفه این است که گوینده این سخن، اهل انفاق بوده است؛ ولی به دلیل تفاخر یا ریاکاری و یا اتلاف نامیدن انفاق، مورد مذمت قرار گرفته است و یا این که او به دروغ، ادعای انفاق می‌کند. آیه بعد نیز با این احتمال‌ها سازگار است.

مخالفان ثروتمندان

جلد - نام سوره - سوره - آیه -

۱۹ - نوح - ۷۱ - ۲۱ - ۱۵

۱۵ - پیامبران ، در قطب مخالف صاحبان زر و زور

قال نوح ربّ إنهم عصونی و اتبعوا من لم یزده ماله و ولده إلاّ خساراً

مخالفت ثروتمندان قوم نوح

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۹ - نوح - ۷۱ - ۲۲ - ۳

۳ - ثروتمندان و زورمداران حيله گر ، مخالفان اصلی دعوت نوح (ع)

و مکروا مکراً کباراً

مسئولیت ثروتمندان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱ - بقره - ۲ - ۱۸۰ - ۱۴

۱۴ - مسئولیت انسان بالاخص دارندگان ثروت ، درباره پدر و مادر و سایر خویشاوندان *

الوصیه للولدين و الأقربین بالمعروف حقاً علی المتقین

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۳ - آل عمران - ۳ - ۱۸۰ - ۸

۸ - مسئولیت سنگین ثروتمندان در تأمین هزینه جهاد و دستگیری از مستمندان

و لا یحسبنّ الذین یبخلون بما اتيهم الله من فضله

چنانچه <فضل> به معنای زاید بر نیاز باشد، ثروتمندان هستند که دارایی آنان افزون بر نیازشان است.

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۲ توانمندان ، دارای مسئولیتی افزونتر از دیگران در جامعه

یستندونک و هم أغنیاء

چون متخلفان از جهاد به دلیل توانمندیشان مورد مؤاخذه و مذمت قرار گرفته اند، برداشت فوق استفاده می گردد.

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۲ - نور - ۲۴ - ۲۲ - ۱۲

۱۲ - گذشت از لغزش های خویشاوندان ، بینوایان و مهاجرانِ راه خدا و برخورد کریمانه با آنان ، وظیفه ای الهی بر عهده

و لا يَأْتِلُ أُولُو الْفَضْلِ مِنْكُمْ وَالسَّعَةِ أَنْ يُؤْتُوا أُولَى الْقُرْبَى... و ليعفوا و ليصفحوا

<عفو> در لغت به معنای گذشت است و <صفح> به معنای گذشت همراه با ترک ملامت نسبت به خطا کار است (فروق اللغه). چنین گذشتی، حاکی از کرامت و بزرگواری گذشت کننده است.

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۹ - حاقه - ۶۹ - ۳۴ - ۸

۸ - گرسنگان و بینوایان ، دارای حق تغذیه از اموال توانمندان

و لا يَحِضُّ عَلَى طَعَامِ الْمَسْكِينِ

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - بلد - ۹۰ - ۱۴ - ۴

۴ - سرمایه داران ، در کمک های اقتصادی به مردم قحطی زده ، باید تغذیه آنان را در اولویت قرار دهند .

أَوْ إِطْعَمَ فِي يَوْمٍ ذِي مَسْغَبَةٍ

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۲۰ - بلد - ۹۰ - ۱۶ - ۶

۶ - سرمایه داران ، باید تغذیه تهی دستان را بر دیگر کمک های خویش ترجیح دهند .

أَوْ إِطْعَمَ... مَسْكِينًا ذَا مَتْرَبَةٍ

مصالح ثروتمندان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۴ - نساء - ۴ - ۱۳۵ - ۱۲، ۱۳

۱۲ سود مصلحت واقعی فقرا و یا اغنیا ، از طریق شهادت نابحق تأمین نخواهد شد .

ان يكن غنياً او فقيراً فالله اولى بهما

۱۳ منافع شخصی و رعایت مصالح والدین ، بستگان ، فقیران و ثروتمندان ، باید تحت الشعاع حق و رضایت خدا باشد .

كونوا .. شهداء لله و لو على أنفسكم او الولدين و الاقربین ان يكن

مکر ثروتمندان قوم نوح

جلد - نام سوره - سوره -

آیه - فیش

۱۹ - نوح - ۷۱ - ۲۲ - ۱

۱ - استفاده صاحبان زر و زور از مکر و نیرنگی بس بزرگ ، علیه دعوت نوح (ع) و در جهت گمراه کردن مردم

من لم یزده ماله و ولده إلا خسارًا . و مکروا مکراً کبارًا

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۹ - نوح - ۷۱ - ۲۳ - ۴

۴ - دفاع از عقاید مذهبی و شرک آمیز مردم ، از حيله ها و نیرنگ های صاحبان زر و زور ، برای مبارزه با دعوت توحیدی نوح (ع)

و قالوا لاتدرنّ ءالہتکم و لاتدرنّ وداً .. و نسرًا

مؤمنان صدر اسلام و ثروتمندان متخلف

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۷ - توبه - ۹ - ۹۴ - ۲

۲ مؤمنان صدر اسلام ، مأمور دست رد زدن بر سینه توانمندان متخلف از جنگ تبوک و بی اثر شمردن عذر تراشی آنان

قل لا تعتذروا لن نؤمن لکم

نقش ثروتمندان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۳ - قصص - ۲۸ - ۷۹ - ۱۰

۱۰ - نقش مؤثر ثروتمندان و صاحبان زر و زور ، در گرایش مردم به دنیاطلبی و زخارف آن

فخرج علی قومہ فی زینتہ قال الذین .. یلیت لنا مثل ما أوتی قرون

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۰ - تأثیر عمیق و سرنوشت ساز گروه های پرنفوذ و قدرتمند اجتماعی ، همچون صاحبان زر و زور ، در فرهنگ و باور های دینی جامعه

و اتبعوا من لم یزده ماله و

ولده إلا خسارًا .. يضلُّوا عبادك و لا يلدوا إلا فا

نقش ثروتمندان فاسق

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۰ - اسراء - ۱۷ - ۱۶ - ۶

۶- افزایش تعداد مترفان و ثروتمندان فاسق و تبهکار در جامعه ، از عوامل هلاکت و نابودی آن جامعه براساس سنت های خداوند

و إذا أردنا أن نهلك قرية أمرنا مترفيها ففسقوا فيها

برخی برآنند <أمرنا> به معنای <کثرنا> (فزونی دادیم) است (مفردات راغب) که بر اساس آن، مراد از <أمرنا مترفيها> افزایش مترفان در جامعه است.

نقش ثروتمندان قوم نوح

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۹ - نوح - ۷۱ - ۲۱ - ۵۸

۵- قوم نوح ، از نظر فرهنگی و دینی ، تحت تأثیر صاحبان زر و زور و پیرو آنان بودند .

و اتبعوا من لم يزدده ماله و ولده إلا خسارًا

برداشت یاد شده با توجه به این نکته است که <مال> مظهر زر و قدرت اقتصادی و <ولد> نماد زور و قدرت سیاسی است که از کثرت نفرات نشأت می گیرد.

۸- صاحبان زر و زور ، عامل اصلی گمراهی و کفر قوم نوح بودند .

و اتبعوا من لم يزدده ماله و ولده إلا خسارًا

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۹ - نوح - ۷۱ - ۲۷ - ۹

۹- تأثیرپذیری قوم نوح ، از سران کفر و شرک و صاحبان زر و زور جامعه

وَاتَّبِعُوا مَنْ لَمْ يَزِدْهُ مَالَهُ وَوَلَدَهُ إِلَّا خَسَارًا .. يَضَلُّوا عِبَادَكُمْ وَلا يَلِدُوا إِلَّا فَا

هشدار به ثروتمندان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۰ - كهف -

۹- ثروت مندانه و قدرت مندانه ، در خطر پندار جاودانگی نعمت ها در دنیايند .

أنا أكثر منك مالاً .. قال ما أظن أن تبید هذه أبداً

داستان مذکور در آیه، چه واقعی باشد و چه سمبلیک، بیان خصلت های آدمی و واکنش های او در شرایط مختلف است. از جمله این خصلت ها آن است که وقتی در اوج رفاه قرار گیرد و اموال خود را در اطراف خود مشاهده کند، چنین می پندارد که نعمت های اطراف او جاودانه هستند.

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۳ - قصص - ۲۸ - ۸۱ - ۳

۳- فرجام شوم قارون ، درس عبرتی است برای همه ثروتمندان مغرور و طغیانگر .

إن قارون .. فبغی علیهم ... فخسفنا به و بداره الأرض

هماهنگی ثروتمندان با قدرتمندان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۶ - غافر - ۴۰ - ۲۴ - ۹

۹- امکان اتحاد و موضع گیری واحد صاحبان زر و زور ، در برابر تعالیم پیامبران الهی (چون پیامبر اسلام)

كانوا هم أشد منهم قوه و ءاثارا .. إلى فرعون و هم و قرون فقالوا سحر كذ

هماهنگی قدرتمندان با ثروتمندان

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۱۶ - غافر - ۴۰ - ۲۵ - ۱۳

۱۳- امکان اتحاد و موضع گیری واحد صاحبان زر و زور در برابر تعالیم پیامبران الهی (چون پیامبر اسلام)

قالوا اقتلوا أبناء الذين ءامنوا معه و استحيوا نساءهم

ثنویت از دیدگاه قرآن در تفسیر راهنما

ثنویت

آثار ثنویت

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۳ - نساء - ۴

۱۵ پندار ثنویت و درک نکردن توحید ، ملازم با نفهمیدن هر گونه سخن

فمال هؤلاء القوم لا یکادون یفقهون حدیثا

جهان بینی ثنویت

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۳ - نساء - ۴ - ۷۸ - ۹

۹ دو مبدأ برای جهان هستی و حوادث آن پنداشتن (ثنویت) ، اندیشه ای مردود و واهی

قل کلّ من عند الله

دلایل بطلان ثنویت

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۹ - نحل - ۱۶ - ۵۳ - ۵

۵- منشأ بودن خداوند برای تمامی نعمت ها و پناهگاه انحصاری بودن او برای گرفتاران و آسیب دیدگان ، دلیل وحدانیت او و

بطلان ثنویت

و قال الله لاتتخذوا إلهین اثنین إنما هو إله وحد . . . و ما بکم من نعمه فمن الله

نهی از ثنویت

جلد - نام سوره - سوره - آیه - فیش

۹ - نحل - ۱۶ - ۵۱ - ۱

۱- برگزیدن دو معبود و عقیده به آن دو (ثنویت) ، مورد نهی خداوند

و قال الله لاتتخذوا إلهین اثنین

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند؟

سوره زمر / ۹

مقدمه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، از سال ۱۳۸۵ هـ. ش تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن فقیه امامی (قدس سره الشریف)، با فعالیت خالصانه و شبانه روزی گروهی از نخبگان و فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

مرامنامه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان در راستای تسهیل و تسریع دسترسی محققین به آثار و ابزار تحقیقاتی در حوزه علوم اسلامی، و با توجه به تعدد و پراکندگی مراکز فعال در این عرصه و منابع متعدد و صعب الوصول، و با نگاهی صرفاً علمی و به دور از تعصبات و جریان‌های اجتماعی، سیاسی، قومی و فردی، بر مبنای اجرای طرحی در قالب «مدیریت آثار تولید شده و انتشار یافته از سوی تمامی مراکز شیعه» تلاش می‌نماید تا مجموعه ای غنی و سرشار از کتب و مقالات پژوهشی برای متخصصین، و مطالب و مباحثی راهگشا برای فرهیختگان و عموم طبقات مردمی به زبان های مختلف و با فرمت های گوناگون تولید و در فضای مجازی به صورت رایگان در اختیار علاقمندان قرار دهد.

اهداف:

۱. بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام)
۲. تقویت انگیزه عامه مردم بخصوص جوانان نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی
۳. جایگزین کردن محتوای سودمند به جای مطالب بی محتوا در تلفن های همراه، تبلت ها، رایانه ها و ...
۴. سرویس دهی به محققین طلاب و دانشجو
۵. گسترش فرهنگ عمومی مطالعه
۶. زمینه سازی جهت تشویق انتشارات و مؤلفین برای دیجیتالی نمودن آثار خود.

سیاست ها:

۱. عمل بر مبنای مجوز های قانونی
۲. ارتباط با مراکز هم سو
۳. پرهیز از موازی کاری

۴. صرفا ارائه محتوای علمی

۵. ذکر منابع نشر

بدیهی است مسئولیت تمامی آثار به عهده ی نویسنده ی آن می باشد .

فعالیت های موسسه :

۱. چاپ و نشر کتاب، جزوه و ماهنامه

۲. برگزاری مسابقات کتابخوانی

۳. تولید نمایشگاه های مجازی: سه بعدی، پانوراما در اماکن مذهبی، گردشگری و...

۴. تولید انیمیشن، بازی های رایانه ای و ...

۵. ایجاد سایت اینترنتی قائمیه به آدرس: www.ghaemiyeh.com

۶. تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و...

۷. راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی

۸. طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و...

۹. برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم (مجازی)

۱۰. برگزاری دوره های تربیت مربی (مجازی)

۱۱. تولید هزاران نرم افزار تحقیقاتی قابل اجرا در انواع رایانه، تبلت، تلفن همراه و... در ۸ فرمت جهانی:

JAVA.۱

ANDROID.۲

EPUB.۳

CHM.۴

PDF.۵

HTML.۶

CHM.۷

GHB.۸

و ۴ عدد مارکت با نام بازار کتاب قائمیه نسخه :

ANDROID.۱

IOS.۲

WINDOWS PHONE.۳

WINDOWS.۴

به سه زبان فارسی ، عربی و انگلیسی و قرار دادن بر روی وب سایت موسسه به صورت رایگان .

در پایان :

از مراکز و نهادهایی همچون دفاتر مراجع معظم تقلید و همچنین سازمان ها، نهادها، انتشارات، موسسات، مؤلفین و همه

بزرگوارانی که ما را در دستیابی به این هدف یاری نموده و یا دیتا های خود را در اختیار ما قرار دادند تقدیر و تشکر می
نماییم.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان - خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آواده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی - پلاک ۱۲۹/۳۴ - طبقه
اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: ۰۳۱۳۴۴۹۰۱۲۵

دفتر تهران: ۰۲۱ - ۸۸۳۱۸۷۲۲

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

مرکز تحقیقاتی و ترجمانی

اصفهان

خانه کتاب

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹